

ŽELEZAR

Jesenice, 29. decembra 1988

Številka 52/53 • XXXVII

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25. letnici predsednik Tito odlikoval z redom zasluga za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Crnović, tehnični urednik Dare Bradakšja, lektorica — novinarka Lilijana Kos, novinarka Tanja Kastelic, administracija — Mira Šifrer in Dinka Čatak. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, tehnični urednik 26-19, novinar 26-20, administracija 26-21. Stavak in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

Delovni cilji in uresničevanje

Proizvodnja in prodaja v številkah

OBRATI	SKUP. PROIZV.		PROIZVODNJA ZA PRODAJO			
	ind. mes.	ind. leto	količ. mes.	ind. mes.	količ. kum.	ind. kum.
Jeklarna 1	101,9	101				
Jeklarna 2	112,6	97				
Livarna	30	78	13,8	15,3	646,7	54
VBS	112,1	98	4.071,6	108,7	53.351,5	105
HVB	112,3	109	7.911,3	113,7	2.820,9	109
HVJ	106,9	104	1.713,6	110,4	21.983,8	105
PVT	125,5	104	1.545,8	124,4	20.113,5	105
VDP	92,1	92	4.149,6	87,1	63.372,6	95
Žičarna	92,9	93	2.126,6	91,2	27.092,1	91
Jeklovlek	97,1	101	1.872,1	90,4	27.272,2	102
Elektrode	99,3	106	1.041,9	85,1	20.991,1	103
Žebeljarna	101,6	105	638,8	103	8.371,4	104
Žič. valj.	105,3	103	1.545,5	199,6	16.432,2	163
Železarna	107,1	99	26.630,6	105	362.448	104

Potek proizvodnje je v decembru praktično od prvega dneva obratovanja izredno ugoden. Taki solidni proizvodnji je sledila tudi odprema končnih izdelkov. V celotnem obdobju pri obeh rezultatih presega mo dnevnice načrte. Tako lahko po doseženih proizvodnji že sedaj ocenimo mesec december kot najugodnejši v letu 1988. Praktično v vseh fazah proizvodnje smo dobro založeni s polizdelki in dosegamo dnevne količine proizvodnje.

V mesecu decembru je do današnjega dneva večina obratov načrt izpolnila. Izjema so obrati Livarna, Valjarna debele pločevine in Žičarna. V Livarni s prehodom na tržišče nismo uspeli zagotoviti dovolj naročil, kar je glavni vzrok za neizpolnjevanja načrtov. Valjarna debele pločevine bo malenkost zaostala za načrtom končne proizvodnje, izpolnila pa bo načrtovano odpremo. Večja stopnja predelave, pomanjkanje delavcev in težave pri zagonu lužilnice pa so glavni vzroki za zaostanek Žičarne.

Če pišemo o problemih, je prav, da omenimo, da so v Jeklarni 1, Jeklovleku in HVB dosegli rekordne oziroma izredne rezultate. Proizvodnja v Jeklarni 1 in Jeklovleku je po količini in asortimentu do sedaj sploh največja. Tem rezultatom se zelo približuje HV Bela, kjer količina proizvodnje le malenkost zaostaja za najvišjo dosedaj doseženo, asortiment pa je bistveno boljši.

Za preostanek meseca pa velja, da je potrebno vztrajati pri takih rezultatih do zadnje ure obratovanja.

Ker poznamo svoje delo in možnosti, z doseženimi rezultati v celoti ne moremo biti zadovoljni. Poznamo napake in težave, ki so posledica našega odnosa do delovnih nalog, poznamo pa tudi načine razreševanja. In ravno to naj bo izhodišče naših razmišljanj za leto 1989 in naš cilj — postati najboljši.

Vsem bralcem, ki so tedensko sledili doseganju proizvodnih rezultatov in problemom proizvodnje, ob zaključku leta želim obilo uspehov v letu 1989.

Podpredsednik poslovnega odbora
Božo Bartelj

Boris Bregant, predsednik poslovnega odbora Železarne

Tehnološka prenova in boljše delo sta v letu 1988 dala prve pozitivne rezultate

Iztekajoče se leto 1988 je bilo glede vpliva na gospodarjenje značilno predvsem v dveh elementih:

Ni nam uspelo obrzdati inflacije, kljub vsem gospodarskim ukrepom od nivoja posamezne delovne organizacije do federacije. Neuresničene so napovedi glede ciljne inflacije, sider, kreditnomonetarne in cenovne politike itd. Več ko smo sprejeli restriktivnih ukrepov, višji so bili mesečni skoki cen in devalvacija dinarja. Na koncu se je izkazalo, da so trendi inflatornih gibanj progresivni po pravih matematičnih analiz in da lahko dokaj natančno predvidevamo prihodnje trende in dogajanja ne glede na aktivnosti, ki spremljajo in usmerjajo dogajanja.

Posledica inflatornih gibanj je še posebej izrazita na kreditnomonetarnem področju. Revalorizacija posojil je nujna, tej pa smo priključili tudi nenormalno visoko realno obrestno mero. Šele, ko se je ustavila lakota po posojilih (ker se je praktično ustavila investicijska dejavnost), se je izkazalo, da so sredstva ostajala pri bankah. Prišlo je do znižanja realne obrestne mere, vendar je škoda že povzročena in je tudi ta ukrep preko stroškovne analize ponovno povečal inflacijo.

Krog je sklenjen in po naravnih zakonih se proces nadaljuje, v tem procesu se mora vsak, če le zmore, najuspešneje prilagajati trenutni in pričakovani situaciji.

Za črno metalurgijo in Železarno Jesenice je bil start v letu 1988 izrazito neugoden.

Zaostajanje cen, ki se vleče že od leta 1986, je povzročilo izreden negativen razkorak med vrednostjo proizvodnje in njenimi stroški. Visoke izgube preteklih let so povzročale težko likvidnostno situacijo, ki je nujno zahtevala visoko zadolževanje pod vsak dan težimi pogoji. Liberalizacija cen, ki se je pričela v mesecu maju (po znanih ukrepih zvezne vlade), je naglo spremenjala odnos vrednosti prodanega blaga

in stroškov. Vendar je bil jez tako širok, da se ga v pol leta ni dalo premostiti; še posebej ne, ker so pravo eksplodirale tudi cene surovin, polizdelkov, energije in deviznih sredstev.

Za Železarno Jesenice je bila situacija še težja zaradi zadolženosti ob prestrukturiranju. Da je težava še večja, svojih razvojnih potez nismo uspeli finansirati po dogovorjenih sprejemljivih pogojih. Če smo hoteli pobegniti iz vse hujšega potiskanja v klinč, smo se reševali tudi s kratkoročnim zadolževanjem, ki pa je bilo ravno v tem obdobju nenormalno in tudi neopravičljivo drago.

Pretil je popoln finančni zlom, ki bi lahko dolgoročno zavrl razvojna naprežanja in onemogočil obstoj Železarne Jesenice. V taki situaciji smo nadaljevali program ukrepov za poslovno in finančno konsolidacijo in sanacijo.

Treba se je bilo prilagoditi pogojem poslovanja v visoki in eksponentionalno rastoči inflaciji in v takih pogojih ustvarjati višek sredstev za pokrivanje obstoječega in sproti nastajajočega ekonomskega in finančnega primanjkljaja.

Zavedali smo se visokih in stalno rastočih fiksnih in variabilnih stroškov. Mnogi analizi, ki so se odrazile v mesečnih likvidnostnih načrtih, so pokazale naslednje:

● Doseči moramo tolikšno realizacijo, ki bo ob predvidenih stroških omogočala pokrivanje obvez do amortizacije, osebnih dohodkov in drugih stro-

škov iz tega naslova stroškov finaniranja in da ustvarimo čimveč tekoče neto akumulacije za pokrivanje primanjkljaja iz preteklega obdobja.

● Izkazalo se je, da v tekočem mesecu dosežemo neto akumulacijo, če so vsi materialni stroški nižji od 70 % realizacije. To pravilo se potrjuje ne glede na gibanje cen in tekočo mesečno inflacijo oziroma nominalne vrednosti.

● To je bil jasen signal, da je ob višjih vrednostih realizacije možno doseči višje vrednosti nominalne in tudi realne akumulacije. Po drugi strani pa je jasno, da temu največ pomaga realno zadrževanje stroškov.

Na teh izhodiščih so sloneli vsi programi in aktivnosti. Ob napori za povečevanje količinske proizvodnje je bila bistvena vrednost na enoto izdelka. Skušali smo jo doseči preko večvrednih izdelkov, drugačnem odnosu do oblikovanja cene, spremembe proizvodnega programa, spremembe v strukturi domače in inozemske prodaje itd.

Vse pomembnejša postaja politika odnosov do tržišča. Ob tako visoki mesečni inflaciji je nesprejemljiva situacija, da nekateri kupci neredno poravnajo svoje obveznosti ali da plačila zavarujejo na način, ki povzroča zniževanje realne vrednosti prodaje; nekateri kupci to počno zavestno.

Druga fronta je zajemala predvsem stroškovno plat. Vemo, da so se rezerve pri potroških, hitrejšem obračunu zalog, boljših izkoristkih materiala, finančno pravilnem pristopu, odpovedovanju nepotrebnih vlaganj. Vse to smo konkretno obdelali in tudi pripravili metodologije od organizacije po principu ciljnega vodenja do stroškovnih konferenc na nivoju TOZD oziroma obrata. Pripravili smo predlog za finančno sanacijo, ki služi za obravnavo znotraj SOZD SŽ, v bančnem sistemu, na nivoju republike Slovenije in delno tudi na nivoju federacije.

Nezadovoljni s potekom sanacije smo v mesecu juniju pripravili in sprejeli program oziroma Dogovor za pospešeno in učinkovito izvajanje sanacijskega programa. V tem dogovoru smo opredelili naloge, odgovornosti in tudi zaporedje restriktivnih ukrepov v primeru, če ne bi dosegli pričakovanih učinkov. Dosti polemike je v zvezi s tem povzročila odločenost poslovnega odbora, da v primeru neizvajanja programa in nedoseženih pričakovanih kolektivno odstopi.

Vse to moramo imeti pred očmi, ko skušamo dati oceno stanja in učinkovitosti posameznih dejavnosti v letu 1988.

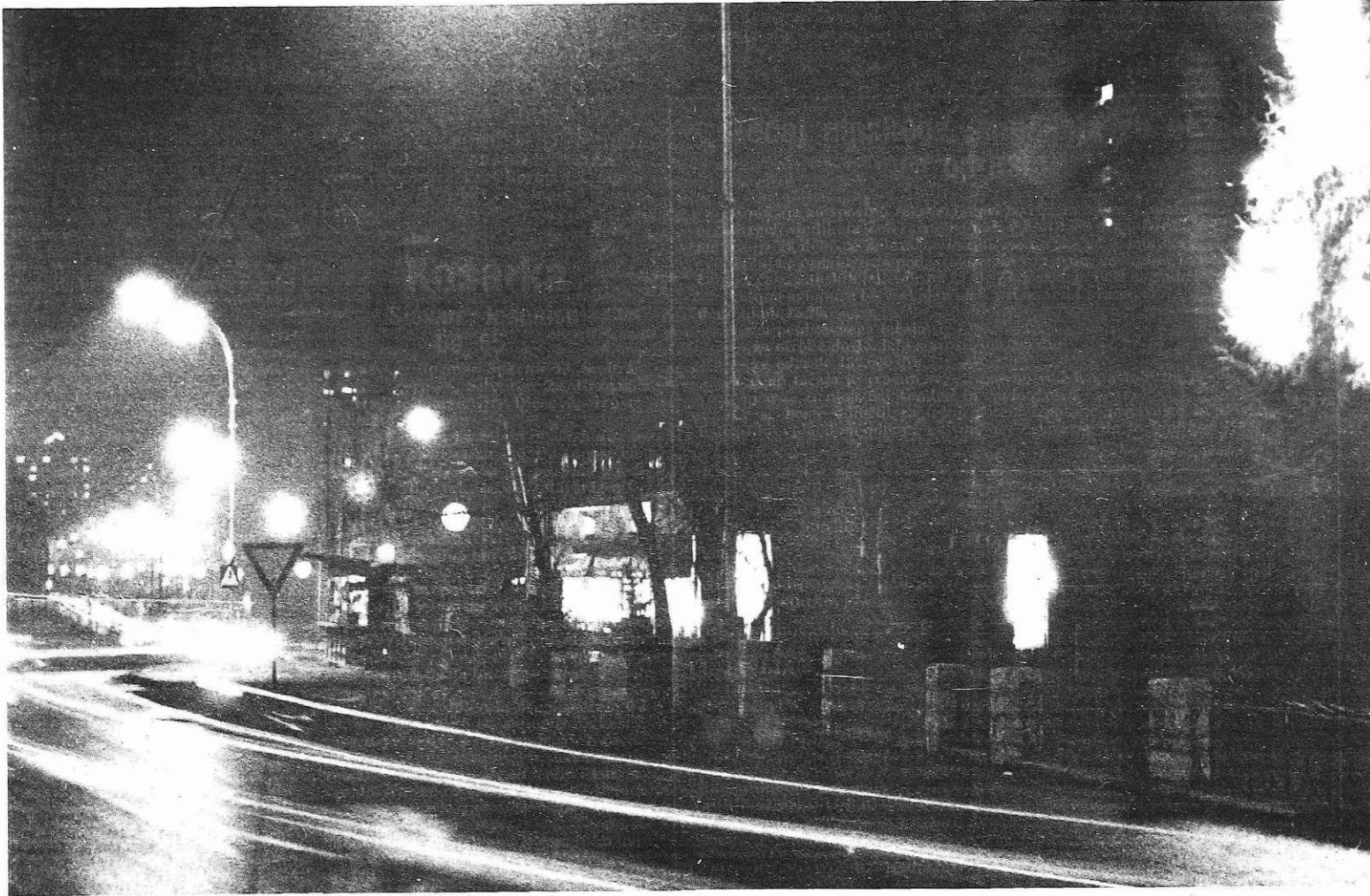
Se vedno smo vajeni, da najprej pogledamo količinske rezultate poslovanja. Ti sicer niso več osnovni cilj, so pa razmeroma dobro vodilo za oceno. Vemo, da smo v dokaj pesimističnih tržnih napovedih za leto 1988 načrtovali nekoliko nižjo količino izdelkov kot v preteklosti. Izkazalo pa se je, da je konjunktura naglo porasla in smo lahko operativne programe postavljali višje od družbenega načrta.

Rezultati so ohrabrujoči, saj smo uspeli oživiti proizvodni ritem. Posebej pomembni so rezultati poletnih mesecev, ko nam je kljub temu, da nismo uspeli načrtno koristiti dopustov, uspelo ustvariti načrtovano proizvodnjo. Končni uspeh se kaže v tem, da smo v nekaterih obratih letni načrt dosegli že precej pred iztekom leta in da je prodano kar za 6,2 % več blaga, kot smo načrtovali z letnim načrtom oziroma 4,2 % več od operativnega načrta, ali skoraj za 11 % več kot leta 1987 in 5 % več kot leta 1986.

Poleg ugodne tržne situacije je temu pripomogla tudi tehnološka prenova, čeprav je ob tem treba poudariti, da smo v novi jeklarni šele v četrtem tromesečju formalno pričeli s poskusno proizvodnjo. V letu 1988 je ugasnila tudi zadnja martinova peč na Jesenicah, medtem ko so plavži ugasnili že konec leta 1987.

Ob vseh teh spremembah so delavci nove in stare jeklarne osvajali nov način dela in presegali načrte. Če ne bi bilo nepredvidenih večjih okvar peči in naprave za kontinuirno vlivanje, bi bili rezultati še boljši. Tako dokazujemo pravilnost opredelitve za posodobitev

(Nadaljevanje na 2. strani)

Tehnološka prenova in boljše delo sta v letu 1988 dala prve pozitivne rezultate

(Nadaljevanje s 1. strani)

proizvodnje jekla in z doseženimi rezultati najbolj odgovarjamo vsem črnogledim nasprotovalcem razvoja metalurgije na Jesenicah, ki jih je še vedno dovolj v Sloveniji in tudi v naših vrstah.

Podobno dokazujejo rezultati hladne valjarne na Beli, ki je bila ob nastajanju in ob zagonu kamen spotike prenekaterega kvazi strokovnjaka, danes pa daje več kot tretjino realizacije Železarnice Jesenice in dosega rezultate, predvidene z investicijskim načrtom in primerljive z najboljšimi v svetu. Seveda pa bi brez doorega dela tudi v vseh ostalih obratih rezultat Železarnice v količinskem smislu ne bil takšen, kot je.

Se nekaj moramo poudariti. Ob tem, ko poročila od drugod govorijo o zmanjševanju fizičnega obsega, je ta pri nas v porastu, ko drugje produktivnost pada, dosegamo v Železarni pričakovano povečanje za blizu 10 %.

Ali smo s temi rezultati že lahko zadovoljni? Moja ocena je, da so vzpodbudni, da kažejo na pravilnost usmeritve in voljo po boljšem, istočasno pa nas ne smejo uspavati. Še vedno nismo izkoristili vseh možnosti od koriščenja koledarskega fonda razpoložljivosti naprav do organizacijskih in logističnih možnosti. Če se bomo hoteli vključiti v procese skupaj z razviti, imamo zelo malo časa, kar pomeni, da bo sedanji tempo treba ne samo vzdržati, temveč ga še pospeševati.

Posebno poglavje moramo nameniti vrsti izdelkov in njihovi kvaliteti. Na tem področju nismo uspeli ustvariti vseh napovedi. Nismo izdelali zadosti najvrednejših izdelkov (nerjavna, mikro in visokolegirana jekla, termično obdelani proizvodi). Nekaj vzrokov je navidezno opravičljivih, vendar ostaja dejstvo, da zaradi zaostajanja v količini teh izdelkov ustrezno zaostaja tudi realizacija.

Zelo pomembno je, da smo zagotovili večjo stabilnost proizvodnje. Obvladujemo ogrevanje vložka in vroče ter hladno valjanje. Nedorečenosti so le še pri vplivanju nekaterih kvalitet v gredi- ce in odprava površinskih napak. Vemo pa, kje so vzroki za tako stanje, kar je že osnova za nadaljnje izboljšanje.

Kvaliteta naših izdelkov se stalno povečuje, istočasno pa rastejo zahteve potrošnikov, tako da je bitka za višji kvaliteten nivo vedno trajajoča vojna.

Vse izdelke smo prodali domačinom in inozemskim kupcem. Pomembno je, da pri tem nismo povečevali vezave zaloga končnih izdelkov. Dosegli smo visok, morda celo previsok nivo izvoza. Pohvalimo se lahko z visokim pokritostjo uvoza z izvozom. Dosegli smo povečevanje vrednosti izdelkov na tujih tržiščih, žal pa na tujih trgih nismo dosegali enake vrednosti kot na domačem. Visok izvoz tudi omogoča povečevanje uvoza, kar je potrebno še posebej analizirati.

Resno smo se lotili stroškovne analize in izračuna realne lastne cene in podrl se je marsikateri mit o visoki donosnosti posameznega izdelka. Istočasno pa se visoko na lestvici pojavljajo izdelki, na katere nismo računali v tolikšni meri. Analizo bo potrebno še dopolnjevati, predvsem pa jo uporabljati pri načrtovanju razvojnih in proizvodnih poslovnih potez.

Skušali smo preusmeriti dogajanja in naš odnos do stroškov. Žalostna je ugotovitev, da nekaterih vplivov pogosto sploh nismo analizirali, ali pa nismo upoštevali rezultatov izdelanih analiz. Žal je še vedno prevladujoča skrb za količino izdelkov, ne glede na stroške, ki so nastali. Pri tem so bile pomembne aktivnosti usmerjene v kontrolo izvajanja proizvodnega procesa v smislu krmiljenja in optimizacije zaloga. Ugotovljeni faktorji obračanja surovin polizdelkov in rezervnih delov niso dobri.

Posebej pri rezervnih delih vlada neredit, ki meji na anarhijo. Šele uvajanje centralnega skladiščenja in kontrole preko računalnika daje nekaj upanja na uspeh. Lotili smo se zmanjševanja porab potrošnih materialov: nič koliko zapletov in negotovost ter včasih direktne upiranja predlogom kaže, kako težko se je posloviti od prisvojenih pravic in fevdov.

V smislu sprejetih ukrepov smo zaradi nerealiziranih drugih varčevalnih aktivnosti morali omejevati investicijsko dejavnost do te mere, da se je v zadnjem tromesečju praktično ustavila. To ni dobro, ker se v naši proizvodnji ne da ustaviti razvoj. To je pot v stagnacijo, zato bo potrebno doseči zmanjševanje porab na drugih področjih, da bomo ponovno lahko ozivili opravičljive ter ekonomske in tehnološke potrebne investicije. Dobro pa je, da smo končno vendarle spoznali, da naš izdelek ne prenese razmetavanja, da si ne moremo privoščiti neproduktivnih vlaganj in da je nujno tudi pri potrebnih programih delati v duhu dobrega gospodarja od priprave projekta do uvajanja redne proizvodnje. Upam, da smo končno spoznali, da ne moremo biti molzna krava vsem, ki so se v dolgih letih navadili vedriti in si ustvarjati podlago za lagodno delo prav v Železarni Jesenice.

Na kadrovskem področju smo doživeli bistven preobrat. Na osnovi tehnološke prenovne smo našli moči za pričetek bolj produktivnega razmišljanja. Marsikdo ni verjel, da smo sposobni ob povečani proizvodnji zmanjševati število zaposlenih. Skoraj smo dosegli ambiciozno zastavljen načrt. Nujne so analize odstopanj v vseh okoljih, da bomo zastavljeno pot lahko učinkoviteje nadaljevali.

Eno dejstvo je že danes nesporno: brez dodatnega izobraževanja vseh zaposlenih in čiščenja kolektiva vseh delomrnežev in tistih, ki se ne morejo ali nočejo prilagoditi novim zahtevam, bodo ponovno breme nosili tisti, ki so sicer sposobni in dobri delavci, niso pa še pripravljeni iz svojih okolij na tak ali drugačen način izločiti slabih in čakajo, da bo to storil nekdo drug, morda poslovodni odbor.

Mnoge aktivnosti smo namenili sistemu nagrajevanja. Še vedno trajajoč spor na sodišču združenega dela nam ni v ponos in kliče po prenovi. Mnogo pričakujemo od nove metodologije, ki pa brez dobre osnove in vzporednih aktivnosti napredovanja na delovnem mestu in upoštevanja strokovnega razvoja ne bo uresničljiva.

Ali je bila stavka, vezana na zaostajanje realnih osebnih dohodkov, potrebna, bo ostalo vprašanje za analize. Prav gotovo je bilo zaostajanje za življenjskimi stroški preko celega leta tolikšno, da osebni dohodek ni bil več stimulativen za dobro delo. Enako res pa je tudi, da so nekateri posamezniki in manjše skupine poizkušali doseči nekaj le s pritiskom, psihozo množic in umetnim povzročanjem anarhije. Dobro se zavedam, da je bilo nujno hitreje dvigovati osebne dohodke, kot so to predvidevala sidra, saj je končno to ob njihovi spremembi spoznala cela Jugoslavija. Še vedno pa sem prepričan, da izhod ni v javnih manifestacijah, temveč v dobrem delu, ki bo dalo odgovarjajoče rezultate.

Ali smo pripravljeni še naprej opuščati neproduktivna dela in z boljšim izkoriščanjem koledarskega časa in proizvodnih naprav še nadalje zmanjševati število zaposlenih za približno 5 % v letu 1989 na isti način kot letos? To je brez odpuščanja dobrih in na delovno organizacijo navezanih delavcev. Ali smo pripravljeni odpovedati se vsem nepotrebnim porabam in razmetavanjem (energija, remont, luksuz)? Ali smo pripravljeni v rednem in prostem času realizirati izobraževalne akcije od pridobivanja osnovnih znanj tam, kjer teh ni, do računalniškega opismenjevanja in specialnih študij managementa? Ali smo pripravljeni opustiti trg, ki ne da ekonomskega rezultata, tudi če bi tam lahko prodali blago, ki ga radi delamo?

Ali smo pripravljeni ustrezno nagraditi strokovnjake in strokovno delo? Ali smo sposobni doseči ambiciozne načrte pri povečevanju prodaje izdelkov livarne, inženiringa, energetike, strojnih delavnic, vzdrževalnih obratov, intelektualnih storitev? Ali smo sposobni večje finančne discipline tako v lastni hiši kot v odnosu do trga na nabavi in prodajni strani?

Ali bomo našli in izpeljali nove organizacijske oblike, ki jih ponuja zakonodaja? Ali bomo sposobni še bolj strniti svoje vrste, da ne bo vsak poveličeval le svojega dela in pomembnosti, ampak priznaval prispevek vseh, ki bodo realizirali naloge?

Ali bomo hitreje odpravljali nepravilnosti v poslovanju?

Ali bomo končno prenehali jadikovati nad nekim zaviranjem samoupravnih pravic tam, kjer določena okolja sploh nimajo konkretnega stika z ustvarjalnimi napori?

Če smo, potem rezultat ne more izostati. Pokrivali bomo morali tudi večje potrebe družbe, pa vendar smo pod takimi pogoji sposobni sprejeti program, ki bo zagotavljal pozitivno in akumulativno poslovanje ter vsaj 50 % realno rast osebnih dohodkov.

Morda je primerno, da ob koncu leta pred obravnavo zaključnega računa skušam dati oceno izvajanja ukrepov za realizacijo sanacijskega programa:

- Uspeli smo izkoristiti tržne možnosti in s stopnjevanjem proizvodnje doseči visoko realizacijo. Nismo ukinjali nobene proizvodne veje, ne da bi jo nadomestili z drugo.

- Na cenovnem področju smo prevzeli vodilno, aktivno vlogo v sistemu črne metalurgije Jugoslavije.

- Začeli smo široko akcijo brzdjanja stroškov, ki že daje prve rezultate, vendar nismo v celoti dosegli načrtovanih izkoristkov lastnega jekla. Zato za leto 1989 načrtujemo ukinitve načrtovane vplivanja v kobile v Jeklarni 2 in pričetek aktivnosti za modernizacijo naprav, kjer so te vzrok za nižje izkoristke (predvsem rekonstrukcija štetila in ogrevnih naprav).

- Pripravljeni je analitična primerjava polnih lastnih in prodajnih cen za več kot 70 % izdelkov Železarnice.

- Mesečni likvidnostni načrt je redna naloga PO. Doseči moramo redno spremljanje preko informacijskega sistema nabave.

- Nismo dosegli direktnega omejevanja porabe, razen pri vodenju konične porabe energije, starega železa, potrošnih materialov in sredstev skupne porabe.

- Zadrževali smo investicijsko potrošnjo, tako da ni bilo potrebno samoomejevanje osebnih dohodkov.

- Pričeli smo izvajati program ukrepov za zmanjšanje odstopanj od predpisanega proizvodnega procesa in nivoja kvalitete. Odmev je po oceni poslovodnega odbora preskromen, saj

ocene sektorja tehnične kontrole še niso sankcionirane v vseh primerih. To je naloga, ki jo morajo realizirati obrati, tozdi in sektorji. Ponovno poudarjam, da je osnovni namen doseči večji red in nižje stroške. Le v nekaterih okoljih (jeklarna, tehnične dejavnosti in skupne službe) so dali temu področju večji poudarek. Drugod odziv še ni zadovoljiv.

Grobe ocene poslovanja do konca leta kažejo, da izgube ne bomo uspeli v celoti pokriti. Ostalo je bo še za približno deset milijard. Tekoča mesečna akumulacija pa nam ob nadaljevanju sedanjih trendov omogoča prehod na pozitivno tekoče in kumulativno poslovanje že v prvem tromesečju 1989. Ker je ta prehod ravno ob koncu poslovne leta, menimo, skupaj s konferenco osnovnih organizacij sindikata, da smo upravičeni do delnega dviga osebnih dohodkov že v zadnjih dveh mesecih letošnjega leta.

Nekako nam je prišlo v navado, da je sporočilo ob koncu leta bolj napotek za naprej, kot golo opisovanje preteklosti. Naj bo torej tudi letos tako.

Osebnem sem prepričan, da smo na pravi poti. Ker nam ni več treba iskati poti in preverjati pravilnosti usmeritve, je prav, da pospešimo korak in pridemo na cilj med vodilnimi.

Naj se ob tej kritični oceni zahvalim celotnemu kolektivu, samoupravnim organom in družbenopolitičnim organizacijam Železarnice za dobro delo in uspešno sodelovanje.

Pričakujem, da bomo vztrajali pri realizaciji zastavljenih ciljev in si želimo, da bi jih dosegli brez večjih pretresov, brez nepotrebnih nezdov pri delu in v zvezi z delom, predvsem tistih najhujših. Želim, da bi bili zadovoljni in ponosni, da smo člani kolektiva Železarnice Jesenice.

Vsem kolektivom, institucijam in posameznikom se zahvaljujem za izražene dobre želje na poti v leto 1989.

Vsem delavcem Železarnice in njihovim družinam čestitam za uspehe v letu 1988 in želim zdravja, uspehov in sreče v novem letu 1989.

Razpis gradbenih posojil za leto 1989

Na osnovi veljavnega načrta za srednjeročno obdobje 1986 do 1990 v letu 1989 in na osnovi sklepa Odbora za stanovanjska vprašanja pri delavskem svetu Železarnice Jesenice z dne 9.12.1988

razpisujemo:

— 70 gradbenih posojil za novogradnjo, nakup etažnih stanovanj v družbeno usmerjeni stanovanjski gradnji (v nadaljnjem besedilu DUSG), nakup stanovanjskih hiš ali nakup stanovanj v zasebnih hišah in

— 80 gradbenih posojil za prenavo ali posodobitev stanovanj ali stanovanjskih hiš v zasebni lasti.

Predvidena višina posojil za nakup etažnega stanovanja v DUSG znaša 20 % več kot za novogradnjo, zneski posojil pa bodo objavljeni kasneje in so odvisni od višine formiranih sredstev za stanovanjsko gradnjo.

Upravičenci do gradbenega posojila so delavci in upokojeanci Železarnice Jesenice, s tem da izpolnjujejo še naslednje pogoje:

1. Da imajo namen graditi oziroma pridobiti stanovanje na območju občine Jesenice, Radovljica oziroma tam, kjer je možen dnevni prevoz na delo z rednimi prevoznimi sredstvi ali organiziranim prevozom.

2. Da z gradnjo stanovanjske hiše, z nakupom etažnega stanovanja v DUSG, z nakupom stanovanjske hiše ali z nakupom stanovanja v zasebni lasti rešujejo svoje stanovanjsko vprašanje.

3. Da si z rekonstrukcijo izboljšajo obstoječe stanovanjske pogoje v skladu s sodobnimi stanovanjskimi standardi.

4. Da namensko varčevanje za gradnjo ali rekonstrukcijo in namenskega varčevanja ne smejo prekiniti pred potekom dveh let.

5. Da z lastnimi sredstvi zagotavljajo:

- 20 % vrednosti za nakup etažnega stanovanja,
- 25 % vrednosti za novogradnjo hiše v usmerjeni gradnji,
- 40 % vrednosti za individualno gradnjo, za nakup zasebne stanovanjske hiše ali za rekonstrukcijo.

Pri novogradnjah se šteje za dokaz lastne udeležbe zgrajen objekt do II. gradbene faze in nabavljen material za III. gradbeno fazo. V zadružni gradnji mora zadružnik prinesiti potrdilo, da združuje v zadruzi toliko sredstev, ki bodo zadoščala za nabavo materiala do III. gradbene faze.

6. Da bodo izpraznili družbeno stanovanje, last Železarnice Jesenice, v skladu z določili Pravilnika o urejanju stanovanjskih zadev v DO. V nasprotnem primeru morajo plačevati dodatne obveznosti v korist stanovanjskih sredstev Železarnice Jesenice vse do izpraznitve družbenega stanovanja.

7. Delavci, ki so v preteklosti že prejeli gradbeno posojilo do razpisane višine za posamezno leto, ne morejo prositi za posojilo. Ponovno postanejo upravičeni do gradbenega posojila po preteku dvotretjinske odplačilne dobe za predhodno posojilo in pod pogojem, da je prejšnje posojilo v celoti izplačano.

8. Rok za vračanje posojila je odvisen od višine prejetega posojila, vendar ne more biti daljši od 20 let, skupaj z moratorijem, ki traja tri leta. V času moratorija se vsako leto poveča glavnica za 4 % na novo osnovo. Odplačevanje posojila se uredi s posojilno pogodbo po 4 % obrestni meri, prvi obrok zapade v plačilo po treh letih od dneva podpisa pogodbe.

9. Posojiljemalec se ob sklenitvi pogodbe obveže, da bo vrnil celotni znesek gradbenega posojila v enkratnem znesku s pripadajočimi obrestmi, opredeljenimi v pogodbi, če bo prenehalo njegovo delovno razmerje v Železarni Jesenice po lastni želji ali krivdi.

10. Za odobritev gradbenega posojila morajo prijavitelci predložiti:

- izpolnjeni obrazec Prijava na razpis za gradbeno posojilo, ki ga zainteresenti dobijo pri vratarju Kadrovskega sektorja,
- za individualno gradnjo originalni zemljiškoknjižni izpisek, ki ne sme biti starejši kot 6 mesecev,
- za zadružno gradnjo originalna imovinskopravna pogodba med zadruzo in zadružnikom,
- za nakup stanovanja ali stanovanjske hiše originalna kupoprodajna pogodba,
- lokacijsko in gradbeno dovoljenje za individualne gradnje,
- pogodbo o namenskem varčevanju za gradnjo ali obnovo,
- seznam posojil, ki so že bila dodeljena za začeto gradnjo ali rekonstrukcijo,
- veljavni predračun gradnje.

Razpis traja od vključno 23. decembra 1988 do vključno 21. januarja 1989. Prijave brez potrebne dokumentacije ne bodo obravnavane, prijave, ki bodo prispele po zaključenem razpisnem roku, pa le v primeru, če bodo na razpolago sredstva. Vse prijave z ustrezno dokumentacijo morajo zainteresenti oddati na Oddelku za stanovanjski standard (stavba Kadrovskega sektorja), soba števil. 11.

Pravočasno prispele prijave, ustrezno dokumentacijo in navedbe v prijavi bo na terenu preverjala komisija, v kateri bo gradbeni strokovnjak. Na osnovi prijave, dokumentacije in poročila strokovne komisije bo Odbor za stanovanjska vprašanja obravnaval predloge za dodelitev gradbenega posojila in jih posredoval delavskemu svetu TOZD in DSSS v obravnavo in sprejem.

Po obravnavi in po odobritvi morajo biti sklepi o dodelitvi posojil izobešeni na oglasnih deskah TOZD in DSSS 30 dni. Vsi upravičenci bodo o času podpisa pogodbe in načinu koriščenja posojila naknadno obveščeni.

Dodatne informacije v zvezi z dodeljevanjem gradbenih posojil lahko zainteresenti dobijo na Oddelku za stanovanjski standard ali po telefonu 31-13 ali 32-09.

Oddelk za stanovanjski standard

Obvestilo!

Današnja številka Železarnice je dvojna. Prva številka v letu 1989 izide 12. januarja.

Bralkam in bralcem Železarnice ter dopisnikom pa želimo srečno in zdravo novo leto. Uredništvo

Spopad (foto: I. Kučina)

Stroški v novembru

V novembru smo prodali 30.940 ton izdelkov osnovne dejavnosti in opravili 43 ton storitev prevallanja. Razlika med prodajno in obračunsko lastno ceno je bila pozitivna, tako da je ta kategorija pozitivno vplivala na rezultat poslovanja. Negativno pa so na rezultat poslovanja vplivali višji proizvodni stroški od načrtovanih, revalorizacija obračunane amortizacije, materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka, vkalkulirani del dohodka, odstopanje cen v porabi R-3 in lastni porabi, razlika med domačo in izvozno ceno ter posebni stroški izvoza. Vsota vseh omenjenih kategorij je bila pozitivna in je znašala 19.187 mio din.

Poleg omenjenih stroškov pa morajo temeljne organizacije pokriti še obveznosti do splošne in skupne porabe, ki v cenah niso vkalkulirane, pogodbeno in ostale zakonske obveznosti ter razliko med vkalkuliranimi in izplačanimi osebnimi dohodki.

Zaloge nedokončane proizvodnje, polizdelkov in končnih izdelkov so se v primerjavi s stanjem na začetku meseca novembra zmanjšale za 1.301 ton.

Proizvodne temeljne organizacije in TOZD Tehnične dejavnosti so v novembru dosegle za 16.504 mio din višje stroške od načrtovanih. Pri tem so bili doseženi stroški obračunske lastne cene višji od načrtovanih za 12.767 mio din, materialni stroški za ustvarjanje skupnega prihodka so bili višji za 467 mio din, vkalkulirani del dohodka pa višji za 3.270 mio din.

Temeljne organizacije pa so skladno z gibanjem zalog R-6 prenesle v poslovni rezultat zvišanje stroškov obračunske lastne cene glede na načrtovane stroške v višini 12.940 mio din, tako da je celotno zvišanje znašalo 16.676 mio din.

Stroški obračunske lastne cene so bili torej višji za 12.767 mio din, od tega so bili stroški vložka višji za 8.870 mio din, stroški predelave p višji za 3.897 mio din.

V stroške vložka so vključeni višji oziroma nižji stroški od načrtovanih za dosežene izpene, dobropise za odpadke, večjo oziroma manjšo porabo vložnega materiala, boljši oziroma slabši asortiment vložka ter proizvodnje, stroški internih reklamacij, stroški nedokončane proizvodnje ter stroški, ki nastanejo zaradi razlike med plansko nabavno vrednostjo tujega

vložka ter plansko ceno domačega vložka.

V stroške predelave so vključeni stroški, ki so fiksnega značaja (amortizacija, investicijsko vzdrževanje) in so odvisni od dosežene načrtovane proizvodnje, stroški porabljene energije ter porabljenega materiala v okviru tekočega vzdrževanja.

Zvišanje stroškov obračunske lastne cene so dosegle temeljne organizacije Talilnice, Ploščati program in Okrogli program, znižanje pa je imela temeljna organizacija Tehnične dejavnosti.

Na ravni delovne organizacije smo zaradi slabše doseženega izplena dosegli za 838 mio din višje stroške vložka. Zvišanje teh stroškov so imele temeljne organizacije Talilnice, Ploščati program in Okrogli program. TOZD Talilnice je imela zvišanje zaradi nižje doseženega izplena v obratu Livarna; TOZD Ploščati program je imela zvišanje zaradi nižje doseženih izplenov v obratih Jeklovlek in Valjarna žice in profilov. Višje doseženi dobropisi za odpadke od načrtovanih so stroške vložka znižali za 629 mio din.

Spremenjeni asortiment vložka in nedoseganje kvalitetejšega asortimenta dosežene proizvodnje od načrtovane so vplivali na zvišanje stroškov vložka v skupni vrednosti 5.397 mio din.

V TOZD Talilnice so dosegli za 4.202 mio din zvišanja. V obratu Jeklarna 1 so imeli zaradi nižje vrednosti proizvodnje in spremembe asortimenta

vložka zvišanje stroškov vložka v vrednosti 1.510 mio din, v obratu Jeklarna 2 pa je nižja vrednost proizvodnje vplivala na zvišanje stroškov v vrednosti 2.737 mio din. Obrat Livarna pa je imel za 45 mio din nižje stroške.

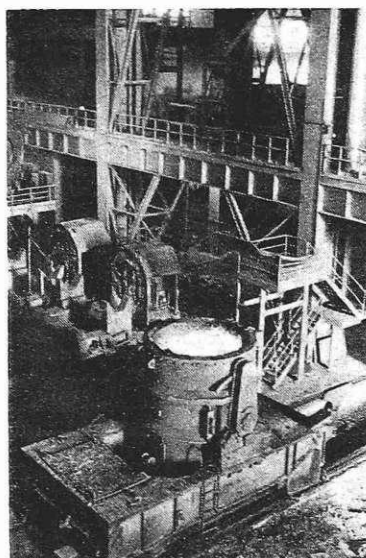
TOZD Ploščati program je dosegel zvišanje v vrednosti 1.132 mio din, in sicer zaradi spremembe asortimenta vložka v obratu Valjarna bluming štel (vložek bram namesto načrtovanih slabov kontiliva) v vrednosti 1.751 mio din, obrat Valjarna debele pločevine pa je dosegel znižanje v vrednosti 619 mio din zaradi nižje cene stroškov iz kontiliva. TOZD Okrogli program pa je dosegel zvišanje v vrednosti 63 mio din zaradi večje porabe cinka v obratu Žičarna in višjih cen blumov v obratu Valjarna žice in profilov.

Razlika med plansko nabavno vrednostjo tujega vložka ter plansko ceno domačega vložka je stroške vložka zvišala za 2.549 mio din. TOZD Ploščati program je imel za 2.632 mio din zvišanja. V okviru temeljne organizacije so zvišanje dosegli v obratih HV Bela (2.289 mio din), HV Jesenice (285 mio din) ter v obratu Predelava valjanih trakov (58 mio din). TOZD Okrogli program je dosegel za 83 mio din nižje stroške. Znižanje so imeli v obratih Elektrode (166 mio din) in Želbljarna (26 mio din), zvišanje pa v obratih Žičarna (23 mio din) in Valjarna žice in profilov (86 mio din).

Stroški v zalozah nedokončane proizvodnje in ostalo so stroške vložka zvišali za 715 mio din, in sicer v TOZD Ploščati program in TOZD Okrogli program.

Stroški predelave so bili višji od načrtovanih v vrednosti 3.897 mio din. Zvišanje teh stroškov so imeli v TOZD Talilnice zaradi nižje proizvodnje od načrtovane ter v TOZD Ploščati program in TOZD Okrogli program zaradi večje porabe. Nižje stroške predelave od načrtovanih pa so dosegli v TOZD Tehnične dejavnosti zaradi večje proizvodnje.

Vesna Janc

Jeklarna 2 (foto I. Kučina)

Zvišanje — znižanje načrtovnih stroškov za november 1988 v 000 din

TOZD	Odstopanje od obrač. LC glede na gibanje nalog R-6	Materialni stroški za ustvarjanje SP	Vkalkulirani del dohodka	SKUPAJ
Talilnice	+ 7.842.985	+ 159.347	+ 491.914	+ 8.494.246
Ploščati program	+ 4.520.923	+ 107.307	+ 769.231	+ 5.397.461
Okrogli program	+ 1.012.575	+ 77.507	+ 635.635	+ 1.725.717
Tehnične dejavnosti	- 436.500	+ 122.454	+ 1.373.095	+ 1.059.049
SKUPAJ	+ 12.939.983	+ 466.615	+ 3.269.875	+ 16.676.473

OPOMBA: zvišanje stroškov (+)
znižanje stroškov (-)

Tehniška dediščina — bogastvo ali breme? (11)

Stara Sava

Za konec (ali pa morda za začetek) teh razmišljanj o fužinskem kompleksu na Stari Savi naj navedem samo še nekaj idej, ki so v preteklosti že začele dobivati podoben resničnosti, pa so jih takšna in drugačne krize zavrle oz. zaustavile. Ko je Tehniški muzej dobil prostore v graščini in ko so zadnji stanovanjci zapustili neprimerne prostore, je bila namembnost graščine dokončno določena za muzejsko dejavnost, medtem pa je bilo treba doreči vsebino tudi ostalim objektom, kar pa je bilo seveda (zaradi dotrajanosti in premajhne spomeniškovarstvene skrbi) precej težje.

Leta 1965 je takratni vodja muzeja Miloš Magalič poslal glavnemu direktorju ing. Matevžu Hafnerju predlog, v katerem predlaga, »da se v okviru železarne dokončno 'uzakoni' kompleks predvidenega rezervata ali muzeja na prostem«. Direktor je predlog z razumevanjem sprejel in tudi s svojo avtoriteto omogočil, da je bila delno začeta adaptacija graščine, rudarske cerkve in mlina. Na žalost se je adaptacija nehala že v prvi fazi: morda bi lahko danes precej lažje nadaljevali z deli. Kljub vsemu pa lahko ocenjujemo, da je bil začetek izreden, predvsem pa celovit, saj so bili v adaptaciji zajeti vsi objekti (razen kasarne!), ki sestavljajo neločljivo celoto rezervata. Kar pa daje tem začetnim posegom posebno vrednost, je, da so imeli vsi objekti dorečeno namembnost in vsebino. Še najslabše se je vseskozi godilo kasarni, ki še danes nima dokončno dorečene vsebine, kljub temu, da bi s svojo razsežnostjo lahko razrešila marsikatero prostorsko zagato na Jesenicah.

Zanimivo je, da je bilo za fužinsko cerkev rečeno, da »bo z adaptacijo postala galerija slovenske umetnosti in razstveni prostor za občasne likovne razstave in komorne koncerte«. Skoraj neverjetno je, da ta ideja ni bila izpeljana, saj bi predvidena namembnost objekta v celoti dala jeseniški kulturi tisto, kar je bilo z veliko truda uresničenega dvajset let kasneje v Kosovi graščini.

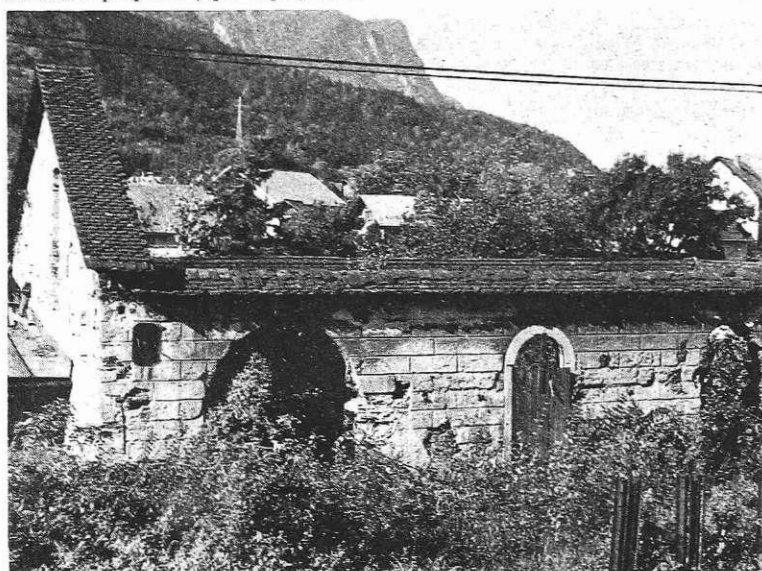
Vsi kasnejši adaptacijski poskusi so imeli manjši obseg in so bili v bistvu adaptacije oz. popravila že storjenega. Če pa je že kakšen od poskusov dosegel vednost vodstva železarne, pa je zaradi težavnega položaja železarne vedno znova propadel (npr. napeljava to-

plovodnega ogrevanja, restavriranje fužinskega dimnika iz leta 1796, postavitve ograje okrog rezervata itd.).

Z reorganizacijo muzejske dejavnosti na Jesenicah pa se rezervatu na Stari Savi obetajo novi adaptacijski posugi, saj je Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine iz Kranja uspel ta enkratni tehniški spomenik vključiti v finančni program republiške kulturne skupnosti. S tem pa je spomenik dobil širši slovenski pomen, kar mu v prihodnosti zagotavlja boljše čase, obnova pa ne bo odvisna samo od skopih občinskih sredstev. Ko bo občinski muzej dobil sedež v Ruardovi graščini, pa bo dokončno dorečena tudi njegova namembnost.

(se nadaljuje)

Tone Konobelj

Ostanki znamenitega plavča na Stari Savi (foto: S. Kokalj)

Obvestila kolektivu

Razpored dežurnih Železarne

OD 2. DO 15. JANUARJA

2. januarja, Drago FINZGAR, Valjarna žice in profilov, Begunje 128 b, ☎ 73-831.
3. januarja, Marjan GABROVŠEK, poslovni odbor, Bled, Ribenska 8 c, ☎ 78-157.
4. januarja, Milan GARTNER, Livarna, Nomen 34.
5. januarja, Jernej HOČEVAR, prodajni oddelek, Jesenice, Kejzarjeva 38, ☎ 82-118.
6. januarja, Klemen HRIBAR, STK, Jesenice, Udarina 5, ☎ 83-901.
7. januarja, Anton KELVIŠAR, Žičarna, Jesenice, C. na Golico 16, ☎ 82-475.
8. januarja, Tomaž KAVČIČ, PVT, Radovljica, Langusova 39.
9. januarja, Sašo KAVČIČ, HV Jesenice, Hrušica 176.
10. januarja, Jože KOBENTAR, kadrovske sektor, Hrušica 19.
11. januarja, Janez KOMEL, marketing, Jesenice, Janševa 6, ☎ 81-026.
12. januarja, Jože KRAMAR, Energetika, Mojstrana, Dovje 112, ☎ 89-129.
13. januarja, Oskar KURNER, SRR, Jesenice, Tavčarjeva 9, ☎ 81-214.
14. januarja, Aleš LAGOJA, SRR — RO, Smokuč 59.
15. januarja, Sašo MANDELJC, Valjarna bluming štel, Jesenice, Tomšičeva 88, ☎ 82-054.

Dežurstvo traja vsak dan od 14. do 6. ure naslednjega dne, in sicer tako, da je dežurni v tem času doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.

V času dežurstva je dežurni dolžan opraviti obhod po železarni, svoje pripombe vpisati v dežurno knjigo ter o tem ob predaji dežurstva poročati podpredsedniku poslovnega odbora.

Dežurni za vzdrževanje v Železarni

Datum:	Dnevni:	Nočni:
Ponedeljek — 2. 1.	Pavel Žmitek	Franc Arnez
Torek — 3. 1.	Janko Cerkovnik	Marko Sušnik
Sreda — 4. 1.	Vlado Repe	Rajko Petraš
Četrtek — 5. 1.	Marjan Pintar	Berti Krapež
Petek — 6. 1.	Aleš Soklič	Zvonko Medja
Sobota — 7. 1.	Anton Kavčič	Stane Eržen
Nedelja — 8. 1.	Anton Burja	Janez Kovač
Ponedeljek — 9. 1.	Franc Novak	Primož Zvab
Torek — 10. 1.	Dušan Šmid	Jože Ravnik
Sreda — 11. 1.	Damjan Gasar	Milan Kambič
Četrtek — 12. 1.	Janez Otrin	Branko Gerčar
Petek — 13. 1.	Mitja Benedičič	Zdravko Smolej
Sobota — 14. 1.	Franc Kalan	Mirko Zupan
Nedelja — 15. 1.	Karel Koblar	Janez Vehar

Služba obratne ambulante

Od 4. do 7. januarja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta — dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce od 6.30 do 7.30.
POPOLDNE: III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.
V soboto, 7. januarja, samo dopoldne: III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.

ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor St. ažišar.
POPOLDNE: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.

Za borce od 13.30 do 14.30.
V soboto, 7. januarja, samo dopoldne: II. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej.

Od 9. do 14. januarja bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: II. obratna ambulanta — dr. Branimir Čeh in III. obratna ambulanta — dr. Alenka Kralj — Odar.

Dispanzer za borce od 13. do 14. ure.
V soboto, 14. januarja, samo dopoldne: IV. obratna ambulanta — dr. Ivica Vreš.

ZOBNE AMBULANTE:
DOPOLDNE: I. zobna ambulanta — dr. stomat. Alojz Smolej in III. zobna ambulanta — mag. dr. stomat. Bela Gazafi.

Za borce od 7. do 8. ure.
POPOLDNE: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

V soboto, 14. januarja, samo dopoldne: I. zobna ambulanta — v. dent. Viktor Stražišar.

V kartoteki obratne ambulante sprejemamo knjižice dopoldan od 6. ure do 10.30, popoldan od 12. ure do 17.30.

Urgentna ambulanta sprejema nujne primere neprekinjeno od 6. do 20. ure.

Dežurni v Vatrostalni

Od 31. decembra do 3. januarja, Anton MOHORČ, Jesenice, Kurirska 1 a, ☎ v službi 83-281.

7. in 8. januarja, Borut VEBER, Jesenice, C. revolucije 11, ☎ v službi 83-281.

Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure na delovnem mestu, v prostem času do ponedeljka do 6. ure jutraj pa je dežurni dosegljiv na domu.

Na osnovi 50. člena statuta delovne organizacije in 20. člena poslovnika za delo samoupravnih organov in delegacij

sklicujem

13. sejo delavskega sveta Železarne Jesenice, ki bo v
četrtek, 29. decembra, ob 12. uri

v dvorani samoupravljalcev.

- Dnevni red:
1. Pregled izvajanja sklepov prejšnje seje
 2. Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD in DSSS
 3. Pravilnik o razvidu del in nalog
 4. Javna razprava o osnutkih samoupravnih splošnih aktov:
 - metodologija za ugotavljanje zahtevnosti del in nalog
 - pravilnik o osnovah in merilih delitve osebnih dohodkov in skupne porabe
 - dopolnitev samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitve sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe
 5. Samoupravni sporazumi za plasma sredstev za nerazvite
 6. Imenovanja
 7. Dokup zavarovalne dobe
 8. Delegatska vprašanja in pobude
 9. Razno
 10. Podelitev nagrad
 11. Sklepni govor predsednika poslovnega odbora ob koncu leta 1988

Predsednik delavskega sveta:
Janez Kunstelj, l.r.

tehnike kontrole

Samokontrola nadomešča tehnološko in medfazno kontrolo

Sanacijski in drugi programi, ki smo jih sprejeli v Železarni, da bi izboljšali poslovanje, so postavili številne naloge tudi pred sektor tehnične kontrole. Pomembnejši cilji sektorja so predvsem: uvedba samokontrole v proizvodnih obratih, z ustreznim programiranjem doseči izboljšanje izplenov v Valjarni debele pločevine, mesečno zasledovanje materialnih stroškov sektorja, doseganje načrtovane števila zaposlenih in zmanjšanje števila nadur.

Samokontrola ni povsem nova zamil. Saj so jo pred leti že skušali vpeljati v Železarni. Sektor tehnične kontrole se je odločil, da bo tokrat uvedel samokontrolo najprej v treh obratih, nato pa na osnovi pridobljenih izkušenj še drugod v proizvodnji. V sodelovanju z oddelkom za organizacijo dela so pripravili splošen pravilnik o samokontroli v Železarni; izbrali so Valjarno debele pločevine, Jeklovnik in Valjarno bluming štelok obrate, v katerih jo bodo poskusno vpeljali, določili mesta v proizvodnji, na katerih se bo izvajala in za to priskrbeli tehnično dokumentacijo ter se dogovorili za izobraževanje samokontrolorjev. V izbranih obratih bodo začeli z novim načinom preverjanja kvalitete materialov, ko bodo delavski sveti v njihovih temeljnih organizacijah sprejeli interne pravilnike o samokontroli in ko bodo usposobili kontrolorje zanj.

Da bi izboljšali izplene v Valjarni de-

bele pločevine, so v sodelovanju s sektorjem za razvoj in raziskave pripravili novo metodologijo programiranja proizvodnje v tem obratu. Menijo pa, da bo to uporabno samo pri tanjših debelinah materiala, pri debelejših pa bi izboljšanje izplena v Valjarni debele pločevine povzročilo slabši izplen v Valjarni bluming štelok.

Ena od nalog, ki jo je poslovodni odbor poveril sektorju tehnične kontrole, je tudi mesečno zasledovanje materialnih stroškov v sektorju. Večje stroške imajo predvsem zaradi boljših kvalitet mikrolegiranih jekel in jekel za namensko proizvodnjo, ker se pri obdelavi teh vzorcev hitreje izrabijo posamezna orodja (režkarji, žage...) in porabi-jo zaradi večjega števila zahtevanih analiz porabi večje količine materialov (lončkov za analize ipd.). Poleg tega uporabljajo pri svojem delu aparate in potrošne materiale, ki jih morajo uvažati, ker jih na domačem trgu ni. Kljub

temu v sektorju bistveno ne prekoračujejo načrtovanih stroškov, a jih tudi ne morejo zmanjšati, ker bi to vplivalo na kvaliteto njihovega dela in posredno tudi na skupne rezultate poslovanja. Značilnost sektorja tehnične kontrole je, da ima iz meseca v mesec zelo različne stroške, odvisno od tega, kdaj nabavljajo material in vse drugo, kar potrebujejo pri svojem delu.

Zadnja reorganizacija je sektor tehnične kontrole kadrovsko močno oklestila. Na nivoju Železarne je bila sprejeta odločitev, da obdržimo tehnično kontrolo samo na tistih mestih v proizvodnji, kjer je to res nujno, drugod pa uvedemo samokontrolo. Tako se je prejšnji normativ 240 zaposlenih v sektorju zmanjšal na 161. Od 214 delavcev, ki so dejansko delali v sektorju pred reorganizacijo, jih je ostalo še približno 190. Ukinili so že 80 odstotkov delovnih mest vzorčevalcev, ker jih zaradi prenehanja obratovanja plavžev ne potrebujejo več. Sicer pa se je število zaposlenih zmanjševalo predvsem z upokojitvami, deloma pa tudi s prerazporejanjem delavcev v proizvodne točke. Z delom bo prenehal tudi kemijski laboratorij v Hladni valjarni Bela; del delavcev, ki delajo v njem, bo priklju-

čenih tehnološkemu laboratoriju in bodo morali v zmanjšani zasedbi, občasni pomoči delavcev laboratorija prevzemnega oddelka, opraviti vse potrebno delo. Tudi v medfazni kontroli so število delavcev ponekod že zmanjšali; tako morajo sedaj delavci bluming štelka določene meritve opravljati sami. V proizvodnji je zaradi tega že prihajalo do napak, ko so naprimer zakladali bloke v globinske peči pri višji temperaturi, kot je predvidena. Višek delavcev v sektorju predstavljajo predvsem invalidi in tisti z neustrezno izobrazbo, zato je njihovo prerazporejanje toliko težje in se ga bo treba lotiti na nivoju delovne organizacije.

Pri zmanjševanju števila nadur pa so v sektorju tehnične kontrole, po besedah njegovega direktorja Klemena Hribarja, nemočni, saj so vezani na delo v obratih. V mehaniški delavnici, trgovnici in administraciji delajo zaradi neenakomernosti odpreme, ki se zlasti poveča ob koncu meseca, pogosto tudi na tri izmene. Če želijo, da so atesti pravočasno narejeni in lahko v obratih izdelke čimprej odpremo, morajo v sektorju delati izven rednega delovnega časa. Prav tako so neizogibne nadure pri kvalitetni kontroli, saj morajo biti ob nadurnem delu v obratih prisotni tudi kontrolorji. Omejeni pa so tudi z zastarelim in pomanjkljivim strojnimi parkom, ki ne dopušča, da bi opravili vse potrebno v rednem delovnem času.

V sektorju so si sredi letošnjega leta zastavili še druge, interne cilje, katerih uresničevanje naj bi prispevalo k boljšemu poslovanju Železarne. Na področju zmanjševanja števila upravičenih reklamacij niso dosegli bistvenih premikov, ker kupci zaradi naraščajočih cen materiala reklamirajo tudi najmanjše napake in zahtevajo visoko kvaliteto materiala, saj iz njega delajo izdelke, ki jih prodajajo na zahtevnem

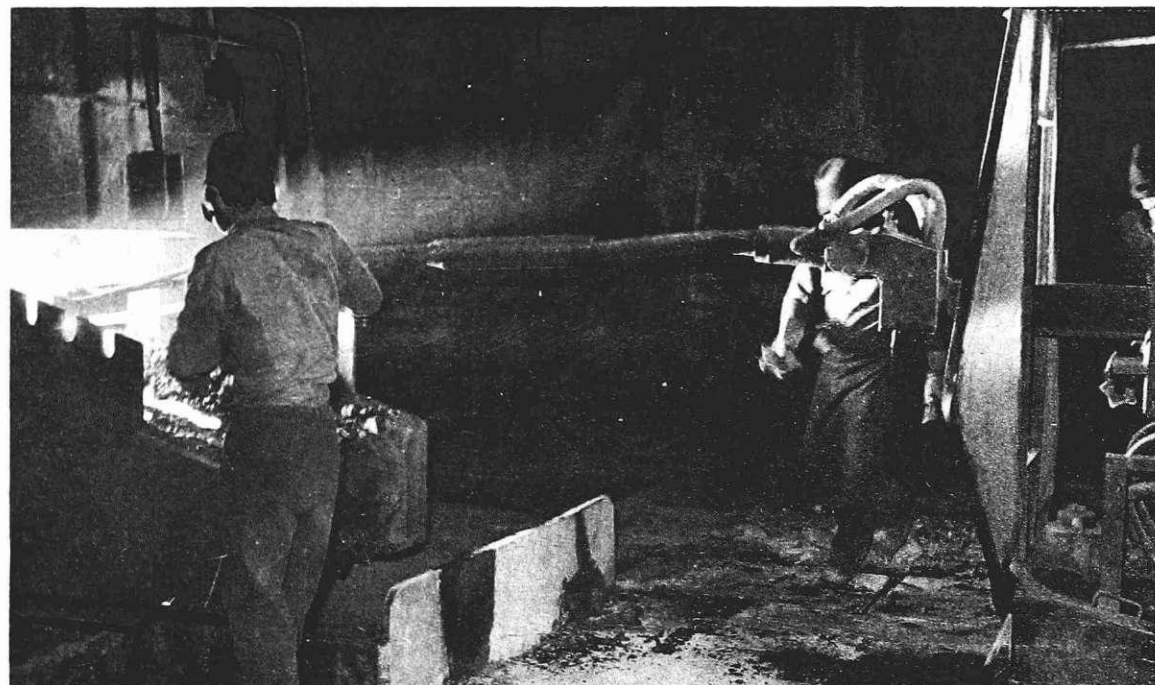
trgu. V primerjavi s preteklim letom pa se je letos znižala vrednost reklamacij; kupci so reklamirali le 1,96 odstotkov vrednosti naših izdelkov, lani pa 2,5 odstotkov.

V sektorju so pričeli mesečno zbirati podatke o kakovosti proizvodnje v posameznih obratih, ki jih posredujejo vodstvom temeljnih organizacij; ti so potrebni pri določanju stimulacij za izboljšanje izplenov in zmanjšanje 2. A proizvodnje (ki je zaradi neustrezne kvalitete oziroma mehanskih lastnosti ne morejo prodati kupcu, kateremu je namenjena) ter za ugotavljanje odškodninske odgovornosti.

Pomemben cilj, ki ga želijo doseči, je tudi ažurno izstavljanje atestov. Kupci zahtevajo istočasno dostavljanje materiala in atestov; če slednjih ob prevzemu materiala ni, se jim avtomatično podaljša dogovorjeni rok plačila za toliko, kolikor zamujajo atesti. Pri sedanjih inflaciji izgubi Železarna za vsak zamujen dan pri dostavi atesta približno odstotek vrednosti cene materiala. Pravočasno opravljanje atestov pa ni odvisno samo od sektorja tehnične kontrole, pač pa tudi od obratov, ki jim pošiljajo dobavne liste, na osnovi katerih pišejo potrdila o kakovosti. Zato si v sektorju prizadevajo, da bi nabavili telefakse za večje obrate in za sektor; s tem bi skrajšali čas dostave dobavnih listov sektorju, oziroma popravljenih dobavnih listov obratom. Ker pa sami nimajo dovolj sredstev za tako investicijo, je uresničitev te ideje odvisna od poslušanja Železarne.

Klemen Hribar pravi, da vse omenjene cilje in naloge uresničujemo, kolikor je pač v njihovi moči. Ker pa so mnogi problemi zapleteni in odvisni od številnih dejavnikov in subjektov, jih bo treba reševati tudi v okviru delovne organizacije.

Tanja Kastelic

Pred pečo (foto: I. Kučina)

Na podlagi sklepa Odbora za delovna razmerja delovne skupnosti skupnih služb z dne 20.12.1988 in v skladu s pravilnikom o delovnih razmerjih

objavljamo

prosta dela in naloge

— STROKOVNI SODELAVEC, sektor SEOI, šifra 5157, U-5, 18. kg., ena oseba

pogoji:

— visoka ali višja šola organizacije dela in dve leti delovnih izkušenj.

Kandidati naj prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v osmih dneh po objavi na naslov:

Železarna Jesenice, Kadroviski sektor, Cesta železarjev 8, 64270 Jesenice.

Pregled sestankov SDS

Leto, v katerem smo sicer po svojih najboljših močeh skušali slediti galopu inflacije, ki se je utrjala s svojimi nominalnih sider, pa tudi (že dolgo pripravljanim) zasukom v miselnosti naših najvišjih vodstev, se je takorekoč že končalo. V novo leto 1989 je investiranih mnogo pričakovanih, pa tudi mnogo strahu. Prelom, ki smo mu pričali, mogoče najbolj enostavno označimo kar s Kučanovimi besedami: »Zgodovinski kredit, s katerim je ZK do včeraj pokrivala razkorak med besedo in dejanjem, s katerim naj bi prišli v objavljeni socializem, je pošel.« To, kar smo še včeraj razglašali za najvišje dosežke »znanstvenega socializma«, je nenadoma postalo »dogma«, od katere se je treba odtrgati. Stara »delavska« ustava bo popravljena, zakon o združenem delu bo zamenjal zakon o podjetjih, ki naj bi skupaj s paketom spremljajočih zakonov naša razmerja in naše obnašanje umestil v bolj realne okvire.

Nič nenormalnega ni, če nas vse te napovedovane spremembe, ki se kuhajo v najvišjih organih v državi in s katerimi bo treba živeti, navdajajo tako s pričakovanji kot z negotovostjo, obenem pa tudi begajo. Zrcalna slika tega počutja in te »kuhinje« se kaže tudi skozi značilne oznake razprav na najrazličnejših ravneh v sredstvih javnega obveščanja. Kot primer lahko vzamemo Delo z dne 18. novembra, ki nam razpravo o teh spremembah (na isti strani) na seji komisije predsedstva CK ZKJ za družbenoekonomske odnose ter ekonomski in tehnološki razvoj predstavi z naslovom Na prehodu v novo fazo socializma, razpravo s seje predsedstva RS ZS Slovenije z naslovom Za zakon, toda z zadržkom, razpravo ob obisku dr. Iva Ribnikarja pri društvu ekonomistov v Titovem Velenju pa z naslovom Prehod v tržno ekonomijo ne bo lahek, prej neusmiljen.

Kakšno novost, vizijo, perspektive naj bi te spremembe vnesle v koncept »socialističnega samoupravljanja«, »socialističnih samoupravnih odnosov«, konkretno za nas — normalno je, da si to vprašanje zastavimo, ne pa, da tako kot doslej breskrbno čakamo, da bomo pravi odgovor že poiskali drugi, ki so za to kvalificirani — ne vemo. Kot delavci in kot dosedanjí samoupravljalci (vsaj na papirju) smo iz pogajanj o novih pravilih igre izključeni, obsojeni kot verniki, da počakamo, kdaj bo sveti zbor, ki zaseda v enklavi, z dimom objavil izvolitve novega »papeža«. Vprašanje, ki je bilo v sindikatih že večkrat načeto, ali ne bomo padli celo pod raven upravičen in pravic, ki jih imajo delavci v kapitalističnih državah, je še vedno odprto.

V skladu z zgodovinskim spominom, ob pomanjkanju teoretične, marksistične analize ter pod pezo ekonomskega in socialnega poloma (nezaposlenost, viški delavcev), je povsem umestno vprašanje, če se ne uresničuje, ali bolje, če se ne bo uresničila, v nasprotju z našimi dobrimi željami in upi, tista mračna alternativa, ki jo kot svarilo nakazuje znano Titovo pismo iz leta 1972. Tedaj, v času, ki je bil prav tako kot sedanjí zaznamovan z ustavnimi spremembami, je bilo v zaključnem delu pisma z vsro resnostjo poudarjeno: »Sedanja etapa revolucije je odločilna za razvojne smeri in usodo socializma v Jugoslaviji. Bistvo je v tem: ali bo delavski razred zagospodaril s celotno družbeno reprodukcijo ali pa se bodo okrepili tisti odnosi in sile, ki nasprotujejo interesom delavskega razreda, socializma in samoupravljanja.« Bomo iz ljudi, ki so se že kolikor toliko počutili svobodne, spet postali ljudstvo beračev, hlapcev, dekel in delavcev, ki jih bo vsak delodajalec zaradi najmanjše, četudi upravičene neposlušnosti, lahko postavil pred vra-

ta? Si bo treba zaradi pomanjkanja demokratične tradicije in lagodnega življenja, ki so ga med drugim omogočale tudi injekcije tujih posojil, institucije in institute, ki bodo nasproti iz premoženja izvirajočim pravicam branile iz dela izvirajoče pravice, ponovno priboriti? Že sedaj je bilo, kot je znano iz številnih primerov, delavcem, ki so prihajali v konflikt z vodstvom, svoje pravice le stežka uveljavljati, in že zato v prihodnje ne moremo pričakovati nič dobrega. In že zato se ob reševanju ekonomskih vprašanj ne moremo in ne smemo odpovedati razmišljanju o vseh drugih spremljajočih vprašanjih.

Vzporedno s temi vprašanji, ki se vsakega od nas tičejo kot člana širše skupnosti, ne glede na to, da se o rešitvah pogajajo drugi, pa smo znatno kolektivno dodobra zapleteni v pogajanja o vrsti vprašanj, ki zadevajo organizacijo in vrednotenje našega dela. Žal — tako ugotavljajo tudi posamezne delovne skupine — je teh zadev za en zalogaj kar preveč. Gre namreč za samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD in BSSS; predlog sprememb samoupravnega sporazuma o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke in dela sklada skupne porabe; Osnutek pravilnika o osnovah in merilih delitve osebnih dohodkov in skupne porabe; enotno metodologijo vrednotenja zahtevnosti del in nalog ter za pravilnik o razvidu del in nalog. Razpravo pa, poleg količine teh zadev, otežuje tudi dejstvo, da gradiva marsikateremu delavcu (in celo delegatu) niso bila dostopna. Zato nas nikakor ne čudi, če se je kljub delikatnosti in občutljivosti navedene tematike razprava na ne tako majhnem številu SDS zaključila brez kakršnihkoli pripomb. Ne sme pa nas tudi čuditi, če se bodo namesto kvalificiranih informacij in ocen posameznih aktov po posameznih okoljih začele širiti raznorazne govorice, ki morda celo utegnejo ogroziti referendum v primerih, ki je akt treba sprejeti na takšen način.

Ker ocenjujemo, da imajo vodstva določen vpliv tudi na odločitve v posameznih delih delovnega procesa, si oglejmo, kaj menijo v posameznih zadevah naprimer naktera vodstva v TOZD Tehnične dejavnosti.

Vodstvo TOZD TEHNIČNE DEJAVNOSTI ima pripombe le na metodologijo. Po njihovem mnenju metodologija ne nudi primerjave, v kateri razred posameznik pade. Vprašujejo se, če je vzpostavljen pravi odnos med elektrifikarjem in valjavcem, kajti »prvi mora imeti veliko več znanja z ozirom na različni obseg dela«. Pod razno vprašujejo sindikat, če se bodo voline komisije kaj zamenjale.

SDS vodstvo OBRATA ENERGETIKA pravi takole: »Splošen vtis je, da je metodologija sama komplicirana, kar povzroča nezupanje. Pripombe so bile tudi na koeficient zahtevnosti dela. V srednjem delu je možno izenačevanje različno zahtevnih del, kajti razponi točk za posamezni razred so zelo različni (naprimer razred 11 kar 99 točk). Pri razvrščanju točk v razrede ni opaziti zakonitosti. SDS predlaga več razredov in prilagoditev intervala točk za posamezni razred.« Ob slednjem naj mimogrede omenim tudi stališče SDS oddelka za ekonomsko analize in planiranje in oddelka za organizacijo dela (ki je poleg OS DC verjetno najbolj kvalificiran za takšne ocene), češ da »število plačilnih grup ne sme biti premajhno (okrog 20), ker so sicer rezultati analitične metode razvrednotenosti«. Navedem naj še stališče oddelka za študij dela in časa ter oddelka za nagajevanje, ki pripomb na metodologijo sicer nima, trdi pa naslednje: »Če želimo, da bo metodologija uspešna, je potrebno zagotoviti enotna izhodišča, in sicer pri organiziranosti delovne organizacije kot tudi same delovne skupnosti (npr. različni organizirano ERCFRS in ostalih) ter izdelave opisov del in nalog, da bodo opisana tista dela, ki se dejansko izvajajo.« V tem

kontekstu so zanimive tudi pripombe SDS kadroviski sektor, ki je v razpravi prišla do naslednjih ugotovitev in pripomb: »Delo sedmih delovnih skupin, ki so že skoraj opravile izvedbeno delo vrednotenja del in nalog, ni bilo poenoteno, tako da že sedaj lahko ugotavljamo različno uporabo kriterijev. Pri delu skupin je očitno prihajalo do različnih tolmačenj metodologije, inštruktaže, navodila in obvezne razlage. Ugotovljeno je, da so pomanjkljivosti pri opisu del in nalog, zato obstaja bojazen, da tam, kjer opisi del in nalog niso sprejeti, ne bi le-teh prilagajali metodologiji in tako pridobili na vrednotenju. Kdo in kdaj je imenoval komisije za vrednotenje?«

SDS vodstvo obrata Energetika ima tudi pripombe na Pravilnik o skupnih osnovah in merilih za delitev OD: »Kriterij učinkovitosti ni določen in ga je treba bolje opredeliti. Preseganje zahtev delovnega mesta, naj prinaša točke v primeru koristnosti za Železarno Jesenice.«

SDS vodstvo obrata Transport pa je imelo pripombe samo na pravilnik in sporazum o skupnih osnovah in merilih za delitev sredstev za OD: »Pri primerjavi strukture OD je pri starem načinu osnova zastopana z 72 %, pri novem pa s 66 %. Mnenje SDS je, da naj osnova ostane 72 %, vendar naj se znotraj ostalih kazalcev poišče rezerva za določitev rubrike napredovanje in strokovnost, ker je osnova po mnenju članov »garancija«.

Za pokušino si oglejmo še stališča ZBORA DELAVCEV V OBRATU ŽEBLJARNA. Po zelo aktivni razpravi v zvezi z metodologijo so bile z dvigom rok soglasno — zbora se je udeležilo 45 delavcev — osvojene naslednje pripombe:

a) Metodologija je v osnovi dobra in primerna za sprejetje in vrednotenje del in nalog.

b) Zbor ne sprejema predloga, da bi ob vrednoteni delovna mesta razvrstili v 15 kategorij. Biti jih mora najmanj 20 in to z razmerjem, ki je sprejeto za Železarno 1:4,58.

c) Zbor zavrača predlog razvrščanja grup po predloženi krivulji. Po tem predlogu pridobivajo v glavnem samo najvišje kategorije, delovne grupe pa ostajajo nespremenjene na dnu. Predlagamo PREMICO!

d) Način, kako se formira 15 kategorij ali tudi 20 kategorij, ni sprejemljiv, ker se v eni grupi združuje več delovnih mest z različno oceno (točke) — tudi z razliko do 99 točk v eni kategoriji. Če grupe tako formiramo, je ocenjevanje-točkovanje delovnega mesta povsem razvrednoteno in metodologija, ki je dobra, izgubi ves smisel-vrednost.

e) Zaradi teh pomislekov zbor predlaga, da ne formiramo kategorij, ampak ostanemo pri točkovnem sistemu. Kategorija združuje namreč preveč različno vrednotenih delovnih mest, ki bi jih z grupo izenačili. To je parcialna uravnilovka.

f) Zbor je soglasen, da je treba javno razpravo podaljšati za toliko časa, da bo že na zborih delavcev doseženo večinsko soglasje in garancija za uspeh referenduma. Ne moremo si dovoliti še enega neuspelega referenduma, kar bi šlo samo na škodo delavcev.

Soglasno je bilo na zboru sprejeto tudi naslednje stališče (pod točko razno) o sestavi in nalogah poslovnega odbora oziroma kolektivnega poslovnega organa železarne: »Mnenja so, da sedanja organiziranost in sestava poslovnega odbora ni dobra. Posameznik strokovna področja so duplirana in več podpredsednikov dejansko nima pomembnih osebnih odgovornosti. Poslovodni odbor naj sestavlja predsednik in podpredsednik, direktorji TOZD ter direktorji FRS, komercialne in kadroviskega sektorja. Vmesni člani poslovnega odbora niso potrebni.« (se nadaljuje)

CSI — Božidar Lakota

Predsedstvo občinskega sindikata o socialno-ekonomskih razmerah in gospodarskih dosežkih

Svoje trideseto sejo je predsedstvo Občinskega sveta ZSS Jesenice namenilo obravnavi analize socialno-ekonomskih razmer v občini s predlogom ukrepov za izboljšanje stanja in poročila o gospodarskih dosežkih in oceni gospodarskih gibanj od konca leta, vključno z izvajanjem ukrepov, ki jih je sprejela Skupščina občine Jesenice za izboljšanje stanja v občini.

V zvezi z analizo socialno-ekonomskih razmer v občini in predlogom za izboljšanje razmer, ki jo je izdelala šestčlanska delovna skupina Izvršnega sveta skupščine občine, so menili, da predstavlja solidno osnovo za konkretno načrtovanje razvojnih nalog iz obravnavanih področij za vse subjekte načrtovanja od organizacij združenega dela, samoupravnih interesnih skupnosti, krajevnih skupnosti do drugih samoupravnih organizacij in skupnosti. Ker pa je, kakor navaja analiza oziroma predlog ukrepov, dolgoročno zagotavljanje izboljšanja in stabilizacije socialno-ekonomskega položaja zaposlenih in ostalih občanov pogojeno s spremembo gospodarske strukture v smislu večje finalizacije, večjega izvoza, racionalizacije poslovanja in z nagrajevanjem dobrega dela, morajo biti ti elementi prvenstveno opredeljeni v razvojnih načrtih gospodarstva.

Seveda pa so konkretni premiki odvisni od tega, ali bodo nosilci načrtovanja resnično načrtovali na osnovi zaključkov analize in opirajoč se na znanstvena spoznanja, ali pa bodo to delali na pamet, pa tudi od rednega usmerjanja uresničevanja sprejetih usmeritev in nalog. Skupščina občine bo morala redno spremljati uresničevanje najpomembnejših usmeritev in nalog s področja zagotavljanja trajnejše in stabilnejše socialne varnosti za zaposlenih in ostalih občanov. Svoj sprejeti program s področja zagotavljanja socialne varnosti pa bo moral dosledno in odgovorno uresničevati tudi sindikat, od svojih osnovnih organizacij navzgor.

V nadaljevanju so člani predsedstva obravnavali gradivo zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti Skupščine občine, in sicer poročilo o gospodarskih dosežkih v devetih mesecih in oceni gospodarskih gibanj od konca leta, poročilo o izvajanju ukrepov za izboljšanje stanja v občini in predlog programa dela zborov Skupščine občine v letu 1989.

Člani predsedstva so ugotavljali, da so kljub nekaterim argumentiranim pozitivnim premikom v obeh poročilih nekatere ocene pomanjkljive, nekatere pa tudi preveč lakirajo stanje. Pozitivni premiki so še vedno preveč pogojeni s kampanjskimi prizadevanji, ne pa z dolgoročnejšimi usmeritvami na tržno grajenem gospodarstvu. V občini še vedno ni čutili dovolj razvojnih ambicij, pri čemer so zlasti poudarili turistično gospodarstvo, trgovino, promet in malo gospodarstvo, počasnejšemu razvoju pa nemalokrat botrujeta tudi okorelost in počasnost, poleg pomanjkanja strokovnosti in inovativnosti. Ugotovitve so člani utemeljevali s konkretnimi primeri.

Na seji so ponovno opozorili na problem ukinjanja temeljnih organizacij in tendence selitve sedežev organizacij združenega dela oziroma temeljnih organizacij iz občine. Poročilo delegatom sicer navaja, da je ekonomski moment odločilen pri teh reorganizacijah, da se oblikujejo ekonomsko močni subjekti. Predsedstvo pa je poudarilo, da bi morale biti zelo konkretno navedene tudi negativne posledice, ki jih vse te reorganizacije prinašajo občini ob dejstvu, da družbeni proizvod v občini stalno upada, da se akumulacija seli izven občine in ne nazadnje tudi posledice glede skupne in splošne porabe. Seveda pa bi pri vseh teh reorganizacijah moralo biti prisotno tudi vprašanje vloge

delavca in njegove participacije pri upravljanju.

Precej kritike je bilo izrečeno tudi na račun poročila Izvršnega sveta skupščine občine o izvajanju ukrepov in potrebnih aktivnostih za izboljšanje stanja v občini, ki so jih delegati vseh treh zborov sprejeli na juljskih sejah. Poročilo namreč ne daje odgovora, kako se v praksi, v vsakodnevnem življenju uresničujejo sprejeti ukrepi in aktivnosti, temveč navaja le povzetke poročil, ki so jih v zvezi z uresničevanjem poslale organizacije združenega dela in skupnosti. Vse pripombe bodo delegati Občinskega sveta zveze sindikatov predstavili v družbenopolitičnem zboru Skupščine občine. Predlagali bodo tudi pet dopolnitev programa dela zborov Skupščine občine za leto 1989, ki so jih sprejeli na seji.

Dodatno je bilo članom predsedstva predloženo v razpravo še stališče predsedstva Republiškega sveta zveze sindikatov Slovenije v zvezi s predlogom Zveze stanovanijskih skupnosti Slovenije, da se stanarine s 1. januarjem 1989 dvignejo za 66 odstotkov. Čeprav, navajajo v stališčih, smo se v sindikatih opredelili za ekonomske stanarine, težko sprejemamo predlagano povišanje v razmerah, ko celotni bivalni stroški izrazito povečujejo že tako visoke življenjske stroške. Razen tega, navaja predsedstvo, ni več mogoče pristajati na to, da o vprašanjih stanovalnikov govorimo ločeno od vseh problemov, ki so se nakopičili na področju stanovanijskega gospodarstva in stanovanijske politike. Še posebej zato, ker ocenjujejo, da sedanji zastoji v reševanju stanovanijskih vprašanj delavcev in občanov niso več samo socialno, ampak tudi politično vprašanje. Stališča predsedstva predlagajo tudi pogoje, pod katerimi naj bi občinski sveti sprejemali povišanja stanarin, o morebitnem nadaljnjem povečanju stanarin v letu 1989 pa bodo v zvezi sindikatov pripravljene razpravljati le na osnovi začrtanih novih smeri ukrepov na področju reševanja stanovanijskih problemov delavcev in občanov, kar pomeni temeljito preobrazbo stanovanijske politike. Stališča navajajo tudi nekaj konkretnih področij, ki bi jih pri tej preobrazbi morali rešiti.

Občinsko predsedstvo je z nekaterimi dopolnilnimi mnenji sprejelo stališča predsedstva Republiškega sveta ZSS, o katerih je bila seznanjena tudi Zveza stanovanijskih skupnosti Slovenije. Sejo predsedstva so zaključili z informacijo o poteku letnih občnih zborov osnovnih organizacij zveze sindikatov v občini.

Občinski svet zveze sindikatov Jesenice je v četrtek, 22. decembra, povabil na Jesenice predsednika sodišča združenega dela Slovenije Vinka Kastelica, da je udeležencem okrogle mize razgrnil predvidene sistemske spremembe, povezane z osnutki zakona o podjetjih, zakona o delovnih razmerjih in zakona o računovodstvu.

O vseh teh vprašanjih je tako v strokovni kot politični javnosti veliko govora, je dejal Vinko Kastelic, in so povezana z gospodarsko reformo, ki jo je opredelila Mikuličeva komisija. Osrednja pozornost je namenjena osnutku

Letošnje leto se bliža koncu in navadili smo se, da še pred novim letom pogledamo, kaj smo naredili in česa nismo. Tudi v družbenopolitičnih organizacijah je ta navada še ostala, zato smo se s predsednikom mladine Železarne Herman Debelak orisali možnosti, ki jih imajo mladi in njihova organizacija v prihodnjem letu.

Herman Debelak je pojasnil, da je bil osnovni načrt mladih železarjev in predsedstva koordinacijskega sveta ZSMS aktivirati čim več osnovnih organizacij ZSMS, vendar jim to ni najbolj uspelo. Dobro dela samo osnovna organizacija mladih v delovni skupnosti, druge pa je aktivnost premajhna, da bi lahko oblikovali osnovno organizacijo. Na takšno aktivnost mladih v osnovnih organizacijah je vplivala tudi gospodarska situacija, ker so mladi zaradi problemov preživetja nezainteresirani za delo v mladinski organizaciji. Pa tudi mladinska organizacija sama zaenkrat še ni našla načina, kako zajeti interese mladih in jih pritegniti k delu. Svoje pa je prispevalo tudi dejstvo, da ima mladinska organizacija še vedno premajhen vpliv in ker ni pravih rezultatov njene dela, mlade to odvrča.

Tako je bila aktivnost mladih železarjev poleg že omenjene osnovne organizacije delovne skupnosti najbolj izrazita v komisijah pri koordinacijskem svetu. Komisija za družbenoekonomske odnose je bila letos zelo aktivna, saj se je vključevala v razprave o zaključnem računu za prejšnje leto in načrtih za letošnje leto, obravnavala je poslovno politiko in snacijske programe naše železarne ter organizirala okrogle mize o problemih mladih, predvsem o stipendiranju in zaposlovanju, nagrajevanju in stanovanijski problematiki. Svoje mnenje o poslovnih odločitvah in ukrepih ter načrtih delovne organizacije je komisija predstavljala tudi na delavskem svetu Železarne in lahko rečemo, da pogosto zelo odmevno.

Aktivirati čimveč mladih

Če je bila komisija za družbenoekonomske odnose najbolj aktivna, pa je bila komisija za mladinsko prostovoljno delo za obstoj oziroma dejavnost koordinacijskega sveta najbolj pomembna. Z mladinskimi delovnimi akcijami so bile financirane mnoge aktivnosti koordinacijskega sveta, ta pa je bila letos zelo velika. Mladi brigadirji so letos mladinski organizaciji s tem, da so s pogodbo opravili določena dela namesto ali za temeljne organizacije in obrate, priskrbeli marsikak dinar in ji tako olajšali delo.

Komisija za šport je letos poleg tega, da je organizirala Jeklarski maraton, pripravila tudi turnirje v odbojki, malem nogometu, košarki. S športnim in rekreativnim programom pa je sodelovala tudi pri akcijah drugih komisij, predvsem komisije za kulturo in sodelovanje.

Osnovna naloga komisije za kulturo in sodelovanje je bila, da popestri življenje mladih na Jesenicah. Zato so organizirali več plesov, vendar odziv mladih ni bil tak, kot so pričakovali, zato so jih še pred koncem leta ukinili. V okviru te komisije je tudi sodelovanje z mladimi iz Valjeva in Beograda, zato je komisija letos pripravila srečanje z mladimi in Krušika iz Valjeva in Čelika iz Beograda. V dvodnevnem obisku na Jesenicah so jih seznanili s problemi mladih železarjev ter se skupaj z vojniki iz Radovljice preizkusili v različnih športih. Za prijetno razpoloženje pa so poskrbeli mladi folkloristi iz Mojstrane. Komisija je zelo dobro sodelovala z vojniki vojnih post Radovljica in Bohinjska Bela ter z graničarji, saj so se redno vključevali v akcije in prireditve komisije za kulturo in sodelovanje.

Predsedstvo koordinacijskega sveta je skrbelo za povezovanje in usklajevanje akcij, pri katerih so člani predsedstva tudi aktivno sodelovali; najbolj aktivni mladinci iz osnovnih organizacij in iz predsedstva so se udeležili srečanja mladih črne metalurgije Jugoslavije, ki je bilo letos v Kostolcu.

Za prihodnje leto je načrtov zelo veliko, vendar je zelo vprašljivo, kaj bodo lahko tudi naredili - vse je odvisno od tega, koliko bodo imeli denarja. Ne glede na to pa bo še vedno osnovna naloga, da se oblikujejo aktivni ZSMS in da zaživijo tudi ostale osnovne organizacije. Aktivnost osnovnih organizacij je podlaga za nadaljnje delo mladinske organizacije v Železarni, ker bo za predvidene aktivnosti potrebno veliko mladih, da jih bomo lahko v celoti in dobro izpeljali.

V prihodnjem letu bo koordinacijski svet ZSMS v sodelovanju s komisijo za šport pri sindikatu Železarne organiziral športni peterboj, če bo dovolj denarja, pa naj bi organizirali tudi srečanje mladih črne metalurgije Jugoslavije. Dodatna večja aktivnost mladih v prihodnjem letu bo tudi Jeklarski maraton, ki naj bi postal tradicionalen.

Tudi v prihodnjem letu bo najbolj pomembna dejavnost komisije za družbenoekonomske odnose, zato naj bi vanjo vključili čim več mladih strokovnjakov z različnih področij dela. Le tako bi lahko povečali kvaliteto mladinskih razprav in posredno povečali tudi vpliv mladinske organizacije. Skladno s tem bo treba povečati izobraževanje, ki sedaj poteka predvsem v okviru občinske mladinske organizacije; mladi imajo namreč še veliko možnosti predvsem pri samoizobraževanju in pri inštruktažah v osnovnih organizacijah.

Sodelovanje z vojniki in mladimi iz drugih delovnih organizacij bodo še povečali, ostala aktivnost pa je odvisna od interesa mladih in vodstvenih delavcev Železarne. Tako je na primer za prostovoljno delo mladih dovolj pogodb in možnosti, le mladih za takšno obliko dela je vedno manj. To je velika škoda, saj je prostovoljno mladinsko delo izredna prilžnost, da posamezni aktivni dobijo denar za svojo aktivnost.

Omenili smo že, da bo v naslednjem letu aktivnost mladih v naši železarni odvisna predvsem od tega, koliko bo imela mladinska organizacija denarja. K temu naj bi prispevala tudi članarina, ki naj bi bila v naslednjem letu 2.000 dinarjev. Mladi v koordinacijskem svetu upajo, da za mladince to ne bo prevelika obremenitev in da bodo omogočili boljše delo mladinske organizacije. Če to želijo, seveda.

Po novem imajo namreč mladinci možnost, da se opredelijo, ali bodo aktivni v mladinski organizaciji ali ne. Tako tisti, ki ne želijo biti člani mladinske organizacije, lahko podpisajo izstopno izjavo. Seveda pa velja tudi obratno, da tisti, ki so starejši od 27 let, podpisajo pristopno izjavo in tako postanejo člani mladinske organizacije ter se lahko vključijo v delo svojega aktivna ali pa v koordinacijski svet.

Herman Debelak, predsednik mladine Železarne Jesenice je dejal, da je z letošnjim letom zadovoljen. Če bo naslednje leto vsaj takšno, kot je bilo letošnje, bo dobro. Vendar pa ni nobenih ovir, da ne bi bilo tudi boljše; dokler je ali bo interes mladih, bodo tudi aktivnosti - in to te, ki jih že imamo, in tudi nove.

Predsednik mladine želi vsem mladincem in ostalim delavcem Železarne srečno, zdravo in uspešno novo leto.

Lilijana Kos

Okrogla miza o sistemskih spremembah, ki jih bo prinesla nova zakonodaja

Občinski svet zveze sindikatov Jesenice je v četrtek, 22. decembra, povabil na Jesenice predsednika sodišča združenega dela Slovenije Vinka Kastelica, da je udeležencem okrogle mize razgrnil predvidene sistemske spremembe, povezane z osnutki zakona o podjetjih, zakona o delovnih razmerjih in zakona o računovodstvu.

O vseh teh vprašanjih je tako v strokovni kot politični javnosti veliko govora, je dejal Vinko Kastelic, in so povezana z gospodarsko reformo, ki jo je opredelila Mikuličeva komisija. Osrednja pozornost je namenjena osnutku

zakona o podjetjih, ki prinaša različnost lastniških oblik. Delovna organizacija in druge oblike organiziranja, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, bodo kot podjetje lahko poslovala ali s sredstvi v družbeni lastni ali s sredstvi v družbeni lastni in s sredstvi, na katerih imajo lastninsko pravico občani, civilne osebe in tuje osebe - podjetje z mešanimi oblikami lastnine; ali s sredstvi, na katerih imajo lastninsko pravico občani, civilno pravne osebe in tuje osebe - zasebno podjetje. Ne glede na obliko lastništva pa bodo vsa podjetja opravljala svoje gospodarske in druge dejavnosti v razmerah blagovne proizvodnje in delovanja tržnih zakonitosti.

Osnutek zakona prepušča notranjo organizacijo podjetjem, ki jo opredelijo v svojih statutih, in sicer lahko na osnovi značaja delovnega procesa, delovnih pogojev in na podlagi znanstvenih metod sodobnih dosežkov znanosti, tehnologije in tehnike organizirajo temeljne organizacije združenega dela, delovne enote, obrat ali druge oblike samoupravnega in delovnega organiziranja. Seveda pa se bodo podjetja lahko združevala tudi v sestavljeno podjetje ali poslovno združenje.

Govornik je opozoril na vlogo sindikata, ki bo sprejemal ukrepe, s katerimi bodo delavcem v podjetju zagotovljene družbenoekonomske in druge samoupravne pravice, zvezni sindikat

pa bo določal elemente za sklepanje kolektivnih pogodb, s katerimi bo v podjetjih z mešanimi oblikami lastnine in zasebnih podjetjih delovnim ljudem zagotovljena pravica do sredstev za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb ter druge pravice iz dela in iz naslova dela.

Čeprav razprave o osnutku še potekajo in posameznosti še niso razčiščene, je predsednik menil, da osnutek zakona prinaša večjo avtonomijo delovnih organizacijam oziroma podjetjem in večjo racionalizacijo samoupravljanja. V sedanji zakonodaji je bilo že vse določeno in vse procedure so bile obvezne za vse, ne glede, ali so bile potrebne ali ne, po osnutku zakona pa bodo delovne organizacije večino teh stvari opredeljevale v svojih statutih, ki je edini obvezen dokument, o potrebnosti dodatnih aktov pa se bodo opredeljevali znotraj delovne organizacije oziroma podjetja. Opredeljena je tudi ločnica med vodenjem in upravljanjem in poslovodni organ bo tudi disciplinski starišina do določenega nivoja in šele po tem nivoju nastopi disciplinska komisija, ki bo odločala edino o ukrepu prenehanje delovnega razmerja.

V zvezi s osnutkom zakona o delovnih razmerjih je govornik navedel le nekatere bistvene novosti, sicer pa je zaradi nestrokovne pripravljenosti obravnavo osnutka položena na marec prihodnjega leta. Poleg že omenjenih novosti glede disciplinske odgovornosti se pri sklepanju delovnega razmerja povečujejo pristojnosti poslovodnega organa, ki bo imel tudi bistveni vpliv pri izboru ožjih sodelavcev. V osnutku se natančno predvideva tudi

odgovornost glede tehnoloških oziroma ekonomskih viškov, ki naj bi se reševali tako s sredstvi delovne organizacije kakor tudi s sredstvi družbenega sklada. Delovni čas, ki jo osnutku ne sme biti daljši od 42 ur in ne krajši od 36 ur, razporejajo delovne organizacije same, le v organizacijah družbenih, storitvenih in drugih dejavnostih se to določa s samoupravnim sporazumom med delovno organizacijo, pristojno samoupravno skupnostjo in organizacijo potrošnikov in drugih zainteresiranih organizacij. Pri navedenih dejavnostih pa v okviru zakonskih določil razporeditev delovnega časa lahko z odlokom določi tudi skupščina družbenopolitične skupnosti.

Tudi osnutek zakona o računovodstvu prinaša nekatere bistvene novosti, zlasti v pogledu drugega prikazovanja podatkov in zmanjševanja pretežne evidence. Govornik je poudaril, da je bistveni cilj te nove zakonodaje, še zlasti zakona o podjetjih, da se doseže optimalna simbioza dela in kapitala, oziroma kvalitetna sprememba produkcijskih odnosov. Svoje komentarje je Vinko Kastelic zaključil s poudarkom, da se bodo v delovnih organizacijah oziroma podjetjih morali zelo vestno, strokovno in odgovorno lotevati priprav za opredeljevanje z zakoni predvidenih sprememb, za kar osnutki zakonov puščajo precej časa.

V razpravi so bila postavljena nekatere dodatna vprašanja, ki so se nanašala bolj na posamezne podrobnosti, ki jih je komentiral govornik. Vsekakor pa je nazorni komentar Vinka Kastelice veliko prispeval k boljsemu razumevanju predvidene nove zakonodaje.

Naši kovači (foto: I. Kučina)

Novoletna anketa

Železarji v prihodnje ne pričakujejo velikih sprememb

Letošnje leto je bilo za delavce Železarn eno najtežjih doslej, saj so se v vsakdanjem življenju srečevali z eksistenčnimi problemi, pri delu pa z zahtevami po večji produktivnosti in kakovosti dela, po varčevanju na vseh področjih, s prekvalifikacijami in raznimi drugimi težavami. Vse to je povzročilo nezadovoljstvo delavcev z lastnim položajem in položajem naše delovne organizacije, še posebej, ker dobro delo ni dalo takojšnjih rezultatov in ni bistveno prispevalo k večjim osebnim dohodkom.

Kaj nam bo prineslo prihodnje leto, sicer ne vemo, upamo pa, da pomeni prenehanje naraščanja izgube Železarn ob koncu letošnjega leta tudi boljše čase za njene delavce. O svojem delu, težavah pri njem, odnosih med delavci, nagrajevanju in pričakovanjih ob novem letu pa naj spregovorijo kar železarji sami.

Fuad Omerdić — prvi talilec pri elektropeči v Jeklarni 2:

»Za pred prihodom v novo jeklarno sem bil talilec v Jeklarni 1, zato sem se sedanjemu delu hitro privadil. K temu sta prispevala tudi tromesečni tečaj, ki smo ga obiskovali v Železarskem izobraževalnem centru in usposabljanje na Danskem, kjer smo spoznavali nov način proizvodnje. Največ pa smo se naučili pri vsakdanjem delu, na osnovi lastnih izkušenj. Pri delu imamo včasih sicer težave, na primer kadar primanjkuje ustreznih rezervnih delov, pa tudi avtomatika ne deluje več tako brezhibno kot takrat, ko je bila nova, vendar napake bolj ali manj uspešno sproti odpravljamo.

S sodelavci se dobro razumem, mislim pa, da bi k pravičnejšim odnosom precej prispeval sistem nagrajevanja, ki bi ločeval dobrega delavca od slabega, a ga v Železarni žal nimamo. V zvezi s tem se mi zdi uvajanje progresivne lestvice nagrajevanja zanimiva ideja, le da bi jo morali ljudem na razumljiv način predstaviti, jim povedati, kaj vsebuje in kakšne spremembe bo prinesla. Na ta način bi odpravili številne pomisleke in vprašanja, od kod bomo vzeli denar za tako stimuliranje, če pa vseskozi govorimo, da ni sredstev za večje osebne dohodke.

V prihodnje bi si želel predvsem večjega vpliva delavcev na razdelitev skupno ustvarjenih sredstev, zlasti še tistih za osebne dohodke in pa več resničnega samoupravljanja.

Husein Mumirović — livar na kontinuirni livar v Jeklarni 2:

»Največji problem pri delu na kontinuirni so prodori, ki Jeklarno 2 veliko stanejo, delavcem pa otežujejo delo. Čeprav že precej časa opravljam delo livarja, imam tremo vsakič, ko vlivamo, saj se vedno bojim, da bo prišlo do prodora. Vzroki za prodore so zelo različni in jih ni mogoče vnaprej predvideti. Tudi delavci delamo napake, vendar nam ne preostane drugega, kot da se na njih učimo.

Naše delo poteka v težkih pogojih; izpostavljeni smo vročini, prahu, ker delamo v zaprtih prostorih, je tudi premalo zraka. Zaščitna sredstva, ki jih uporabljamo pri delu, so v slabem stanju in so stara prav toliko kot Jeklarna 2. Želimo si, da bi čimprej rešili naše prošnje za beneficirano delovno dobo in uvedli boljše stimulacije za dobro delo. Naše plače so, glede na pogoje dela in sistem dela 4+1, slabe. V novem letu sem naprimer zaslužil 115 starih milijonov, v kar je všteto tudi delo med prazniki.

Velike težave imamo tudi s prevozi na delo. Tako moramo, kadar smo v nočni izmeni, delati osem ur in pol, dokler ne prispejo avtobusi z delavci naslednje izmene; pri tem pa se čas, ko ostajamo na delu preko rednega delavnega časa, ne plača.

Kljub takim in podobnim problemom so odnosi med delavci pri nas izredni. Uigrani smo kot dobro moštvo in

Fuad Omerdić

Husein Mumirović

Ranko Kazić

Ramiz Bajić

ni je stvari, ki bi nam jo bilo težko narediti. Ostaja pa nam grenak priokus, ker se dobro delo ne kaže v dobrem zaslužku.

Ranko Kazić — vzdrževalec v Jeklarni 2:

»V letu, ki se izteka, smo imeli nekaj težav z rezervnimi deli; pozimi so kokele in segmenti zmrzovali, tako da smo morali bolj ogrevati prostore, da bi lahko normalno delali. Na nabavo potrebnih rezervnih delov vzdrževalci v proizvodnji ne moremo vplivati, ampak uporabljamo pač tisto, kar imamo. Mislim, da na vzdrževalce pogosto letijo neopravičene kritike, kritizirajo pa nas predvsem tisti, ki ne poznajo našega dela. Po mojem bi se proizvodnja že zdavnaj ustavila, če bi res delali tako slabo, kot pravijo nekateri.

Naši osebni dohodki so majhni. Če hočemo zaslužiti za normalno življenje (približno 1.000.000 din), moramo narediti tudi do 50 nadur na mesec. Poleg tega delamo v slabih delovnih pogojih in nimamo vedno dovolj orodja za normalno delo. Čeprav dosegamo predvideni normativ zaposlenih, zaradi pogostih odsotnosti in upokoitev vzdrževalcev večkrat manjka; zaradi tega imamo precejšnje težave, še zlasti, kadar pride do večjih okvar.

Ramiz Bajić — adjuster v Valjarni žice in profilov:

»V Valjarno žice in profilov sem prišel pred petimi meseci iz Transporta, ker smo ukinili ozkotirno progo v Železarni. Delo tu ni težko in sem ga hitro osvojil, je pa slabo nagrajeno. S sodelavci se dobro razumem, prav tako tudi z vodstvom.

Želim si, da bi bila Železarna v prihodnjem letu bolj uspešna in bi se znebila primanjkljaja oziroma dolgov, kar bi se moralo poznati tudi pri osebnih dohodkih in vplivati na boljše življenje delavcev ter njihovih družin.

Boštjan Štular — brusilec v strugar- ni valjev Bela:

»Na sedanjem delovnem mestu sem že štiri leta; delo, ki ga opravljam, me veseli in sem zadovoljen z njim. V letošnjem letu smo imeli probleme zaradi slabega vzdrževanja strojev; večkrat smo delali s slabo usposobljenimi stroji, kar je nevarno in lahko pripelje do nesreče.

V strugar- ni valjev imamo dovolj dela, saj je imela letos Valjarna bluming štel rekordno proizvodnjo. Prav zato bi večkrat rabili več delavcev, kot jih imamo na razpolago, da bi opravili vse potrebno. V novem letu si želim predvsem več denarja (boljši osebni dohodek) in pa boljše pogoje dela.

Marijan Vidmar — vzdrževalec v oddelku instalacija na Beli:

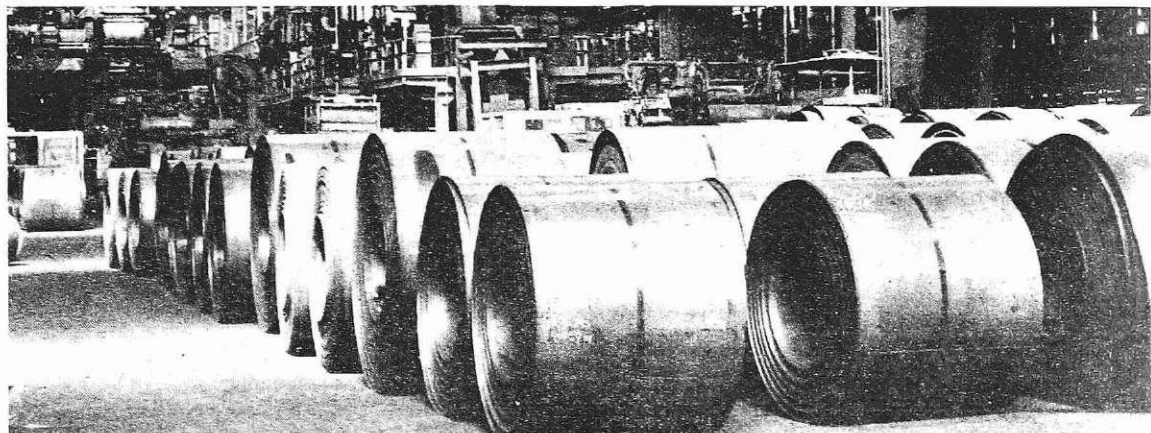
»Pri svojem vsakdanjem delu se srečujemo z raznovrstnimi okvarami, poškodbami cevodovodov, hidravlike in težavami zaradi zmrzovanja v zimskem času. Pri popravilih uporabljamo doma izdelano orodje, ki je cenejše od uvoženega, žal pa tudi slabše kvalitete. V letošnjem letu smo imeli težave pri nabavljanju nekaterih rezervnih delov, ki jih uvažamo. Tako smo bili pogosto prepuščeni lastni iznajdljivosti, saj je bilo okvare treba odpraviti, da je proizvodnja lahko nemoteno tekla.

Precejšen problem pri nas predstavlja pomanjkanje delavcev, saj iz šol ne prihajajo v tolikšnem številu, kot bi želeli. Pravzaprav že vse od ukinitve

Janez Oblak — dispečer v Valjarni bluming štel:

»Letos smo v našem obratu prešli na nov sistem dela (5+2), s čimer se je spremenil tudi način dela. Za nas delavce to pomeni več prostega časa, vendar zaenkrat samo formalno, ker moramo zaradi težav, v katerih sta se znašla naša železarna in celotno gospodarstvo, delati tudi ob prostih dnevih. Nekaj težav smo imeli zaradi zastojev v novi jeklarni, ki pa so razumljivi, saj je njihova proizvodnja še v poskusni fazi.

Z uvajanjem nove tehnologije se je postopek dela v Železarni stoddostno spremenil; večjo pozornost posvečamo kvaliteti in ne več količinskim rezultatom. S tem se skušamo približati in se

Pripravljeni (foto: I. Kučina)

oddelka instalaterjev v srednjem usmerjenem izobraževanju nismo dobili nobenega novega delavca. Sprašujemo se, kako bomo nadomestili delavce, ki so tik pred pokojem, če ni ustrezno usposobljenih kadrov. Že sedaj nam morajo ob večjih okvarah priskočiti na pomoč vzdrževalci iz centralne delavnice, ker sami vsega preprosto ne zmoremo opraviti.

Vzdrževalci imamo razmeroma dobre osebne dohodke, vendar predvsem na račun velikega števila nadur, ki jih opravimo vsak mesec. Osebni dohodek za redno delo pa bi bil lahko boljši.

V prihodnjem letu si želim predvsem, da bi se naša delavnica številčno razširila, da bi proizvodni delavci bolj pazili na naprave in s tem prispevali k zmanjšanju števila okvar, pa tudi čimmanj nezgod pri delu.

primerjati z evropskim gospodarstvom, žal samo v proizvodnji, v plačah in cenah pa vedno bolj zaostajamo za njim.

Odnosi med delavci v obratu so dobri, lahko pa bi bilo več poštenega sodelovanja med delavci in vodstvom. Želim, da bi organizacija dela v novem sistemu dela v naslednjem letu stekla tako, da ne bi bilo več treba delati izven rednega delavnega časa. Na drugih področjih pa ne pričakujem izboljšanja, čeprav bi bilo dobrodošlo, zlasti pri osebnih dohodkih. Podjetja bodo še naprej slabo poslovala, če bo država nadaljevala s svojo politiko povečevanja davkov. Za doseganje boljšega dela in večjih zaslužkov bi morali spremeniti sistem, kar pa ni v pristojnosti delovnih organizacij.

Nikola Mijatović — brusilec v Hladni valjarni Bela:

»V brusilni oddelek na Belo sem prišel v začetku letošnjega leta; prej sem bil livar v Jeklarni 1. Čeprav je moje sedanje delo precej drugačno od prejšnjega, sem ga hitro obvladal. Tudi v nov kolektiv sem se zlahka vključil, saj mi ni bilo treba bistveno spreminjati delovnih navad. Letos smo imeli nekaj manjših okvar na strojih, ki pa so jih vzdrževalci hitro odpravili, tako da delo ni trpelo.

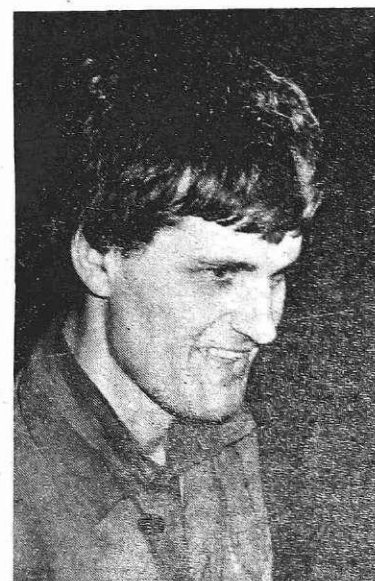
Ob novem letu si želim, da bi postal dober brusilec, specialist na svojem področju in bi lahko s preseganjem norme tudi več zaslužil.

Miroslav Blagojević — vratar na Beli:

»Delo vratarja je psihično zelo napeto. Večkrat se zgodi, da hočejo posamezniki prethotapiti večje količine materiala, kot imajo vpisanega na izvoznici; probleme imam tudi z delavci, ki hočejo oditi z dela pred iztekom delavnega časa in to največkrat kar brez propustnic. Vse to povzroča konflikte med vratarjem in delavci, ti pa niso za nikogar prijetni. Pa tudi delovni pogoji niso najboljši; zaradi prometa je veliko izpušnih plinov, izpostavljeni pa smo tudi slabim vremenskim razmeram.

V novem letu si želim več prostega časa, kar pa verjetno ni uresničljivo, ker je vratarjev premalo. Rad pa bi tudi, da bi se boljše razumel z delavci in hkrati v redu opravljal svoje delo.

Tanja Kastelic

Boštjan Štular

Marijan Vidmar

Janez Oblak

Nikola Mijatović

Miroslav Blagojević

V torek
ovi Zveze
na sekretar
odali svojo
renove ZK

Prenova
arjeve, po
vet okrog
krati z nji
apitalizem
ovih tehn
ni nosilci
o napredn
ste, pove
kompleksi
loč social
aldemokr
e je zmari
me sredin
tranke. G
voja kapita
razvoju, ki
a tudi sru
ialistične;
nujša kriz
er je vse
iti, medt
razmerom
i v Jugos
etihi zave
zabredla n
različne n
nomske s
političneg
nismo bili
Vzroki,
izma do
ni, a ima
ko imajo v
plansko gu
iki, v vsa
disciplina
pobude in
konceptiji
gotavljajo
in eksiste
naja v tel
lov: razre
cijskega,
Razred
razvija m
rokratski
upravljanj
neposredn
način up
preživetja
pričeli sle
lavci, se z
izvajanju
struktur.
Nacion
ko je na
ogrožen,
zave, pro
pojavi na
hanizem
žave prip
viji se z
razmere
odnosih;
narodni, k
mo posla
Zaradi
srečujem
generaci
jo vse m
družbeno
gali obču
turirajo
edino mo
v spremi

I. Rep
svoj tem
sežkov d
h konkre
ne bo m
jih dosle
gu. Zato
urejanja
Na podli
bomo pr

Izgra
tega in
spodars
odgovor
z družb
nosti, i
odgovor
tov v s
je, ekon
osnovi
nejšega
sredstv
spodar
vojno i
vsem k
stva. U
tudi po
gradite
v najši
no uve
zagota

Prenova ZK

V torek, 13. decembra, je organiziral občinski komite ZKS predavanje o prenovi Zveze komunistov. Pomembnejša izhodišča in probleme je predstavila izvršna sekretarka predsedstva CK ZKS Sonja Lokarjeva, razpravljali pa so nato podali svoja razmišljanja in vprašanja, ki so se porajala ob teoretski predstavitvi prenove ZK.

Prenova ZK je, po besedah Sonje Lokarjeve, potrebna, ker se je celotni svet okrog nas strahovito spremenil, karati z njim pa tudi mi sami. Svetovni kapitalizem se je pričel z uvajanjem novih tehnologij hitro prenavljati. Glavni nosilci razvoja v teh državah pa niso napredne frakcije kapitala, ampak iste, povezane z vojaškopoličnimi kompleksi (reganizem, tacerizem). Toč socialističnih, komunističnih, socialdemokratskih strank in sindikatov je zmanjšala, okrepile pa so se rane sredinske in desno usmerjene stranke. Glavno breme hitrejšega razvoja kapitalizma je padlo na države v razvoju, ki so zato zašle v hudo krizo, tudi srednje razvite države realsozialističnega bloka so nazadovale. Najhujša kriza je izbruhnila na Poljskem, saj je vse do danes niso uspeli odpraviti, medtem ko so se na Kitajskem razmeroma uspešno spopadli z njo. Tudi v Jugoslaviji smo se v osemdesetih letih zavedli velikih težav, v katere je nabredla naša družba in jih skušali na različne načine reševati (program ekonomske stabilizacije, kritična analiza političnega sistema,...), vendar pri tem nismo bili posebej uspešni.

Vzroki, ki so pripeljali dežele socializma do sedanje krize, so sicer različni, a imajo nek skupni imenovalec; ta imajo v vseh teh deželah centralno-plansko gospodarstvo, monizem v politiki, v vsakdanjem življenju pa vladata disciplina in prisila, namesto svobodne izbire in ustvarjalnosti. Ker njihove koncepcije ekonomske politike ne zagotavljajo več razvoja proizvodnih sil in eksistence velikega števila ljudi, prihaja v teh deželah do raznih konfliktov: razrednega, nacionalnega, generacijskega, spolnega, ekološkega, idr.

Razredni konflikt se v Jugoslaviji razvija med tesno povezanimi tehnobirokratskimi skupinami, ki dejansko upravljajo z družbeno reprodukcijo, in neposrednimi proizvajalci, ki jim tak način upravljanja ne zagotavlja niti preživetja, kaj šele razvoja. Zato so se pričeli slednji obnašati kot mezdni delavci, se zbirati v skupine in se upirati upravljanju odločitev upravljalnih struktur.

Nacionalni problemi so, v razmerah, ko je narod kot ekonomski subjekt ogrožen, pogost izgovor za nastale težave, probleme in konflikte. Takrat se pojavi nacionalizem kot obrambni mehanizem naroda, ki krivdo za lastne težave pripisuje drugim. Tudi v Jugoslaviji se zaostrene družbenoekonomske razmere odražajo v mednarodnih odnosih; nestrpnosti in napetosti med narodi, ki smo jim priča, pa seveda samo poslabšujejo naš položaj.

Zaradi vedno večje brezposelnosti se srečujemo v vseh delih države tudi z generacijskim konfliktom. Mladi imajo vse manj možnosti za vstopanje v družbeno reprodukcijo. Da bi premagali obutek nemoči, se politično strukturirajo in povezujejo, ker vidijo v tem edino možnost za aktivno vključevanje v spreminjanje razmer v družbi.

Čeprav se je marsikje uveljavila precejšnja enakost v odnosih med spoloma, so vse današnje družbe še vedno zgrajene na podrejenosti žensk. To se pokaže zlasti ob družbeni krizi, ko se položaj žensk ponovno slabša, zato se tudi one vključujejo v razna gibanja.

Ekološki konflikt je najbolj zaskrbljujoč v obubožanih družbah, ker ga zaradi ekonomskih problemov ne moremo ustrezno reševati. Medtem, ko imajo drugi konflikti v posameznih delih Jugoslavije različno ostrino, so ekološki problemi tisti, ki združujejo Jugoslavijo pri njihovem odpravljanju.

Vsi ti konflikti se združujejo v razvojni konflikt. Tega smo se pri nas zavedli šele po Titovi smrti, ko so privreli na dan vsi problemi, ki jih je naša družba vsaj petnajst let skrivala. Takrat smo si tudi začeli postavljati vprašanja, ali je ta družba, takšna kot je, sposobna preživeti. Izoblikovale so se tri rešitve za izhod iz krize, koncepti obnove socializma v kapitalistični, etatiistični in demokratični smeri. Komunisti se že dalj časa zavzemajo za izhod iz krize z obnovo demokracije v socializmu, vendar pri tem niso dosegli pomembnih rezultatov; razmerja v družbi se niso spremenila, družbena kriza se pogloblja, približuje se družbena eksplozija, ki grozi, da nas bo uničila.

Zveza komunistov takšna, kot je sedaj, očitno ne more učinkovito rešiti sedanjih težav, zato je potrebna njena prenova. Glede tega se komunisti strinjajo, niso pa enotni v tem, kako naj bi stvar izpeljali. Eni menijo, da si mora ZK na volitvah izboriti mesto, ki ji gre v naši družbi; glede na to, da je ZK kriva za krizo, verjetno ne bi dobila več kot osem odstotkov glasov na volitvah, zato bi bila njena moč in vpliv razmeroma majhna. Drugi menijo, da mora ZK trdno držati v rokah vse niti oblasti, zato mora iz svojih vrst odstraniti vse, ki ji jemljejo ugled, vse drugače misleče in pa nesposobne. Zagovorniki demokratizacije družbe in partije v ZK pa se zavzemajo za spreminjanje političnega sistema v smeri nestranske pluralizma znotraj SZDL in skupščinskega pluralizma; po njihovem mnenju mora ZK ponuditi takšno rešitev za nadaljnji razvoj, ki bo združila vse, kar je v družbi pozitivnega in v kateri bo našla svoje interese večina ljudi.

Ob tem pa se bo morala posloviiti od obsedenosti z oblastjo, od centralizma v svoji organiziranosti, ki zavira ustvarjalnost in uničuje kadre, od svetovnonazorske izključujočnosti ZK (svoje avantgardne vloge ne more vsiljevati kot državno normo); opustiti bo treba monopol nad aparati države (represivnimi, ideološkimi, izvajalskimi), kadrovskega monopola in transmišionizma družbenopolitičnih in drugih organizacij. Svojo vlogo lahko in mora uresničevati v boju argumentov, za to pa so potrebni znanje in ustrezni kadri, pa tudi notranja demokratizacija partije. Opustiti bodo morali sistem vođenja od zgoraj navzdol, osvoboditi po-

bude članov in jim zagotoviti enako-pravno uveljavljanje, hkrati pa zgraditi dinamično organizacijo, ki bo dopuščala horizontalno povezovanje članov in njihovo zbiranje na različnih osnovah. Navaditi pa se bo treba tudi na nastopanje v javnosti, saj se politika lahko gradi le na ta način.

In kaj pomeni taka prenova ZK za delo občinske organizacije ZK in osnovnih organizacij v združenem delu? Vsaka delovna organizacija mora imeti svojo družbenorazvojno idejo, s katero se postavlja v družbeni prostor in skupni družbeni projekt; ta naj izhaja iz materialnih osnov kolektiva, kadrov, ki jih ima na razpolago in njihove pripravljenosti za spreminjanje razmer. Naloga komunistov pri tem ni, da tako idejo izdelajo, pač pa, da zahtevajo od upravljalških struktur, da jo oblikujejo; če se pri tem izkaže, da lejte ne zmorejo (niso sposobne) izdelati take koncepcije razvoja, naj komunisti zahtevajo zamenjavo oziroma kadrovske prenove.

Udeleženci torkovega predavanja so v razpravi načeli številna vprašanja, pomembna za prenavo partije in rešitev družbe iz krize. Ugotovili so, da so kadrovske razmere v občini rezultat slabe ali pa nikakršne kadrovske politike v preteklem obdobju. Družboslovci nimajo praktično nobenih možnosti za zaposlitev, pa tudi v prihodnje se jim ne obeta nič boljšega, saj ni razpisanih kadrovskih štipendij za to področje. Lokarjeva je predlagala, da se sestavi delovna skupina, ki bi analizirala razmere in pripravila konkretne rešitve za ugotovljene probleme, te naj potem sprejemajo v skupščini.

Problem zmanjševanja in neugodne starostne strukture članstva ZK je prisoten tudi v naši občini. Mladi se vse manj vključujejo v partijo, ker jim njen sedanjí program ne omogoča, da bi se uveljavili kot politični subjekt in ker se zaradi transmišionističnih teženj članstvo v ZSM in ZK izključuje. Položaj komunistov je v sedanjih težkih časih nedvomno težak; mnogi izstopajo iz ZK zaradi vse bolj razširjenega mnenja, da nas tisti, ki so nas pripeljali v krizo, ne morejo rešiti iz nje. Lokarjeva meni, da se bo zmanjševanje članstva ZK še nadaljevalo in da bodo vzdržali samo tisti najbolj vztrajni. Vsem, ki odhajajo pa zastavljajo vprašanje: kdo se bo namesto vas boril za socializem, ki ga želite?

Na tezo enega od razpravljalcev, da ZK ni nikoli imela monopola oblasti, je Lokarjeva odgovorila, da imajo vse upravljalске položaje na ključnih ekonomskih in političnih točkah pri nas v rokah člani ZK, ki so povezani v ne-kakšne lobbije, pa naj to imenujemo tako ali drugače.

»Če želimo resnično spremeniti družbo, si moramo to priznati, pravi izvršna sekretarka predsedstva CK ZKS. »Hkrati pa moramo biti pripravljeni neprestano spreminjati svoja teoretična izhodišča in iz vsakega spoznanja vzeti tisto, kar je v njem pozitivnega, uporabnega za naše razmere in za večino ljudi.«

Tanja Kastelic

Proslava ob dnevu JLA z bogatim kulturnim programom

Letošnja osrednja proslava ob 22. decembru, dnevu JLA, je bila v dvorani gledališča Tone Čufar na Jesenicah. Člani Občinske konference ZRVS Jesenice so se tokrat še posebej izkazali s skrbno izbranim kulturnim programom, skupaj z dnevom JLA pa so proslavili tudi 20-letnico teritorialne obrambe.

Kulturni program so popestrili tudi jeseniški godbeniki (foto: J. Rabič)

Slavnostni govornik na proslavi je bil predsednik Skupščine občine Jesenice Jakob Medja. V kulturnem programu so nastopili: Pihalni orkester jeseniških železarjev, mešani pevski zbor DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica, vojak Zoran Đusić s karavle na Korenskem sedlu in učenci osnovne šole Prežihov Voranc z Jesenic.

Ob dnevu JLA so podelili tudi več priznanj. Državna odlikovanja so prejeli: Ciril Cenček, Leopold Bizalj, Jože Krašovec in Marko Ponjovič. Stanko Potočnik je prejel priznanje republiškega sekretarja za ljudsko obrambo. Med dobitniki priznanj teritorialne obrambe so bili letos enota Klavdija Mlekuša, ki je prejela malo plaketo teritorialne obrambe Slovenije, pohvalo komandanta TO Slovenije sta prejela Ivo Ščavničar in Stanislav Gregorič, priznanje komandanta TO Gorenjske je prejel Stanislav Potočnik, pohvalo komandanta TO Gorenjske pa Stanko

Biaggio, Roman Bernard in Bojan Langus.

Pohvalo komandanta TO občine Jesenice so prejeli: Rudolf Donoša, Janez Kristan, Filip Koželj, Franc Pukl, Ahmed Karagić, Josip Češnjak, Branko Štravs, Anton Komac, Martin Mlakar, Milan Sulc, Igor Štepec, Ljubimko Bakić, Simon Biček, Marjan Ravnik in Željko Beretin.

Na proslavi so podelili tudi priznanja Zveze rezervnih vojaških starešin. Plaketo ZRVS Jugoslavije je prejel Tomaž Klinar, plaketo ZRVS Slovenije Janko Rabič, znak ZRVS Slovenije pa Ančka Stojan.

Dobitniki občinskega priznanja ZRVS občine Jesenice pa so: Matej Božić, Darko Bradaskja, Nikola Brajič, Zoran Krejič, Stane Križnar, Rajko Peternel, Izidor Podgornik, Aleksander Skumavec in Ivo Ščavničar.

J.R.

Okrašene Jesenice (foto: I. Kučina)

Predlogi za urejanje pravic in obveznosti delavcev — ekonomskih in tehnoloških presežkov

I. Uvod

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je na 10. seji junija 1987, opredelil svoj temeljni odnos do urejanja problematike ekonomskih in tehnoloških presežkov delavcev. Na tej osnovi je začrtal vrsto del, ki naj bi prispevala svoj delež v konkretnemu reševanju problematike. Že takrat smo ugotovili, da teh vprašanj ne bo mogoče učinkovito reševati v okviru veljavne zakonodaje in tako, kot smo jih doslej, ko se ekonomski in tehnološki presežki niso pojavljali v večjem obsegu. Zato smo pripravili predloge, kako se z vidika prenove gospodarstva lotiti urejanja pravic in obveznosti delavcev — ekonomskih in tehnoloških presežkov. Na podlagi razprave o teh predlogih v organizacijah in organih ZSS pa tudi širše bomo predlagali ustrezne spremembe zakonodaje in ravnanja.

Izgrajevanje sodobnega, učinkovitega in v svet odprtega tržnega gospodarstva, ki temelji na delavcu kot odgovornem subjektu gospodarjenja z družbeno lastnino, večji samostojnosti, ustvarjalnosti in ekonomski odgovornosti gospodarskih subjektov v sistemu družbene reprodukcije, ekonomski nujnosti in prisili kot osnovi njihovega vedenja in smotnejšega gospodarjenja z družbenimi sredstvi in intenzivnem načinu gospodarjenja zahteva ne samo razvojni in tehnološki, temveč in predvsem kadrovske prenovne gospodarstva. Uresničevanju teh ciljev pa je tudi pogoj za njihovo uresničitev dograditev delovnopravne zakonodaje najširšem smislu. V njej je potrebno uveljaviti takšne rešitve, ki bodo zagotavljale širše uresničevanje pra-

vic do dela z družbenimi sredstvi kot sicer neodtujljive pravice delavcev, vendar z njihovo odgovornostjo, da v svojem, skupnem in splošnem interesu družbeno in ekonomsko smotno gospodarijo z družbenimi sredstvi. Gre za učinkovito varovanje in spodbujanje dobrega dela in gospodarjenja, zato je potrebno na novo definirati pravico do dela z družbenimi sredstvi in seveda tudi varstvo delavcev. Nove zakonske rešitve morajo namreč pomagati odpraviti sedanji monopol delavcev nad delovnim mestom in uveljaviti med njimi večjo konkurenco za dela in naloge, njihovo napredovanje, motiviranost za svoj razvoj in podobno. Hkrati pa je treba zagotoviti tudi drugačno, ekonomsko — varovalno vlogo sindikata pri urejanju medsebojnih sti-

kov v organizacijah združenega dela oziroma podjetjih.

Osrednje vprašanje, to je redefinicijo pravice dela z družbenimi sredstvi in s tem odpravljanje monopola nad delovnim mestom in uvajanje specifične oblike trga dela in znanja, zahteva drugačno opredelitev delovnega razmerja. Potrebno bi bilo na novo definirati samo pojem delovno razmerje in zlasti predvideti, za kakšne možne oblike delovnega razmerja, ki bi omogočile učinkovitejšo reševanje ekonomskih in tehnoloških presežkov, torej tudi take oblike delovnega razmerja, v katerih bi se delavci in obveznosti delavcev ne našel samo ne delo, ampak tudi na obveznosti usposabljanja oziroma preusposabljanja, da bi bil delavci začasno okrnjeni oziroma zmanjšani, ali bi mirovali in podobno. Pri tem mislimo tudi na uvedbo takšnega delovnopravnega instituta, ko delavec sicer ne izgubi zaposlitve, vendar začasno ne dela.

Zasnova vseh predlaganih rešitev temelji na zahtevi, od katere sindikat ne odstopa v nobenem primeru, da delavec, ki je uvrščen med presežek zaradi ekonomskih ali tehnoloških razlogov, ne more brez svoje krivde ostati brezposeln.

Z vidika dolgoročnih interesov delavcev zveza sindikatov podpira tiste pozitivne procese v prenovi gospodarstva, ki prinašajo večjo gospodarsko rast, višji dohodek, dolgoročno stabilno materialno in socialno varnost v družbi in ne bo vztrajala pri ohranitvi neproduktivnih delovnih mest, ampak bo v prenovi dosledno zagovarjala stališče, da tako organizacija združenega dela kot družba v celoti poskrbi za ustrezno ekonomsko in socialno varnost slehernega delavca.

Zato se mora sindikat, predvsem pa drugi dejavniki gospodarskega razvoja, zavzemati za takšne prijeme v razvojnih nalogah, da bodo delavci sprejeli dolgoročni tehnološki, proizvodni in kadrovske procese obnove kot edini porok za svojo socialno in ekonomsko varnost.

Vztrajanje sindikata, da se pri prenovi gospodarstva na novo določijo naloge vseh družbenih subjektov pri uveljavitvi organiziranega trga dela in znanja, ne zavira reforme. Ravno nasprotno: delavec, ki bi bil prepuščen stihijnemu delovanju trga delovne sile, delavec, ki bi ostal zaradi vlaganja v novo tehnologijo brezposeln, bi se takim procesom nujno upiral in predstavljal oviro razvoju. Zato bo sindikat proti vsem takim poskusom prenove, ki ne bodo upoštevali njegovih zahtev.

II. Predlogi za urejanje pravic in obveznosti delavcev — ekonomskih in tehnoloških presežkov

Pričakovati je, da ob spremembah v ozidih, zlasti če bodo te obsejnejše, ne

bo mogoče takoj zagotoviti dolgoročnih rešitev za vse delavce, ampak šele po določenem časovnem razdobju. Ocenjujemo, da je za reševanje teh vprašanj potrebno v naši zakonodaji predvideti tudi različne statute delavcev, ki začasno nimajo dela. Zlasti pa je potrebno dograditi in zaostri odgovornost do zaposlovanja, prezaaposlovanja in preusposabljanja tako ozda kot delavca.

Rešitve, ki jih predlagamo, temeljijo na dveh izhodiščih: prvič, mora družba ponuditi pomoč tistim ozdom, ki v času preobrazbe, posodobitve in reorganizacije ne potrebujejo določenega števila delavcev oziroma ji ti delavci predstavljajo preveliko breme, kar pomeni, da organizacija ni rešena odgovornosti za delavce, temveč nasprotno, da je razbremenjena nekaterih stroškov oziroma materialnih obveznosti v času, ki ga za to potrebuje.

Drugič, mnogo bolj kot doslej se mora povečati odgovornost delavca za sodelovanje pri iskanju zaposlitve, prezaaposlitve, pri usposabljanju in podobno. Stalno izobraževanje mora postati sestavni del delovne obveznosti in tudi na nek način uzakonjeno.

Merila za ugotavljanje ekonomskih in tehnoloških presežkov, ki smo jih oblikovali v Zvezi sindikatov Slovenije, sama po sebi ne zagotavljajo reševanja presežkov. Z njimi želimo zavarovati delavce pri izboru in sicer z vidika psihosocialnih razmer delavcev in čim bolj objektivizirane postopke. Po določitvi presežka delavcev je treba v ozdu takoj speljati zlasti naslednje postopke:

— oceniti možnosti in opraviiti produktivno prezaaposlovanje delavcev v

(Nadaljevanje na 8. strani)

Stanovanja za potrebe mejnega prehoda Hrušica

V začetku novembra je Karavanska poslovna skupnost pripravila sestanek, na katerem so predstavili raziskovalno nalogo Kadri za karavanski program. Raziskovalno nalogo je pripravila strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje Gorenjske, kot strokovno dobro pripravljeno pa so jo podprle raziskovalne in izobraževalne skupnosti gorenjskih občin in Karavanska poslovna skupnost.

Namen sestanka je bil predvsem, da bi se delovne organizacije, članice karavanske poslovne skupnosti, in ostale organizacije zveznega in republiškega pomena (Zvezna carinska uprava, RSNZ in Skupnost za ceste Slovenije) dogovorile o načinu kadrovanja za projekt Karavanke. V Karavanski poslovni skupnosti so namreč prepričani, da se bodo z enotno in usklajeno akcijo kadrovanja, ki jo priporoča raziskovalna naloga, izognili mnogim neprijetnostim in zapletom, ki jih otvoritev tako velikega števila novih delovnih mest lahko prinese našemu kraju.

Na Jesenicah smo se kako zainteresirani za to, da v predoru in ob njem zaposlimo kar največ ljudi iz našega naravnega zaledja, kajti za vsakega delavca, ki pride iz drugega okolja, bo potrebno priskrbeti stanovanje, omogočiti šolanje za otroke, itd. in nasploh poskrbeti za dodatno infrastrukturo. Zaposlovanje kadrov iz naravnega zaledja pa je navsezadnje tudi v skladu z določili družbenega dogovora o uresničevanju kadrovske politike v občini Jesenice.

Srečna okoliščina je, vsaj glede na potrebe projekta Karavanke, predvideno prestrukturiranje gospodarstva na Gorenjskem. Iz ekonomskih in tehnoloških viškov, ki bodo s tem nastali, in pa med mladimi, ki bodo v tem času zaključili šolanje, naj bi predvsem kadrovali za potrebe karavanskega predora. Kljub temu pa mora biti dosledno upoštevana osnovna vodilo, da se za potrebe mejnega prehoda zaposluje najboljša kadra, ne glede na to, od kod prihajajo. To je bilo na seji s strani Karavanske poslovne skupnosti izrecno poudarjeno.

Na omenjeni seji ni bilo čutili, da bi tudi predstavniki delovnih organizacij, članice Karavanske poslovne skupnosti, bili pretirano navdušeni nad skupno akcijo kadrovanja za projekt Karavanke. Poleg interesa, da delovne organizacije o kadrovanju odločajo samostojno, pa je prejkone prisotna računica, da bo ustreznih interesov za nova delovna mesta, predvsem takih z rešenim stanovanjskim vprašanjem, dovolj. Karavanska poslovna skupnost namreč, tudi na osnovi akcije skupne kadrovanja za potrebe karavanskega predora, načrtuje tudi reševanje stanovanjskega vprašanja za zaposlene. To pa je seveda dodatni strošek.

Da bi se nekoliko podrobneje seznanili z načrtovano stanovanjsko gradnjo za potrebe mejnega predora in z uresničevanjem tega načrta, smo se pogovarjali s Srečkom Mlinaricem, direktorjem Karavanske poslovne skupnosti:

»Pri načrtovanju stanovanjske gradnje za potrebe Karavanske poslovne skupnosti izhajamo iz raziskovalne naloge »Kadri za karavanski program«, ki jo je pripravila Strokovna služba občinskih skupnosti za zaposlovanje Gorenjske. S to raziskavo smo hoteli dobiti kar najbolj otipljivo prognozo kadrovskih potreb za projekt Karavanke.

Celotni projekt bo po načrtovanih usmeritvah in usklajenih obsegal poleg samega predora še sedem platojev na relaciji Hrušica-Voklo. Odprtih bo 730 novih delovnih mest. Po sedanjih predvidevanjih bodo delovne organizacije, članice Karavanske poslovne skupnosti, tukaj zaposlili svoje kadre na okoli 300 delovnih mestih kar bodo dosegle z notranjimi kadrovskimi premiki in reorganizacijami, 430 pa bo novozaposlenih delavcev. Te bodo zaposlovali predvsem na mejnem prehodu Hrušica in na carinsko špeditskem platuju. 300 delovnih mest bo zasedenih z otvoritvijo predora, ostalih 130 pa bodo odpirali postopoma s širitvijo dejavnosti na obeh platojih. Poglavito vprašanje, ki se ob tem zastavlja je: Od kod kadrovati tako veliko število ljudi z ustrežno izobrazbo. Dve možnosti sta na voljo. S prestrukturiranjem gospodarstva doseči sprostitev določenega števila kadrov ali pa zaposlovati ljudi iz drugih krajev. Ta druga možnost pomeni, da bo 1. junija 1991 na prvih dveh platojih ob Karavanskem predoru delalo 300 ljudi, ki jih bomo pripeljali od drugod. Za njih in njihove družine bo treba priskrbeti stanovanja, omogočiti šolanje in uporabo vrtec za otroke, zadovoljevanje kulturnih potreb.

V gorenjskih občinah je že pred časom prevladalo mnenje, da je treba gospodarstvo prestrukturirati in s tem zmanjšati število zaposlenih, določeno število kadrov pa se bo v tem času tudi izsolalo. Zato naj bi predvsem iz teh dveh virov kadrovali delavce za potrebe Karavanskega predora.

Poglavito vodilo, po katerem se bomo ravnali pri kadrovanju je, da bodo v predoru in ob njem zaposlovali najboljše kadre, ki nam bodo na voljo, ne glede na to ali prihajajo iz našega naravnega zaledja ali pa jih bomo pripeljali od drugod.

Karavanska poslovna skupnost in investitorji, ki bodo v glavnem zaposlovali na prvih dveh platojih (RSNZ, Zvezna carinska uprava in Cestna skupnost Slovenije), so načrtovali za zaposlene tudi stanovanja. Potrebe po stanovanjih so usklajili tudi z DO Dominvest, ki opravlja posle za Samoupravno stanovanjsko skupnost občine

Jesenice, posredovali pa so jih že leta 1986. Stanovanja naj bi izročili uporabnikom od sredine prihodnjega leta do leta 1991.

In kako poteka uresničevanje načrtovane stanovanjske izgradnje?

»Skupnost za ceste Slovenije je že zgradila štiri stanovanja za potrebe svojih delavcev, ki bodo delali pri opremljanju tunela, načrtujejo pa še izgradnjo dvajsetih stanovanjskih enot.

RSNZ je za svoje potrebe načrtovala izgradnjo petinidesetih stanovanjskih enot. Pravkar potekajo razgovori o finančni konstrukciji gradnje teh stanovanj med RSNZ in Republiškim sekretariatom za finance ter med Karavansko poslovno skupnostjo in pooblaščen DO Dominvest, ki je že predlagala dinamiko gradnje, torej kje, kdaj in pod kakšnimi finančnimi pogoji je kot izvajalec sposobna zagotoviti izgradnjo teh stanovanj.

Zvezna carinska uprava je planirala 40 stanovanjskih enot. Nosilec te investicije je, tako kot za RSNZ, Cestni inženiring s katerim Karavanska poslovna skupnost sodeluje. Leto in pol bitk, prepričevanja in utemeljevanja, da mora biti z odprtjem Karavanskega predora in obeh platojev — mejnega in carinsko špeditskega — zgrajenih tudi teh 40 stanovanj, ni obrodilo sadov. Odnos Zvezne carinske uprave do tega vprašanja je skrajno neodgovoren. Karavanska poslovna skupnost in Carinska uprava Jesenice se naprej prepričujeta Zvezno upravo, da mora 135 carinskih delavcev, ki bodo delali na mejnem prehodu Hrušica in Področja, imeti urejene pogoje za bivanje, saj ne morejo živeti pod smreko. V razgovorih, ki jih vodimo s Cestnim inženiringom in Zveznim komitejem za financiranje ter Zveznim komitejem za pravosodje, skušamo doseči, da bi v celotni paket investicij, ki jih mora zagotoviti Zvezna carinska uprava, vključili tudi teh 40 stanovanj. Zvezna carinska uprava bo namreč zgradila objekte za svoje potrebe in za potrebe avstrijske carine na naši strani predora, tako kot bo avstrijska stran zgradila objekte za potrebe naše carine na njihovi strani predora.

Že danes imajo cariniki na Jesenicah okoli 30 neresenih stanovanjskih vprašanj. Tudi zato si bomo prizadevali, da pri Zvezni carinski upravi zbudimo potreben posluš za reševanje teh problemov.

Predvidevamo torej, da bo za potrebe tristoletih zaposlenih na obeh platojih treba zgraditi okoli sto novih stanovanj. DO, ki bodo zaposlovala na teh dveh platojih svoje delavce, pa bodo začele razreševati stanovanjske potrebe tekom prihodnjega leta.

Če bo na Gorenjskem, zlasti pa v jeseniški občini, prišlo do prestrukturiranja gospodarstva in s tem do zmanjševanja zaposlenosti v obliki ekonomskih in tehnoloških viškov in če ob tem upoštevamo tudi mlade, ki bodo v tem času zaključili šolanje, nam na Jesenicah ne bo treba voziti ljudi od vsepovsod. S tem pa bo tudi stanovanjska problematika lažje rešljiva.

Zdaj pa prišel je med nas... (foto: J. Rabič)

Dedek Mraz prižgal tisoč iskrice v očeh

V teh prednovoletnih dneh veliko govorimo in pišemo o prazničnih prireditvah za najmlajše. Posebno doživetje predstavlja dobri stari dedek Mraz, ki prihaja med mlade z lepo besedo in darili. Razigrani otroci se morda niti ne zavedajo, da je njegov koš z darili iz leta v leto siromašnejši. V njihovem svetu sanj so se vedno prisotne podobe iz pravljič, brez vsakdanjih problemov in tegob, s katerimi se na vsakem koraku srečujejo odrasli.

Dedek Mraz je še vedno za vsakega otroka tisto bitje, ki v tem zimskem času prinaša nekaj dobrega in lepega. Ta tople zimski žarek pa še posebno občutijo tisti otroci in tudi odrasli, ki jim vse v življenju ni lepo in enostavno. To so tudi duševno prizadeti, ki se na drugačen način prebijajo po življenjski poti, na kateri je veliko najrazličnejših preprek.

Resnično je težko opisati srečanje dedka Mraza s temi ljudmi. Čeprav so sestavni del naše družbe, živijo na obrobju, prepuščeni lastnim usodam. In kaj je lepšega od srečanja z dedkom Mrazom, ko zaiskrijo oči predvsem otrok in se usta razležejo v nasmeh, ki ni vsak dan njihov gost.

Tako je bilo v teh prednovoletnih dneh v restavraciji Kazina na Jesenicah, ko je Društvo za pomoč duševno prizadetim pripravilo vsakoletno novoletno srečanje. Dedek Mraz jim je poleg skromnega darila namenil tudi delček tiste pozornosti, ki zanje predstavlja velik sončni žarek v sicer sivem vsakdanju. Bil je to prednovoletni večer sproščenega smeha, dobre volje in tišega trdnega optimizma, da tudi težko življenje včasih lahko pomeni sproščeno in smeh.

In če je bil to prijeten večer, ki so ga člani društva za pomoč duševno prizadetim namenili otrokom in tudi nekaterim odraslim, pa vendarle ne moremo mimo kančka grenkobe. Če smo že dejali, da so tudi duševno prizadeti enakovredni del naše družbe, pa marsikdo na to pozabi takrat, ko je treba dati nekaj skromnih dinarjev prav za

takšno novoletno praznovanje, o katerem pišemo tokrat. Po domače povedano, člani društva vsako leto »bršeljajo kljuko« različnih organizacij in ustanov in prosijo za pomoč, da bi tem ljudem lahko pripravili skromno praznovanje, seveda še daleč ne takšno, kot se praznuje med zdravi ljudmi. Čeprav je to za vsakega duševno prizadetega vložilo precej truda, da, da so zbrali denar za novoletno praznovanje ter za darila, ki jim jih daje izročil dedek Mraz. Izrazili so željo, da objavimo imena teh dobrotnikov, čeprav smo skorajda prepričani, da vsem ni do takšne javne publicitete. Pa vendar, odprli so srce za sočloveka, pa naj bo ta objava predvsem vzpodbuda za ostale.

Denar za novoletno praznovanje so prispevali: Almir Jelen, Ana Stenke, Bogdan Višnar, Peter Primožič, Jože Bizjak, Penzion Šranc, Gostilna Lasan, Gostilna Kobal, OOS APP Jesenice, OOS Dominvest Jesenice, Mihaela Dijo, mitrovski, Bernarda Federle, Miran Abram, KS Kranjska Gora, Turistično društvo Rateče-Planica. Poleg tega so denar od porotniških nagrad odstopili Ivanka Kozar, Tatjana Klinar, Branka Petrovič in Janez Kežjar.

Denar pa so prispevali še Jože Rekar, Božena Banovšek in Ivana Žerjav. Člani društva se jim ob tej priložnosti najlepše zahvaljujejo za izkazano zavezanost in pomoč.

Mi pa ob vsem tem lahko še dodamo naj bo v prihodnje med vsemi navade, nima, tako člani društva kot ostalim, vsaj še toliko humanosti.

J.R.

Vabilo na silvestrovanje

Društvo upokojencev Jesenice vabi svoje članice in člane v soboto, 31. decembra, ob 18. uri na veselo silvestrovanje, ki bo v prostorih doma društva na Jesenicah, Pod gozdom 13.

Vljudno vabljeni!

(Nadaljevanje s 7. strani)

svojem ozdu, v okviru statusnih in zunaj statusnih povezav;

— ugotoviti potrebe po preusposabljanju delavcev v skladu z možnostmi za preizposlovanje in delavce napotiti v usposabljanje oziroma preusposabljanje;

— oceniti možnosti za samozaposlovanje delavcev v samostojnem osebnem delu ali z ustanavljanjem novih družbenih enot drobnega gospodarstva, tudi z oddajo ali prodajo osnovnih sredstev, proizvodnje posameznih proizvodov, storitev ali proizvodnih programov ali z osamosvojitvijo stranskih dejavnosti v samostojne gospodarske subjekte;

— uveljavljanje odpravnin v primerih, ko delavec prevzame obveznost, da sam poskrbi za svojo zaposlitev;

— omogočiti delavcem, da se upokojijo, če izpolnjujejo pogoje za predčasno upokojevanje.

Pri oblikovanju predlogov za urejanje pravic in obveznosti delavcev — ekonomskih in tehnoloških presežkov, za katere ni mogoče takoj najti dokončne rešitve, smo upoštevali več vidikov: **Stalnost zaposlitve:** delavec, ki zaradi razvojnih, predvsem pa tehnoloških vzrokov ostane brez dela, ne more brez svoje krivde preiti v odprto brezposelnost.

Socialna in ekonomska varnost delavca: vsakemu delavcu mora biti v času, ko je začasno brez dela, zagotovljena socialna varnost.

Nosilec odgovornosti za reševanje vprašanja: V vsakem primeru nosi odgovornost za reševanje presežkov delavcev ozd. Pri tem pa uveljavljamo različno stopnjo solidarnosti in pomoči širše družbene skupnosti, ker je tudi družbeni interes, da se problematika čimprej reši in da ozd v katerem so

presežki nastali, dobi družbeno pomoč, da tako sploh lahko oziroma čimprej izvede procese, ki so do presežkov pripeljali, to je, da se tehnološko in organizacijsko posodablja ali pa se sanira. Pri tem vpeljujemo različne oblike in različen obseg družbene pomoči v odvisnosti od vzrokov in obsega problematike ter interesa družbe pri posameznih spremembah. Tako smo glede na obseg družbene pomoči in raven pravic in odgovornosti delavcev predvideli različne načine reševanja problematike v primerih posodobitve, sprememb proizvodnega programa, posodabljanja poslovanja, v primerih samoupravnih reorganizacij ozdov in njegovih sanacij.

Za nudenje družbene pomoči je treba oblikovati čim bolj objektivna merila, pravila ravnanja in organe, ki jih bodo uveljavljali ali izvajali. V tem okviru je potrebno na novo opredeliti vlogo in položaj skupnosti za zaposlovanje, skladov skupnih rezerv, tako imenovanih razvojnih skladov, gospodarske zbornice, bančnih in drugih finančnih organizacij. Še zlasti je potrebno proučiti in drugače urediti vse področje zaposlovanja, ker je potrebno uveljaviti organizirano družbeno usmerjanje zaposlovanja in prezaposlovanja ter virov sredstev za uresničevanje družbene pomoči pri reševanju presežkov delavcev.

Normativna ureditev: pri oblikovanju predlogov smo izhajali iz veljavne normativne ureditve in iz potrebe po njenem dograjevanju, ker jo je po našem mnenju nujno potrebno spremeniti oziroma dopolniti, če hočemo učinkovito reševati problematiko presežkov delavcev.

Predloge smo razvrstili v tri kategorije, katerih opredelitev temelji na vzrokih za nastanek presežka delavcev:

A) modernizacija, spreminjanje proizvodnega programa ozda
B) reorganizacija ozda
C) sanacija ozda

V vsaki kategoriji obravnavamo tale vprašanja:

● status delavca — presežka, delovne in druge obveznosti delavca,
● nadomestilo OD,
● pravica do samoupravljanja,
● pravica do sredstev za skupno porabo,
● pravica do povračila stroškov, ki so povezani z delom,
● druge pravice delavcev,
● naloge ozda,
● obseg družbene pomoči,
● rešitev problema.

A) Modernizacija, spreminjanje proizvodnega programa ozda

V to kategorijo spadajo ozdi, v katerih je nastal presežek delavcev zaradi modernizacije, posodabljanja proizvodnje, spreminjanja oziroma uvajanja novih programov. Družbeni interes je, da bi bilo takih procesov čimveč, saj dajejo boljše poslovne rezultate, stabilen in kakovosten razvoj. V marsikaterem primeru pa so ti procesi upočasnjeni ali celo zavrti tudi zato, ker ozd sam ne zmore vlaganj v posodabljanje proizvodnje in hkrati reševati presežke delavcev. Zato menimo, da je poleg drugih instrumentov za razvojno preoblikovanje gospodarstva, treba nujno razviti tudi skupno financiranje pomoči pri reševanju presežkov delavcev, ki bodo v takih primerih nastajali. S tem bomo ozdom omogočili nekakšen predah, da bi v tem času večino svoje pozornosti (in sredstev) lahko usmerili v izpolnjevanje razvojnih načrtov.

Vprašanje presežkov delavcev se rešuje takole:

status delavca, njegove delovne in druge obveznosti: delavec ima do 24 mesecev poseben status, po katerem je v delovnem razmerju v ozdu brez rednih delovnih obveznosti. Poseben status imajo vsi delavci, ki so ugotovljeni kot presežek in ki jim ni bilo mogoče zagotoviti nove zaposlitve. V tem času je delavec v skladu s programom reševanja lahko vključen v preusposabljanje ali dodatno usposabljanje, začasno premeščen, v drugi ozd, dela s skrajšanim delovnim časom, se z drugimi delavci časovno izmenjava na delu ali pa sploh ne dela. V vsakem primeru ohranja delovno razmerje v svojem matičnem ozdu.

Seveda je družbeni interes, da je tak začasni status čim krajši, zato se v tem času ne sme zmanjšati intenzivnost iskanja dokončne rešitve.

Za čas, ko ima delavec posebni status, je treba razviti različne oblike, tako da bi le v skrajnem primeru delavec vse leto ostal povsem brez dela. Kot možnost ponujamo uvedbo skrajšanega delovnega časa, uvedbo časovne izmenjave več delavcev na istem delovnem mestu (npr. 1 mesec dela en delavec, drug mesec pa drugi) ali pa začasno prerazporeditev delavca v drug ozd, ki mu, na primer, primanjkuje delavcev v določenem časovnem obdobju (npr. ob večjih naročilih). Seveda mora ponujeno delo ustrezati delavčevi usposobljenosti in psihofizičnim sposobnostim. Delavec izgubi ta status, če se ne usposablja ali če ne opravlja delovnih obveznosti, ki so mu v tem času naložene.

nadomestilo OD: delavec prejema nadomestilo v višini 100 % akontacije OD za polni delovni čas, ki bi ga prejemal, če bi delal na svojem delovnem mestu.

pravica do samoupravljanja: delavec

ima enake samoupravne pravice in obveznosti v matičnem ozdu kot vsi drugi delavci,

pravica do sredstev skupne porabe: delavec ima v vsakem primeru pravico do sredstev skupne porabe v skladu s samoupravnim splošnim aktom matičnega ozda,

pravice do povračila stroškov, ki so povezani z delom: delavec ima pravico do povrnitve teh sredstev, če ti stroški nastajajo zaradi njegovega dela. Če pa v tem času ne dela, seveda nima pravih sredstev,

druge pravice delavcev: **pravica do letnega dopusta:** delavec dobi redni letni dopust v času, ko ima poseben status. V primeru, da v tem času dela, redni letni dopust izkoristi v skladu s planom dopustov v ozdu, v katerem dela. Delavcu pripada dolžina dopusta v skladu s samoupravnim splošnim aktom matičnega ozda;

reševanje stanovanjskih vprašanj: delavec ima pravico do reševanja svojih stanovanjskih vprašanj v skladu s samoupravnim splošnim aktom matičnega ozda;

uporaba počitniških zmogljivosti: delavec ima pravico do bivanja v počitniških zmogljivostih matičnega ozda pod enakimi pogoji kot drugi delavci. Če ne dela, nima prednosti pred drugimi delavci; to velja predvsem za kolektivne dopuste. V takih primerih imajo njegovi otroci prednostno pravico do bivanja v oblikih počitniškovanj, otrok ali mladine, ki jih organizira lokalna občina.

naloge ozda: ozd mora iskati trajnejšo rešitev za delavca in mu zagotavljati pravice, ki izvirajo iz njegovega posebnega statusa. Organizacija združenega dela ima pravico do družbene pomoči pri reševanju delavčevih problemov. Če delavec neupravičeno ne izpolnjuje svojih obveznosti, ima ozd pravico do ukrepanja.

Ob jubilejih slavnostna podelitev priznanj večkratnim krvodajalcem

Občinski odbor Rdečega križa Jesenice je ob 35-letnici prostovoljnega krvodajalstva in 125-letnici Rdečega križa v torek, 20. decembra, na krajši slovesnosti podelil priznanja večkratnim krvodajalcem in se še enkrat javno zahvalil vsem krvodajalcem v občini. Slovesnost je s krajšim koncertom popestril moški vokalni kvartet DPD Svoboda France Prešeren Žirovnica pod vodstvom Marjana Jemca.

Zbrane krvodajalce in aktiviste Rdečega križa je najprej pozdravila prednica občinskega odbora Rdečega križa Ivanka Zupancič, za njo pa je govoril član predsedstva občinskega odbora RK in predsednik komisije za krvodajalstvo dr. Stane Čebokli. Slavnostni govornik je v uvodu dejal, da se jubileja povezuje z zrelostjo in ljubečimi ljudmi, ki so pred tolikimi leti s svojo humanostjo in nesebičnostjo pomagali, kako je treba ublažiti trpljenje in ohranjati človeško življenje, ki ogrožajo vojne vihrice in elementarne nesreče in v zadnjem času tudi celoletni Segel je tudi v zgodovino, ko so v samostojnih vojnah in deželah do raznih sovražnih vojskavov že začeli esničevati humanejši odnos.

Prvo društvo Rdečega križa pa je bilo ustanovljeno februarja pred 125 leti. Zenevi in kmalu je dobilo široke narodne razsežnosti in veliko podporo ljudi. Danes, je dejal govornik, je 45 državah na svetu vključenih v organizacijo Rdečega križa več kot 250 milijonov ljudi, ki bi jih lahko označili za svet človeštva.

Letos pa obeležujemo tudi 35-letnico organiziranega prostovoljnega krvodajalstva pri nas. Po tem, ko je orisal razliko v zdravljenju s pretokom krvi iz človeka v človeka oziroma transfuzijo, je ugotovil, da je danes na sedanjost, ko o uspešnega zdravljenja ni mogoče predstavljati brez krvi. Tako na javenskem za nemoteno zdravljenje potrebujemo okrog 25.000 litrov krvi. V Sloveniji je registriranih 350 tisoč prostovoljnih krvodajalcev, letno daje kri več kot 70.000 krvodajalcev, kar pomeni dnevno povprečno 200.

Kri je danes nenadomestljivo zdravilno sredstvo o transfuziji pa se je tako popolnila, da bolniki ali poškodovani dobivajo popolnoma in povsem predano zdravo kri, oziroma posamezne sestavine krvi ali posamezne frakcije.

Doktor Stane Čebokli je v nadaljevanju dejal, da je bila organizacija Rdečega križa v jeseniški občini vsa ta leta zelo aktivna, kar dokazuje tudi to, da vsako leto pride na odvzem krvi povprečno 1.500 prostovoljnih krvodajalcev. Visoka zavest in humanost, ki sta bili ključni v narodnoosvobodilnem boju, katerem je bila pomoč ranjenecem prenesti naloge, se odražata in prebivata na sedanje rodove. Ta humanitarna zavest, pomagati sočloveku, razen tudi z vsako leto večjimi potrebami jeseniške bolnišnice. Samo v letošnjem letu je Bolnišnica Jesenice porabila 1.000 litrov koncentriranih eritrocitov, 40 litrov polne krvi, 140 litrov plazme in 270 litrov krvi krioprecipitata, skupaj 1.310 litrov krvi.

obseg družbene pomoči: družba pomaga ozdu pri iskanju možnih začasnih in trajnih pre zaposlitev delavcev, v delu prevzame stroške za preusposabljanje oziroma dodatno usposabljanje delavcev in prispeva del sredstev za nadomestila OD delavcem.

rešitev vprašanja: v 24 mesecih mora biti zaposlitev delavcev trajno rešena. Delavci se vrnejo na nova produktivna dela v matičnem ozdu. Tistim, ki jim dela ni mogoče zagotoviti na ta način, mora biti ponovno ponujena možnost rešitve upokojitve ali pre zaposlitve. Vključiti je treba institut odpravnih,endar le za primere, ko ima delavec pravo, da bo odpravno lahko kapitaliziral in si tako zagotovil zaposlitev v obrti, kmetijstvu itd.)

Vsem delavcem, ki jim na noben izmed opisanih primerov ni bilo mogoče zagotoviti drugega dela, mora zagotoviti delo matični ozdu.

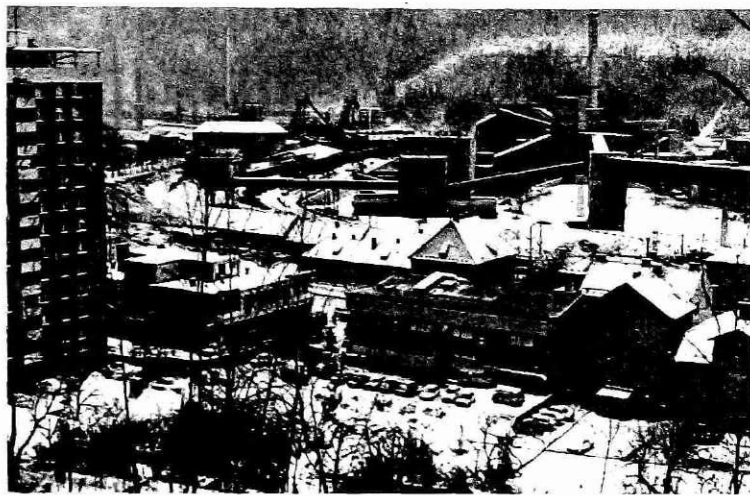
B) Reorganizacija ozda

V to kategorijo spadajo ozdi, v katerih je presežek delavcev nastal zaradi statusnih sprememb ozda ali njegove potrebe reorganizacije. Menimo, da je vsa vrsta sprememb koristno oblikovati kot posebno kategorijo glede na posebnost primerov, hkrati pa menimo, da je ni mogoče povsem izenačiti s posodobljenostjo, saj same statusne spremembe še ne zagotavljajo večjega dohodka, zaradi česar je po našem mnenju treba tudi drugače obravnavati reševanje oziroma obseg družbene pomoči. Sekakor pa mislimo, da tudi v teh primerih gre za družbeni interes in da je zato potrebno pomagati tudi ozdu, ki uveljavljajo take spremembe. Menimo, da je takšne spremembe mogoče naprej predvideti in načrtovati, zaradi česar je tudi reševanje vprašanja lahko krajše kot pri posodabljanjih, ki sicer tudi načrtovane, vendar njihovo

vsem v imenu Rdečega križa občine Jesenice zahvaljujem za vse, kar ste in boste še naredili za našo organizacijo in prostovoljno krvodajalstvo, je zaključil svoj govor dr. Čebokli.

Na slovesnosti so v nadaljevanju podelili priznanja prostovoljnemu krvodajalcem. Priznanja za zasluge pri krvodajalstvu v letih 1953 — 1988 in značke za 30 krat darovano kri so prejeli: Senad Ališić, Jože Bergant, Branko Čučak, Franc Fon, Miroslava Lužovec, Adolf inž. Mulej, Milan Nikolavčič, Alojz Varl, Joža Varl.

Plaketo za 25 krat darovano kri pa so prejeli: Majda Erlih, Marko Eržan, Franc Jeklič, Marjan Jemec, Ignac Juran, Alojzij Kalan, Franc Kogovšek, Jože Korošec, Slavko Koselj, Franc Košir, Jože Kovarčič, Alojz Lebar, Zlato Lipovšek, Ladislav Lipovšek, Ivan Mestek, Peter Nišević, Rado Pirč, Ivan Rajer, Albina Rauch, Ciril Resman, Vojko Rev, Franc Rihtaršič, Ivan Ščulac, Alojz Šimnic, Anton Tišov, Denis Vezzosi, Ludvik Zalokar.

Jesenice (foto: Irena Kučina)

Nove prispevne stopnje

V Uradnem listu SRS št. 43/88 so objavljene prispevne stopnje, ki bodo veljale od 1. januarja 1989 dalje.

Po najnovejših informacijah naj bi del prispevne stopnje, ki je predvidena za telesnokulturno in kulturno skupnost Slovenije ter SPIZ Slovenije (iz BOD) pokrivali do konca februarja 1989 iz dohodka in ne samo iz BOD.

V nadaljevanju prikazujemo primerjavo prispevnih stopenj od 1. januarja 1989 po gorenjskih občinah — stopenj iz BOD in dohodka —

ter primerjavo obremenitev iz BOD v občini Jesenice v avgustu in decembru 1988 ter januarju 1989.

I. Obremenitve po gorenjskih občinah od 1. 1. 1989 dalje v %

	JES.	strukt.	KRANJ	strukt.	ŠK. LOKA	strukt.
1. obv. iz BOD	43,62	100,0	43,87	100,0	43,09	100,0
1.1. obč. SIS	20,36	46,7	20,61	47,0	19,83	46,0
1.2. rep. SIS	21,91	50,2	21,91	49,9	21,91	50,8
1.3. obč. pror. (davek iz OD)	0,75	1,7	0,75	1,7	0,75	1,7
1.4. rep. pror. (davek iz OD)	0,60	1,4	0,60	1,4	0,60	1,4
2. obv. iz D	7,006	100,0	6,65	100,0	6,82	100,0
2.1. obč. SIS	1,016	14,5	0,66	9,9	0,83	12,2
2.2. rep. SIS	5,990	85,5	5,99	90,1	5,99	87,8
3. Skupaj (1+2)	50,626	100,0	50,52	100,0	49,91	100,0
3.1. obč. SIS	21,376	42,2	21,27	42,1	20,66	41,4
3.2. rep. SIS	27,900	55,1	27,90	55,2	27,90	55,9
3.3. obč. pror.	0,750	1,5	0,75	1,5	0,75	1,5
3.4. rep. pror.	0,600	1,2	0,60	1,2	0,60	1,2

	TRŽIČ	strukt.	RADOVLJ.	strukt.
1. obv. iz BOD	44,90	100,0	43,81	100,0
1.1. obč. SIS	21,64	48,2	20,55	46,9
1.2. rep. SIS	21,91	48,8	21,91	50,0
1.3. obč. pror.	0,75	1,7	0,75	1,7
1.4. rep. pror.	0,60	1,3	0,60	1,4
2. obv. iz D	6,93	100,0	6,63	100,0
2.1. obč. SIS	0,94	13,6	0,64	9,7
2.2. rep. SIS	5,99	86,4	5,99	90,3
3. Skupaj (1+2)	51,83	100,0	50,44	100,0
3.1. obč. SIS	22,58	43,6	21,19	42,0
3.2. rep. SIS	27,90	53,8	27,90	55,3
3.3. obč. pror.	0,75	1,4	0,75	1,5
3.4. rep. pror.	0,60	1,2	0,60	1,2

II. Primerjava obremenitev (prispevnih stopenj) v občini Jesenice v avgustu in decembru 1988 ter januarju 1989 (obremenitve iz BOD) v %

	avg. (8) 1988	dec. (12) 1988	razlika (12-8)	jan. (1) 1989	razlika (1-12)	razlika (1-8)
rep. davek	0,60	0,60	—	0,60	—	—
obč. davek	0,75	—	-0,75	0,75	+0,75	—
SOV—D* J.	1,00	1,07	+0,07	1,07	—	+0,07
SOV—S* J.	1,90	1,90	—	1,90	—	—
OIS J.	4,92	4,85	-0,07	4,85	—	-0,07
SSK J.	0,65	0,65	—	0,65	—	—
TKS J.	0,43	0,44	+0,01	0,44	—	+0,01
KUS J.	0,46	0,45	-0,01	0,45	—	-0,01
OZS J.	11,00	11,00	—	11,00	—	—
KUS SRS	0,65	0,93	+0,28	0,98	+0,05	+0,33
TKS SRS	0,04	0,03	-0,01	0,03	—	-0,01
SPIZ SRS	20,01	17,74	-2,27	20,60	+2,86	+0,59
Zap. SRS	0,30	0,30	—	0,30	—	—
SKUPAJ	42,71	39,96	-2,75	43,62	+3,66	+0,91
Prisp. solidar.	0,03	0,03	—	0,03	—	—
SKUPAJ	42,74	39,99	-2,75	43,65	+3,66	+0,91

Primerjava januarjskih prispevnih stopenj (1989) in decembrskih (1988) kaže, da bodo januarjske obremenitve za 3,66 % višje kot decembrske oziroma za 0,91 % višje kot avgustovske 1988. Povečanje obremenitev gre na račun sprememb republiških SIS oziroma dejstva, da so bile v decembru 1988 nekatere stopnje zmanjša-

ne oziroma ukinjene (ker se je zbralo zadosti sredstev), v januarju pa se spet povečujejo oziroma uveljavljajo povprečne iz leta 1988.

Rina Klinar

* SOV—D (sk. otroškega varst. — domicil)
* SOV—S (sk. otroškega varst. — sedež)

no ne izpolnjuje svojih obveznosti, ima ozd pravico do ukrepanja.

obseg družbene pomoči: družba pomaga ozdu pri iskanju možnih začasnih in trajnih pre zaposlitev delavcev, v delu prevzame stroške za preusposabljanje oziroma dodatno usposabljanje delavcev in prispeva del sredstev za nadomestila OD delavcem.

rešitev vprašanja: v 6 mesecih mora biti zaposlitev delavcev trajno rešena. Delavci se vrnejo na nova produktivna dela v matični ozd. Tistim, ki jim dela ni mogoče zagotoviti na ta način, mora biti ponovno ponujena možnost rešitve upokojitve ali pre zaposlitve. Vključiti je treba institut odpravnih,endar le za primere, ko ima delavec pravo, da bo odpravno lahko kapitaliziral in si tako zagotovil zaposlitev v obrti, kmetijstvu itd.)

Vsem delavcem, ki jim na noben izmed opisanih primerov ni bilo mogoče zagotoviti drugega dela, mora zagotoviti delo matični ozd.

C) Sanacija ozda

V to kategorijo spadajo ozdi, v katerih je presežek delavcev nastal zaradi sanacijskega ali predsanacijskega programa. Vzroki za uvedbo takih programov so povečini slabo gospodarjenje v preteklosti, zaradi česar na prvi pogled kakršna koli družbena pomoč ne bi bila upravičena, saj morajo posledice nositi tisti, ki so tako stanje tudi povzročili. Vendar je pri tem treba upoštevati, da na slabo gospodarjenje vplivajo tudi okoliščine, na katere delavci niso imeli vpliva. Družbena pomoč pa je odvisna tudi od družbenega interesa, da taki ozdi čimprej ozdravijo.

V teh primerih predlagamo takšno reševanje:

status delavca: delavec ima poseben status do 12 mesecev. V tem času pa veljajo enaka načela glede možnih

oblik začasnega dela in usposabljanja kot pri prejšnjih kategorijah.

nadomestilo OD: delavec prejema nadomestilo OD, oblikovano po enakih predpisih, kot veljajo za OD delavcev v matičnem ozdu.

pravica do samoupravljanja: delavec ima pravico do samoupravljanja, razen pri ukrepu družbenega varstva in začasnemu omejenju pravici do samoupravljanja.

pravice do sredstev skupne porabe: delavec ima pravico do sredstev skupne porabe, če jih ozd oblikuje. Isto velja za druge pravice delavcev.

pravice do povračila stroškov, ki so povezani z delom: delavec ima vseh 12 mesecev pravico do teh sredstev, če taki stroški nastajajo v zvezi z njegovim začasnim delom.

naloge ozda: ozd mora iskati dolgoročno rešitev za delavca in mu zagotavljati pravice, ki izvirajo iz njegovega posebnega statusa. Ozd ima pravico do družbene pomoči. Če delavec neupravičeno ne izpolnjuje svojih obveznosti, ima ozd pravico do ukrepanja.

obseg družbene pomoči: družba financira programe dodatnega usposabljanja in preusposabljanja delavcev.

rešitev vprašanja: če delavcu po 12 mesecih ni zagotovljena zaposlitev v matičnem ozdu, preide v odprto brezposelnost. Zagotavljanje njegove socialne in gmojne varnosti prevzame skupnost za zaposlovanje. Raven zagotavljanja socialne in materialne varnosti je enaka kot za delavce, ki so prešli v odprto brezposelnost zaradi stečaja ali likvidacije ozda.

III. Nekatera dodatna pojasnila

Predlogi, ki smo jih oblikovali, so namenjeni za temeljito razpravo v orga-

nih in organizacijah Zveze sindikatov Slovenije, pa tudi v drugih samoupravnih, strokovnih in družbenih organizacijah. Ker gre za prve predloge, tudi nismo podrobneje razčlenili posameznih rešitev z vsemi posebnostmi, ki jih bo kasneje prav gotovo treba opredeliti. Hkrati pa tudi ni naš namen, da bi vse opredelili v sindikatu, pač pa pričakujemo, da se bodo po sprejemu zakonov v njeno izdelavo dejavno vključile tudi druge ustanove.

Praktična uveljavitev predlagane zasnove bo zahtevala več rešitev: treba bo pripraviti vrsto predlogov za drugačno ureditev zakonodaje, zlasti delovnopravne. Zagotoviti bo treba primerne viře sredstev in pa seveda predvideti več strokovnih izvedbenih rešitev.

Želimo pa, da bi že v prvih razpravah o predlagani zasnovi zbrali mnenja o tem, ali predlogi ustrezajo zahtevam za socialno in ekonomsko varnost delavcev, ki bodo uvrščeni med presežke, in hkrati, koliko je ob socialni pomoči zagotovljeno družbeno učinkovito uresničevanje razvojnih ciljev, ki zahtevajo posodobitev proizvodnje, odpravljanje neproduktivnega dela in podobno. Menim, da so prav predlogi, ki uvajajo družbeno pomoč razvojni kvaitveni usmerjenim ozdom, bistven napredek v dosednji praksi, ki se je doslej kazala le v družbenem poseganju v večje motnje v poslovanju. Narava sredstev družbene pomoči: nepovratna sredstva ali posojila, mora biti odvisna od družbenega interesa, od uspešnosti programa, od obsega produktivne zaposlitve presežkov v svojem ozdu in od števila delovnih mest za prve zaposlitve mladih strokovnjakov.

(Iz Sindikalnega poročevalca, št. 7, 9. decembra 1988)

Gregorčičeve plakete za dosežke na telesno-kulturnem področju

Na Jesenicah od leta 1968 dalje podeljujejo Gregorčičeve plakete posameznikom in organizacijam za pomembne dosežke na telesno-kulturnem področju. Poimenovane so po narodnem heroju, športniku in revolucionarju Jožetu Gregorčiču — Gorenjcu. Na letošnji podelitvi je zbrane nagrade in druge športne delavce pozdravil predsednik Telesno-kulturne skupnosti občine Jesenice Janez Poljšak, ki je plakete tudi izročil, za kulturni program pa so poskrbeli učenci Glasbene šole Jesenice in folklorna skupina iz Podkorena.

Letošnje Gregorčičeve plakete so prejeli:

Stane Babič za uspešno dolgoletno delo v klubu in vzgojo mladih igralcev namiznega tenisa na Jesenicah. Stane Babič je član Namiznoteniškega kluba Jesenice že od leta 1956. Bil je dolgo let aktivni tekmovalac od pionirskih do članskih vrst. Ko je prenehal aktivno nastopati, pa se je z vsem srcem in pridobitimi izkušnjami posvetil vzgoji najmlajših. To delo opravlja še danes in to zelo vestno in prizadevno, s polnim čutom odgovornosti, zato ga v Namiznoteniškem klubu soglasno štejejo za »dušo kluba«.

Njegova aktivnost pa ni samo v strokovnem delu z mladimi. V klubu opravlja tudi funkcijo tehničnega vodje, ki je izredno odgovorna, saj zahteva veliko žrtvovanja in prostega časa. Se vedno pa nastopa kot aktiven igralec v rekreacijski ekipi Jesenice v gorenjski ligi, kjer je tudi eden izmed nosilcev in ustanoviteljev omenjene lige.

Janez Kanc za dolgoletno uspešno delo na področju razvoja splošne vadbe in orodne telovadbe.

Janez Kanc se je začel aktivno udeleževati v TVD Partizan Jesenice že od leta 1952 kot pionir pri splošni telesni vzgoji. Glede na njegove sposobnosti je kmalu postal vadiatelj splošne vadbe in trener orodne telovadbe. Njegovo uspešno in prizadevno delo se je potrdilo že v letu 1962, ko mladinska gimnastična vrsta doseže na državnem prvenstvu prvo mesto.

Njegovo uspešno delovanje, kot načelnik splošne vadbe, trener gimnastike in vadiatelj telesne vzgoje, sega vse do leta 1981. Po letu 1981 pa se je zaradi zdravstvenih težav vključil v gospodarsko dejavnost društva.

Karel Šifrer za razvoj in popularnost šahovskega krožka na osnovni šoli Prežihov Voranc.

Karel Šifrer je v šolskem letu 1972/73 prevzel vodenje šahovskega krožka na osnovni šoli Prežihov Voranc ter na podružnični šoli na Hrušici. To je bil začetek dela s podmladkom, ki se je izkazal v kasnejših letih s prodorom v vrh občinske konkurence in udeležbo na gorenjskih in republiških prvenstvih. Vsako leto je bilo vključenih v šahovsko dejavnost pod njegovim vodstvom okoli 60 učenec in učencev.

V vseh teh letih pa je s svojimi učenci in učenkami dosegel tudi nekaj lepih uspehov na prvenstvu Gorenjske in prvenstvu Slovenije. Osvojili so več prvih, drugih in tretjih mest v posamični in ekipni konkurenci.

Novoletno srečanje starejših krajanov Podmežakle

Starejši krajanj Podmežakle smo se v petek, 23. decembra, zbrali na novoletnem srečanju, ki nam ga je kljub gospodarskim težavam zopet omogočila krajevna skupnost Podmežakla.

Srečanje je bilo v prostorih DO Kovin. Nam starejšim ta večer veliko pomeni, ker nam vsi, ki se trudijo za naše razpoloženje, dajo vedeti, da smo še vedno enakovredni člani naše družbe. Hvaležni smo vodstvu krajevnih skupnosti, ki nam to srečanje omogoča. S pomočjo društev, delovnih in družbenih organizacij ter zasebnih obrtnikov so nam tudi letos pripravili pogostitev, za popestritev srečanja pa povabili ansambel, ki je z glasbo, kakršna je všeč nam, starejšim, poskrbel za razvedrilo, ob njegovih zvokih pa smo tudi zapeli in zaplesali. Višek srečanja je bil tudi tokrat srečelov, v katerem je prav vsak udeleženec sodeloval in prejel lepo nagrado.

Še enkrat se v imenu vseh krajanov, ki so dopolnili 70 let, zahvaljujem vsem, ki kakorkoli pomagajo, prispevajo in se trudijo, da nam urice, ki jih preživimo na tem srečanju, ostanejo še dolgo v lepem spominu.

Miha Pogačnik

Anton Tepina za dolgoletno delo na področju planinstva in alpinizma v občini Jesenice.

Anton Tepina se je že takoj po prihodu na Jesenice leta 1948 vključil v planinske vrste, že v letu 1954 pa je postal član alpinističnega odseka. Kot alpinist se je udeležil številnih odprav v domače in tuje gorstvo. Poleg alpinizma pa se je od leta 1955 do leta 1962 udeleževal tudi akcij v okviru GRS. Ker mu je nesreča preprečila, da bi dosegel na področju alpinizma še večje dosežke, se je potem posvetil predvsem društveni dejavnosti. V okviru društva je opravljal in še opravlja več pomembnih funkcij.

Franc Žerjav za dolgoletno in uspešno delovanje pri razvoju vsestranske športne aktivnosti v KS Kranjska Gora.

Franc Žerjav je svojo športno pot začel v letu 1950 kot aktivni tekmovalac pri Odbojškarskem klubu na Jesenicah in pozneje v Ljubljani. Po končanem študiju oziroma vrnitvi v svoj domači kraj pa se je aktivno vključil v vrste kegljačev na ledu in asfaltu. Posebno uspešen je bil kot kegljač na ledu, saj je bil udeleženec štirih evropskih prvenstev. Še bolj kot aktivni športnik pa je bil uspešen na organizacijskem področju. Skoraj ni bilo šport-

ne prireditve v Kranjski Gori, da njegovo prisotnost ne bi uporabili in izkoristili za posamezne odgovorne zadolžitve za uspešnost prireditve.

Kot dolgoletni član PD Kranjska Gora in ljubitelj planinstva pa je veliko prispeval tudi k uspešnosti PD Kranjska Gora. Njegova angažiranost in uspešnost je bilo čuti v zadnjem obdobju, ko je uspešno vodil vse aktivnosti v zvezi z izgradnjo planinske postojanke Koča na gozdu in obnovu planinskih postojank v Krnici in Mihovega doma.

Šahovsko društvo Jesenice — Slovenija

Novoletno tekmovanje v šahu

Šahovsko društvo Jesenice organizira novoletni nagradni turnir, ki bo v torek, 3. januarja, ob 9. uri.

Turnir bo trajal 9 kol po švicarskem sistemu, vsak igralec pa bo imel 15 minut časa za igranje ene partije.

Tekmujejo lahko vsi šahisti. Igralci, ki niso člani ŠD Jesenice, bodo plačali pristopnino.

Vabljeni!

UO ŠD Jesenice

Pridite, predstava bo

V soboto, 7. januarja, se nam na Jesenicah obeta zanimiva gledališka predstava. V Domu Julke n Albina Pibernika na Javorniku bo ob 19. uri nastopila ljubljanska skupina **Emonski potepuhi**, pod vodstvom režiserke Vesne Arhar Štihove. Predstavili vam bodo črno komedijo francoskega pisatelja Jean Claude Danauda z naslovom

Žensko ročno delo.

V predstavi nastopajo: Slava Marošević, Metka Dulmin in Magda Flander. To so igralke, ki so jeseniškemu občinstvu dobro znane, saj so precej let z velikim uspehom nastopale tudi na deskah jeseniškega gledališča. Tekst je prevedla Djurdja Flere, lektorica je bila Katja Podbevšek, kostumografinja pa Meta Sever.

Song o čistosti poje in pleše Bojan Pogačnik, uglasil ga je Urban Koder, spremljava na harmoniki pa je delo Boruta Lesjaka.

Predstavo je režirala Vesna Arhar Štih.

Miha Mazzini

Drobtinice 35

— Našel si način, da postaneš znan. Enakovreden Nastji. Preden greš v Rim, saj je še tam, in stopiš prednjo...

Ni potrdil in ne zanikal. Nadaljeval sem. — Selim, razmisli. Zanašam se na tvoje možnosti. Ponavadi jih uporabljaš. Si že kdaj videl to knjigo?

Ostal je kamnit. Nadaljeval sem z glasom penzionistke mački, naj ne serje na perzijsko preprogo.

— Knjiga velikega formata. Tristo strani, vsaj. Vsako leto nova. In notri je kalibrov, kot si ti, na tisoče. Na vsaki strani dvajset.

Vsaj. V drobnem tisku. Še vedno si le eden med mnogimi. Še slišala ne bo zate.

Mačke še naprej serjejo, kamor se jim zljubi.

— To ni nič, ta slava, s temi rekordi. Sahrin za obupance, ki ne morejo do sladkorja. Povrh vsega, še nekaj. Dobro poslušaj. Da tvoji dosežki vzamejo v naslednjo izdajo, se mi zdi, moraš imeti vsaj dve priči, ki sta ves čas ob tebi, in sporočiti moraš datum in začetek svojega podviga izdajateljemu. Mogoče mora biti prisoten celo kdo od njih. In kaj si naredil ti? Postaviš si se sredi sobe kot storklja, in evo, rekord pada. Kdo ti bo verjel? Ibro je dopolnjeval na šihu. Medtem lahko mirno ležiš na postelji, če hočeš. Popoldne ga ni, ponoči spi. Lahko si se le delal, kadar te je kdo gledal. Pazi, jaz ti verjamem. Ampak nihče drug ti ne bo.

Moj glas je postal proseč in kanček obupa je bil v njem. Kar naenkrat bi se najraje zjokal:

— Zaman je... Selim... vse je nesmiselno... Še vedno je strmel skozme. Obup se mi je spremenil v bes.

— Poslušaj me dobro. — nagnil sem se naprej, obraz ob obrazu, iz oči v oči. — sedaj grem ven. Pred vrati bom pokadil cigareto. Razmisli! Če si pameten, boš prišel ven. Vrnil se bom in te vprašal, kaj misliš. Če se boš odločil nadaljevati, te bomo zapakirali in poslali muzeju Madam Tisot. Pustili te bomo na miru. Tako.

Šel sem ven in Ibro je takoj skočil vame. — Šta je, je li uspelo?

— Razmišlja, počakajva pet minut.

Prižgal sem cigareto in jo kadil počasi, zavlačevaje. Vsak dim sem trikrat prežvečil. Bil sem prepričan, da pride. Vrata so ostala zaprta. Ugasnil sem čik. Dal sem Selimu še dve minuti. Ni ga bilo. Pogledal sem noter. Še vedno je stal tako kot prej.

Zaprli sem vrata Ibru pred nosom in stopil pred Selima.

Po licih sta mu lila dva potočka solz.

— Kaj je, ne boš stopil na obe nogi?

Končno je spregovoril. Rekel je:

— Saj bi, pa ne morem.

Zahlipal je.

Šel sem na hodnik in rekel Ibru, da se je Selim vdal. Naj pokliče rešilca in zdravnika.

Ga bodo oni spravili na obe okončini. Če se mu leva ni že dokončno posušila.

Ibro je stekel v sobo, se vrnil in šel telefonirati k vratarju.

Skočil sem skozi okno in se odpravil v gostilno.

Čas do pesnikove promocije sem odplaknil s pivom.

V knjigarno sem prišel prezgodaj. Poleg mene in zvezde večera je bil navzoč še krožek kulturnikov. Obe odveteli groupies med njimi. Strupena me je pogledala za odtene milje, ali pa se mi je le zdelo. Pet minut pred šestimi se je Pesnik spravil stat v okrogel prostor med stoli. V rokah je držal knjigo in me obupano pogledoval. Bežal sem z očmi na stensko uro in se nalezal živčnosti.

Točno ob šestih sta leva in desna polovica vrat silovito treščili narazen. Vstopil je Šerif. Z nizko privezanim pasom. Za njim so, drug za drugim, prikorakali kavboji. V knjigarni je zadisalo po OK Coralu. Posedli so. Literarni večer se je pričel deset minut kasneje zaradi zbeganosti nastopajočega.

Šerif je snel stetson in ga položil na kolen. Drugi klobuki so mu sledili kot eden.

Pesnik je začel brati. Najprej je komaj lovil črke, počasi mu je steklo, na koncu se je razživel. Nehal je in obstal. Zaploskal sem. Kavboji so cepetali s škornji in metali klobuke v zrak. Pomežiknil sem Šerifu, čestitil Pesniku in šel. Bil je lep literarni večer. Eden boljših, ki sem jim prisostvoval.

V stanovanju sem se stuširal in pobral šop bankovcev iz biblije.

Odkorakal sem v restavracijo in si privoščil večerjo.

Malo pred deveto sem bil na železniški postaji. Ibro se je že poslavljalo od svojih bratov.

Za boljšo prometno varnost

7. Dolžnosti ob prometni nezgodi

Te določbe so v večji meri prenešene iz republiškega ZVCP, vendar pa imajo nekatere bistvene spremembe.

Pri hujših prometnih nezgodah (smrt, telesna poškodba ali večja gmotna škoda) oseba, ki je bila udeležena v taki nezgodi, ne sme, dokler ni opravljen ogled, uživati alkoholnih pijač, po novem pa tudi mamil in zdravil, na katerih je označeno (s trikotnikom), da se ne smejo uporabljati pred in med vožnjo.

Kazen od 40.000 do 200.000 din.

V primeru lažje prometne nezgode (samo manjša škoda), se udeleženci lahko sami sporazumejo, ne da bi klicali milico.

Če pa se ne morejo sporazumeti, lahko pokličejo milico, ki mora oditi na kraj nezgode.

V vsakem primeru lažje prometne nezgode pa imajo udeleženci naslednje dolžnosti:

— takoj odstraniti vozila z vozišča (zaradi oviranja ali celo ogrožanja drugih);

— izmenjati osebne podatke in

— izpolniti ter podpisati evropsko poročilo o prometni nezgodi (ta je enoten za vso Evropo, ne glede, v katerem jeziku je).

Kazen od 25.000 do 150.000 din.

Če vozniku vozila, kateremu smo povzročili škodo (največkrat je to na parkirnih prostorih), zaradi njegove odsotnosti ne moremo dati svojih podatkov, moramo o tej nezgodi obvestiti milico in ji dati osebne podatke in podatke o poškodovanem vozilu.

Prejšnji predpis je določal, da v takem primeru moramo oškodovancu takoj po nezgodi sporočiti svoje ime, priimek in naslov. To pa je bilo težko izvedljivo, zato je ta določba spremenjena.

8. Pogoji za vožnjo vozil

Po novem zakonu je kazniva vožnja tudi pod vplivom zdravil, na katerih je označeno, da se ne smejo uporabljati pred in med vožnjo (prej ni bilo sankcije za to kršitev).

Voznik se kaznuje z denarno kaznijo od 40.000 do 200.000 din, izreče pa se mu tudi varstveni ukrep prepovedi vožnje motornega vozila od 3 mesecev do enega leta.

9. Usposabljanje voznikov motornih vozil

To področje, ki je bilo prej različno urejeno po republikah in pokrajinah, naj bi bilo sedaj enotno urejeno za vso SFRJ.

Kandidat za voznika lahko opravlja vozniški izpit samo, če se je prej pripravil pri pooblaščen organizaciji (v avto šoli). Sem sodi tudi priprava na teorijo — obvezen tečaj. Tudi učenje praktične vožnje z motorjem ni več možno samostojno, temveč le pod nadzorstvom inštruktorja. Ta ne bo sedel na motorju, temveč se bo peljal z avtom za njim in opazoval njegov vožnjo ter opozarjal na napake. Nekatere avto šole že pripravljajo nabavo brezličnih sistemov, da bo lahko inštruktor opozarjal kandidata sproti med vožnjo.

Vozniki, katerih poklic je vožnja motornega vozila, in zasebni avtoprevosniki se učijo in njihovo znanje se preverja vsako tretje leto po izdaji vozniškega dovoljenja oz. po zadnjem preverjanju.

Določen je še program, bolj konkretno pa bo to urejeno s podzakonskim predpisom.

To ni preverjanje v obliki opravljanja kompletnega voznškega izpita, temveč periodično preverjanje znanja.

Vozniku motornega vozila, ki ne privoli v preverjanje ali pri tem ne pokaže potrebnega znanja, se zadrži vozniško dovoljenje, dokler ne gre na preverjanje ali pri tem ne pokaže zadostnega znanja za varno udeležbo v prometu.

To so samo nekatere najbolj pomembne novosti, ker vseh zaradi večjega števila nismo mogli pripraviti. Zaradi tega priporočamo vsem udeležencem v prometu, zlasti pa voznikom, da se z novim zakonom še bolj spoznajo. Brošuro lahko dobite v AMD, ZŠAM in tudi v knjigarnah.

Za življenje v prometu je človek sprejel strogo določen red, ki je tu potreben bolj kot na kateremkoli drugem področju. Brezpogojno spoštovanje in izpolnjevanje prometnih predpisov je temeljna dolžnost vsakega udeleženca v cestnem prometu. Človek naj bo na cesti res človek. Le tako obstaja upanje, da se na Gorenjskem v prometu pišejo boljše časi.

Novosti ZTVCP pripravil inšpektor za promet Ivan Demšar.

Bili so manjši od njega. Čokati kot roko-borci. Obleženi v enake obleke, črne s tankimi črtami. Podobni drug drugemu kot enojajčni dvojčki. Ob njih je bil Ibro videti, kot da ni narajen do konca.

Rokovali smo se.

Ibro nas je predstavil.

— To je moj drugar, koji me zamolio, da mu donesete nešto.

Pokimali so.

— Nekaj malega. Parfum. Tu na listku piše, kateri.

Dal sem listek srednjemu. Na glas je prebral. Črko po črko, tako kot je bilo napisano.

— Cartier pour l'homme.

— Koliko to stoji? — je vprašal levi.

Povedal sem in izročil denar. Spogledali so se.

— Jel za neku ženu? — je vprašal desni Hadžipuzić.

— Ja, — sem v zadregi priznal, — ženske je treba razvajati.

Ibro je zavijal z očmi.

— Treba ih tući, — je strogo popravil mojo izjavo srednji in vzel denar. — U redu, važi.

Mi se nečemo vračati pre leta ali ima mnogo zemljaka, koji dolaze kući svake nedelje. Dačemo taj parfem jednom od njih. On će ga dati našem bratu. Možda će biti ovdje već za dva ili tri dana.

Razveselili so me.

— Fino.

— Odgovara ti?

— Ja.

— Da nije prekasno, ima li rodendan ili šta? — je vprašal levi.

— Ja, ampak šele naslednji teden.

Ibro si je spet privoščil krog z očmi.

— Dobičes do tada, sigurno, — je pokimal srednji.

Segli smo si v roke.

— Moramo na voz.

Šli so v mojo smer. Stopal sem vstric z Ibrum, s tlakovanega perona ob vlaku, ki se je raztezal na levi daleč naprej v noč. Njihov kup je bil v predzadnjem vagonu. Konec vlaka je stal sredi mostu nad cesto. Ustavili smo se in gledali avtomobile pod nami.

— Sad još jedno pisanje, a onda u Nemačku, — je rekel eden izmed Hadžipuzićev in stopil k ograji. Druga dva sta mu sledila. Postavili so se v vrsto in scali na vozeče avtomobile.

(se nadaljuje)

Otvoritev razstave na Javorniku (foto: Jani Markelj)

Na Javorniku so razstavljali štirje slikarji

V petek, 16. decembra, je bila v razstavnem prostoru Viktorja Gregorčiča v belavskem domu na Javorniku otvoritev zanimive razstave likovnih del štirih slikarjev. To je bila že osma razstava v letošnjem letu. Razstave so bile zelo načrtno pripravljene in pester, zato si jih ogleda vedno več ljudi. To je potrdila tudi otvoritev te razstave, kjer so s svojimi deli sodelovali slikarji Vojko Otovič, Marjan Židanek, Franc Berce in Marjan Rolc.

S temi slikami so prikazali svoj pogled na žensko in svet. Ljudje smo namreč različni in vsak ima pravico do svojega mišljenja. Dobro je znano, da je že Paul Gauguain imel velike težave zaradi svojih aktov, brez očitkov in negativnih kritik pa nista ostala niti Salvador Dali in Pablo Picasso.

Organizator razstave je poskrbel tudi za zanimiv kulturni program. Tokrat se je kranjski Javornik in Koroška Bela s svojimi deli predstavil jeseniški pesnik Damjan Jensterle, nekaj več o njem pa je povedala predsednica DPD Svoboda France Mencinger Javornik-Koroška Bela Majda Malenšek. Franci Tušar

Zahvale

Iskrena hvala KO ZZB NOV Sava za pozornost in dobre želje. Tudi sama želim vsem članom kar največ sreče in osebnega zadovoljstva v letu 1989.

Mara Ravnikar

Vsem sodelavkam Valjarne debele pločevine, ki so prispevale za lepo darilo ob mojem jubileju, se najlepše zahvaljujem. Želim jim tudi srečno, zdravo in uspešno novo leto.

Sodelavka Majda Hrovat

Delovnemu kolektivu Jeklarne 2 (in 2. izmeni) ter sindikatu Železarne se najlepše zahvaljujem za pozornost in denarno pomoč. Hkrati pa jim želim še veliko delovnih uspehov.

Senad Rekič

Sindikalni organizaciji TOZD Tehnične dejavnosti — remontne delavnice se najtopleje zahvaljujem za denarno pomoč v času mojega bolovanja.

V letu 1989 jim želim veliko delovnih uspehov; obenem jim želim srečno novo leto.

Stanka Berčič

Sodelavcem in sodelavkam Valjarne debele pločevine voščim srečno in zdravo novo leto 1989.

Lovro Zaveljcina

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za pozornost in čestitko za moj rojstni dan.

Želim jim veliko sreče in zdravja ter delovnih uspehov v letu 1989.

Albin Nadižar

Zvezi združenj borcev NOV Slovenije občine Jesenice in Društvu upokojencev Jesenice se najlepše zahvaljujem za čestitko ob mojem 70. rojstnem dnevu. Obenem jim želim srečno in zdravo novo leto 1989.

Lucija Vidmar

Društvu upokojencev Javornik-Koroška Bela se najlepše zahvaljujem za čestitko ob mojem 80. rojstnem dnevu.

Marija Žan

Vodstvu in sodelavcem TOZD Ploščati program, Valjarna debele pločevine, želim v novem letu veliko delovnih uspehov, zdravja in osebnega zadovoljstva.

vojak Iztok Prezelj

DEŽURNI TRGOVINI

V soboto, 31. decembra, bodo na Jesenicah vse trgovine odprte od 7. do 14. ure.

V torek, 3. januarja, bo na Jesenicah dežurne naslednje trgovine:

ROŽCA na Plavžu, Titova 79,

DELIKATESA KAŠTA 1, C. železarjev 20,

DELIKATESA KAŠTA 3, Svetinova 3 a, Koroška Bela in

DELIKATESA poslovalnica 9, Mojstrana.

V soboto, 7. januarja, bodo na Jesenicah dežurne naslednje trgovine:

EMONA market (pri hotelu Pošta), Jesenice in

DELIKATESA 5, Tomšičeva 70, Jesenice.

DEŽURNA LEKARNA

V decembru je za občini Radovljica in Jesenice dežurna lekarna v Radovljici.

V januarju pa je dežurna lekarna na Jesenicah.

Kaj bomo gledali v kinu

KINO ŽELEZAR

30. decembra, amer. barv. akcij. film ŽENSKÉ — KOMANDOSI ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri premiera amer. barv. akcij. filma PROGRAMIRANA ZA UBIJANJE.

31. decembra, amer. barv. akcij. film ŽENSKÉ — KOMANDOSI ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri ni kinopredstave!

1. januarja, amer. barv. risanka ČUDEŽNI GOZD ob 16. uri. Vstop prost! Dedek Mraz vam podarja film za Novo leto! Ob 18. in 20. uri amer. barv. akcij. film PROGRAMIRANA ZA UBIJANJE.

2. januarja, amer. barv. akcij. film PROGRAMIRANA ZA UBIJANJE ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri premiera amer. mlad. akcij. filma DEKLE IZ KITAJSKE ČETRTE.

3. januarja, amer. mlad. akcij. film DEKLE IZ KITAJSKE ČETRTE

ob 16. in 18. uri. Ob 20. uri amer. barv. trda erotika (4.000 din) DOBER TEK. Otrokom do 15. leta starosti ne dovolimo ogleda filma!

4. januarja, amer. fant. srhljivka MUHA ob 16., 18. in 20. uri.

5. januarja, amer. barv. akcij. film DINOZAVROV MLADIČ ob 16., 18. in 20. uri.

KINO DOVJE

1. januarja ni kinopredstav!

2. januarja, amer. barv. risanka ZLATI ČEVELJCI ob 17.30. Ob 19. uri amer. barv. krim. film SILA MOČI.

3. januarja, amer. akcij. film PROGRAMIRANA ZA UBIJANJE ob 19. uri.

KINO KRANJSKA GORA

30. decembra, amer. pust. film HOJA PO OGNJU ob 17. in 20. uri.

Čestitka

Vsem članom organizacije Zveze borcev narodnoosvobodilne borbe Javornik-Koroška Bela želimo srečno in zdravo novo leto 1989.

Želim vam mnogo zdravja ter zadovoljstva v družini.

Odbor ZB NOV Javornik-Koroška Bela

Dia večer

V prostorih Planinskega društva Javornik-Koroška Bela bo v sredo, 4. januarja, ob 18. uri predvajanje diapozitivov. Slavko Koblar bo predvajal diapozitive pod naslovom Po naših planinah.

Vsem obiskovalcem naših dia večerov želimo SREČNO NOVO LETO!

Vabljeni

Novoletna prodajna razstava Dolika

Tudi za letošnje leto so se člani likovnega kluba Dolik DPD Svoboda Tone Čufar odločili za novoletno prodajno razstavo, ki bo odprta v razstavnem salonu Dolik od vključno 22. do vključno 31. decembra vsak dan, razen nedelje in sobote popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

Poleg likovnih del, oziroma slik, zlasti manjših formatov, bodo na voljo ročno izdelane voščilnice, ogrlice in drugo. Člani foto krožka šolskega kulturnega društva Ježkov rod osnovne šole Karavanskih kurirjev NOB pa bodo prikazali nekaj foto reportažnih zapisov otvoritev letošnjih razstav v razstavnem salonu Dolik.

radio triglav jesenice

89,8 Mhz — slinost: Jesenice
96,7 Mhz — slinost: Bohinj
96,8 Mhz — slinost: Gornjesavska dolina
96,0 Mhz in 87,7 Mhz — slinost: Radovljica, Kranj, Domžale, Kamnik in Bežigrad

Petek, 30. decembra:

16.00 — Pričetek programa; 16.05 — Pregled kulturnih in športnih dogodkov ob koncu tedna; 16.30 — Domače novice; 16.45 — Obvestila; 17.00 — Kamen spotike: Stanovanjsko gospodarstvo na Jesenicah. Se enkrat kako do zdravil. Čestitke poslušalcev in EP; 18.20 — Povabljeni ste; 18.55 — Zaključek programa.

Sobota, 31. decembra:

16.00 do 20.00 — Z glasbo in željami v Novo leto.

Sreda, 4. januarja:

16.00 — Obvestila; 16.30 — Domače novice; 16.45 — Obvestila; 17.00 — Aktualno; 18.00 — Čestitke poslušalcev in EP; 18.35 — Novosti iz narodnozabavne glasbe; 18.55 — Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

Četrtek, 5. januarja:

16.00 — Obvestila; 16.30 — Domače novice; 16.45 — Obvestila; 17.00 — Tema dneva: (Ne)Bela komunalna zima; 17.45 — Obvestila; 18.00 — Čestitke poslušalcev in EP; 18.25 — Danes so rekli...; 18.35 — Vedno zelene melodije; 18.55 — Pregled dogodkov jutrišnjega dne in zaključek programa

Novoletna predstava v jeseniškem gledališču

V Gledališču Tone Čufar so obnovili komedijo Jeana Anouilha

Valček toreadorjev:

kot silvestrsko predstavo jo bodo odigrali v petek, 30. decembra, ob 19. uri.

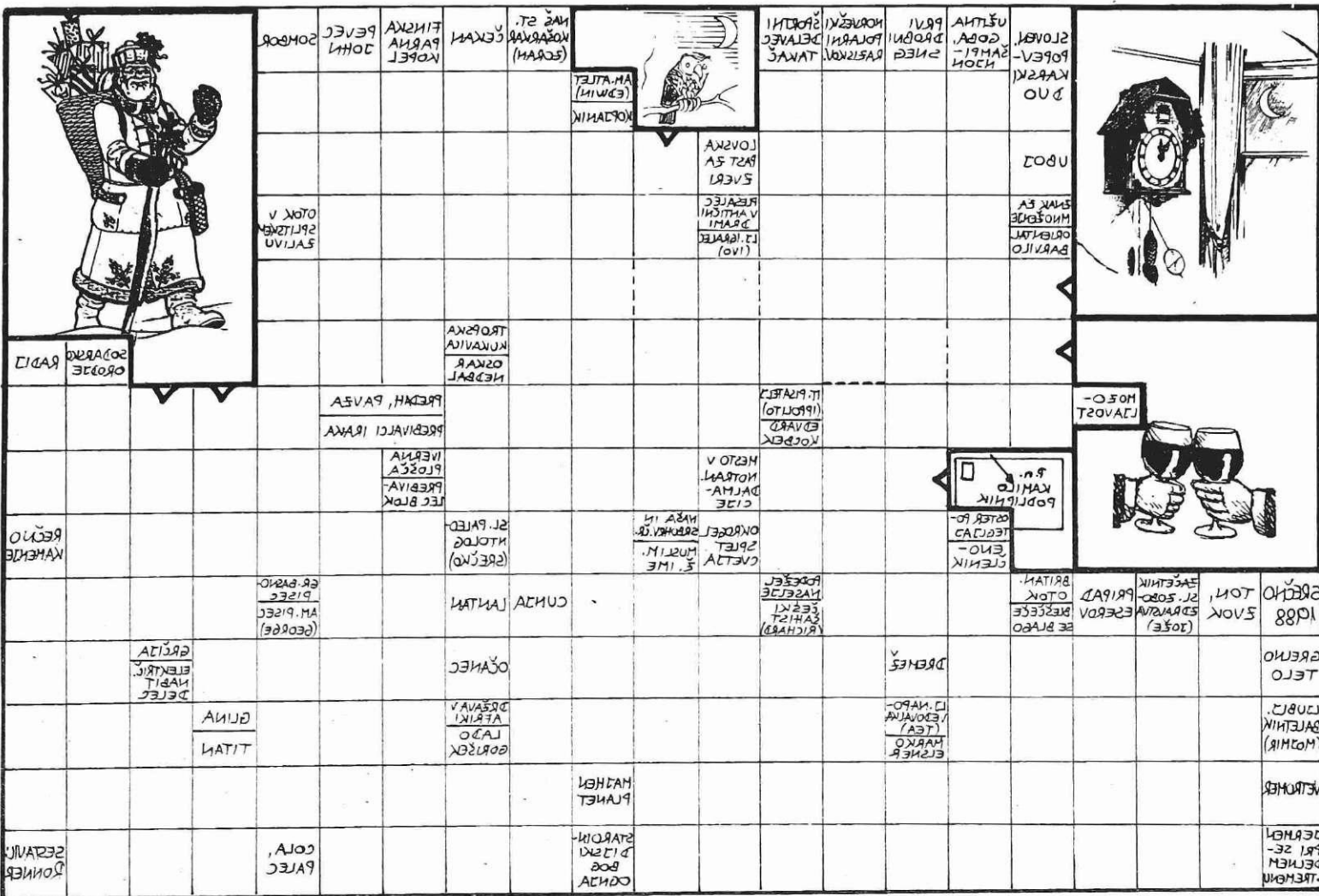
Vstopnice so že v predprodaji!

Nagradna križanka

Današnja križanka je nagradna. Za pravilno rešeno križanko so pripravljene naslednje nagrade:

ena nagrada 5.000 din,
dve nagradi po 3.500 din,
tri nagrade po 3.000 din,
štiri nagrade po 2.000 din.

Vsak lahko sodeluje pri zrebanju le z eno rešitvijo, ki naj jo pošlje v kuverti, na katero poleg naslova: Uredništvo Železarja, napiše še »nagradna križanka«. Rešitve pošljite do vključno ponedeljka, 9. januarja 1989, do 12. ure.

Hokejski pregled

Zanimivosti na hokejskih igriščih se nadaljujejo. Boji v prvi zvezni ligi postajajo odločilni. V tekmi z zagrebškim Medveščakom, ki so si jo številni ljubitelji hokeja ogledali prek TV ekranov, so državni prvaki zaigrali slabo; očitno je moštvo v krizi. Seveda pa ne gre obupovati. Fantje marljivo trenirajo, želijo si prebroditi krizo, zato pa potrebujejo seveda tudi pomoč svojih zvestih navijačev.

Dvoboji v ostalih kategorijah so minili v znamenju srečanj s Kompas Olimpijo. Poglejmo izide:

Medveščak Gortan : Jesenice
9 : 6 (4:1, 4:1, 1:4)

Dom športov v Zagrebu, gledalcev 5.000, sodnika Grepelj (Sisak) in Hrelja (Zagreb).

V prvih dveh tretjinah so igrali Zagrebčani izvrstno in pripravili Jeseničanom pravo katastrofo, toda v zadnjem delu igre so igralci Jesenice zmogli še toliko moči, da so poraz ublažili.

Gole so dosegli: Razingar 3, Držar, Kopitar in Williams.

Jesenice 2 : Bled (MRL — člani)
7 : 5 (1:0, 2:4, 4:1)

Vsem privržencem HK Jesenice, delavcem Železarne Jesenice in ostalim občanom želimo srečno 1989.

Igralci in uprava HK Jesenice

V derbiju sosedov so igralci Bleda dve tretjini tekme nudili močan odpor mladim Jeseničanom. Gole za Jesenice 2 so dosegli: Šturm, Kurboš, Crnovič 2, Kalan in Stevič.

Jesenice : Kompas Olimpija (mladinci)
3 : 3 (0:0, 1:2, 2:1)

V lepi tekmi so igralci obeh ekip dokazali, da se tudi v prihodnje obetajo pravi derbiji v srečanjih teh dveh nasprotnikov.

Gole so dosegli: Kamšek, S. Smolej, Pretnar.

Kompas Olimpija : Jesenice (st. pionirji)
3 : 7 (0:1, 3:4, 0:2)

S to zmago so si pionirji Jesenic že zagotovili naslov republiških prvakov v kategoriji st. pionirjev. Gole so dosegli: Jan 3, J. Smolej 2, Rožič in Kliner.

Jesenice 2 : Maribor (st. pionirji)
10 : 0 (3:0, 4:0, 3:0)

V tekmi st. pionirjev je tudi druga ekipa zmagala. Gole so dosegli: Brun 3, Povirk 2, Skrt 2, Breme 2, Kranjc.

Kompas Olimpija : Jesenice (mlajši pionirji)
9 : 0 (4:0, 1:0, 4:0)

Mlajši pionirji iz tekme v tekmo nabirajo izkušnje. Leto starejši Ljubljanci so sicer visoko zmagali, toda tudi jeseniški pionirji so si ustvarili nekaj lepih priložnosti.

Tudi pionirji hokejske šole že nastopajo

Prizadevni odbor, ki vodi delo hokejske šole HK Jesenice, je s pomočjo staršev in nekaterih sponzorjev uspel opremiti dve kompletni ekipi, to pa omogoča tudi igranje tekem. V tem tednu so na Jesenicah gostovali pionirji iz hokejske šole Olimpija.

Jesenice A : Olimpija A
8 : 2 (0:1, 6:0, 2:1)

Gole so dosegli: Zupan 3, Blatnik 2, Branc, Divjak in Sotlar.

Jesenice B : Olimpija B
2 : 2 (0:0, 0:1, 2:1)

Program tekem

10. januar 1989, ob 18. uri:

Jesenice : Medveščak Gortan

Skakalci so tekmovali za pokal Cockta

V soboto, 24. decembra, je bilo na 90-metrski skakalnici v Planici tekmovalje za pokal Cockta in prvenstvo Jugoslavije. Tekmovalje je bilo organizirano s pomočjo vseh skakalnih klubov v Sloveniji. Ker je bil narejen umeten sneg, se sedaj lahko skače na 35-metrski in 90-metrski skakalnici ter na 120-metrski skakalnici, kjer je bil po končanem tekmovalju tudi trening. Dobro bi bilo, če bi planiškemu komiteju uspelo pokriti z umetnim snegom še 50-metrsko in 70-metrsko skakalnico, kar bi pomagalo predvsem mladim klubskim tekmovalcem in mladinski reprezentanci; ta se pripravlja za mladinsko svetovno prvenstvo, ki bo v Lahtiju na Finskem.

Na sobotni preizkušnji, ki je bila tudi pregledna tekma za sestavo reprezentance, je nastopilo 49 tekmovalcev iz šestih klubov. Najbolje je skakal Matjaž Debelak; Matjaž Zupan in Miran Tepeš se nista v pravi formi, ostalim reprezentantom pa se pozna, da so bili na ameriško-japonski turneji. Tako je bil na letošnji drugi preizkušnji za pokal Cockta najboljši Matjaž Debelak, drugi je bil Primož Ulaga, tretji Miran Tepeš, četrty pa Rajko Lotrič. Po dveh tekmah med člani posamezno za pokal Cockta vodita Pri-

mož Ulaga in Matjaž Debelak s 40 točkami, na tretjem mestu je Rajko Lotrič s 37 točkami, Janez Štirn je z 22 točkami na četrtem mestu, Primož Kopač pa je peti z 20 točkami. Ekipno je prva Elektrotehna Ilirija s 114 točkami, druga je Iskra Delta Triglav s 63 točkami, sledijo Partizan Žirovnica z 41 točkami, Alpina z 38 točkami, Dolomiti s 15 točkami ter Titovo Velenje s 5 točkami.

Izbrana je tudi članska reprezentanca, ki bo nastopila na 37. inter sport novoletni turneji in na evropskem pokalu. To so: brata Matjaž in Janez Debelak, Rajko Lotrič, Primož Ulaga, Miran Tepeš, Primož Kopač, Matjaž Zupan in Janez Štirn. V soboto in nedeljo je izbrana reprezentanca trenirala na 90-metrski in 120-metrski skakalnici v Planici. Pomemben je bil predvsem trening na večji skakalnici. Ekipa je že odpotovala na novoletno turnejo, kjer bo že 30. decembra v Obersdorfu prva tekma.

S treningom nadaljujejo tudi mladi skakalci Smučarskega društva iz Rateč, ki izkoriščajo možnosti skakalnice, pokrite z umetnim snegom. Trenirajo lahko samo pionirji A in starejši pionirji, za najmlajše je trenutno premalo snega.

Lojze Kerštan

Melita Čelesnik tretja na Zlatem medvedu

Melita Čelesnik, 10-letna članica DK Jesenice, je na dvodnevem tekmovalju od 16. do 17. decembra v Zagrebu osvojila tretje mesto, kar je njen največji uspeh na tej do sedaj zelo uspešni poti drsalke. V Zagrebu so se zbrali drsalci iz štirih slovenskih klubov, dveh hrvaških, dveh beograjskih in še petih klubov iz ZR Nemčije, Budimpešte, NDR, Češkoslovaške in Avstrije. Skupaj je nastopilo 76 drsalcev, ki so bili razporejeni v tri skupine: do 8 let, do 10 let in do 12 let. Konkurenca je bila zelo močna, saj so se tekmovalci lahko udeležili samo najboljši predstavnik vsakega kluba; znanje, ki so ga pokazale tri drsalke iz Stuttgarta, pa sodi v sam evropski vrh.

Od jeseniških drsalcev so se tekmovalja udeležile drsalke: Tina Berlot (do 12 let), Melita Čelesnik (do 10 let), Polona Brelih, Tanja Sotlar in Alenka Zidar (vse do 8 let). V skupini do 8 let je zelo presenetila Polona Brelih, ki je svoj program

izpeljala sijajno in v prostem programu med 21 tekmovalkami zasedla 12. mesto, kar je več, kot smo pričakovali. Tudi Tanja Sotlar je v prostem programu dosegla 13. mesto, vendar bi z malo manj treme in z živahnostjo, s kakršno drsa na treningih, lahko posegla precej višje. Isto velja tudi za Alenko Zidar, zato ju čaka težka naloga, da te svoje sposobnosti naprej razvijeta na treningu in jih nato uveljavita na prihodnjih tekmovaljih.

V skupini do 12 let nas je zastopala Tina Berlot. Po obveznih likih je bila med skupaj 23 tekmovalkami 8. brez napake, ki jo je stala nekaj desetink, pa bi bila gotovo uvrščena do 5. mesta. V prostem programu od Tine nismo mogli preveč pričakovati, ker določenih elementov, ki so potrebni za višjo uvrstitev, še ni obvladala, tako da je na koncu zavzela 15. mesto. Vendar je Tina na treningih zelo zavzeta in je nekatere od teh elementov že precej popravila.

V skupini do 10 let se je prav do konca odvijal boj za 3. mesto. Melita je bila po obveznih likih šele 6., kar je sicer dobro, a vendar precej oddaljeno od 3. mesta. Vedeli smo, da je prosti program njeno najmočnejše orodje, a o bronasti medalji si nismo upali razmišljati. A ravno to se je zgodilo. Tako je Melita dokazala, da se bo letos potegovala za naslov državne prvakinja v svoji kategoriji.

Jeseniško drsanje se počasi prebujata in sili iz mraka, v katerega je zašlo zaradi samo nekaj let nedela z najmlajšimi, zato nam vsak uspeh in napredek veliko pomenita. Vodstvo kluba, trenerji, še posebej pa drsalci morajo biti osveščeni, da le profesionalno vodenje, učenje in vztrajanje, prizadeven trening lahko pripomorejo k temu, da se bodo 10. mesta spreminila v peta, ta v tretja in na koncu tudi v prva.

IVA

Telovadna akademija TVD Partizan Jesenice ob dnevu JLA

in podelitev priznanj najboljšim na občinskih sindikalnih igrah

Društvo za telesno vzgojo in rekreacijo Partizan Jesenice je ob dnevu JLA pripravilo v sredo, 21. decembra, že tradicionalno telovadno akademijo, na kateri so nastopili vsi oddelki splošne vadbe ter gimnastične in judo sekcije.

Vse prisotne v prepolni telovadnici društva je najprej pozdravil Nikola Brajčič, predstavnik ZRVS občine Jesenice, ki je v svojem govoru omenil zgodovinski pomen JLA in njeno vlogo v našem prostoru danes in jutri.

TVD Partizan Jesenice slavi v naslednjem letu petinosemdesetletnico telesnovzgojne dejavnosti na Jesenicah. Telovadna akademija ob dnevu JLA je pokazala, da se v društvu dela dobro in zavzeto, da več kot tristo članov lahko pokaže svoje znanje brez sramu, tudi če so bile v njihovih nastopih vidne napake. Toda vidna je želja po boljšem, lepšem, kvalitetnejšem.

Na akademiji so nastopili vsi oddelki društva od najmlajših, predšolskih otrok, do članic, ki obiskujejo aerobiko. Videli smo od vaj na črnodru, parterju, do ritmičnih vaj ob spremljavi glasbe. Nastopile so tudi pionirke gimnastične sekcije z vajami na parterju in akrobatiko. Dekleta se trudijo, da bi bile njihove vaje res kvalitetne, toda gimnastika je šport, ki zahteva veliko odrekovanja, veliko ur treninga in zato ni čudno, da se generacije hitro menjajo in da v zadnjih letih ni pravih uspehov.

Svoje znanje so pokazali tudi člani judo sekcije. Veliko jih je, toda malo je tistih, ki res uspejo. Tudi tu se generacije hitro menjajo in tudi to je šport, ki je, čeprav borilni, lahko zelo nežen, lep; toda tudi tu se je potrebno marsičemu odreči, da se pride v sam vrh, ne samo v Jugoslaviji, temveč tudi izven naših meja. To pa je edino merilo uspešnosti. Ob tej priložnosti je darilo za zadnje uspehe dobila šestnajstletna Tanja Makuc, ki je v letoš-

njem letu postala republiška prvaka pri mladinkah in članicah ter ta uspeh zaključila z bronasto medaljo na drugem prvenstvu pri mladinkah.

Občinski sindikalni svet je ob porzi ZTKO občine Jesenice podelil PRIZNANJA NAJBOLJŠIM EKIPAM ŠPORTNIKOM IN ŠPORTNICAM, ULEZENEC 18. SINDIKALNIH ŠPORTNIH IGER OS ZSS JESENICE. Pri nja so dobili:

šah (ekipno): 1. Železarna, 2. Vzdržanje ŽJ, 3. DU Jesenice;

posamezno: Primož Kosmač (RO), 2. Franc Ravnik (FRS, ŽJ), 3. Pavel Ljanšek (OTK, ŽJ);

namizni tenis (ekipno): 1. Želez (R. Buh, R. Babčič);

nad 40 let — posamezno: 1. Rudi (ŽJ), 2. Peter Filipovič (ŽJ), 3. Jernej bar (Kovinar);

do 40 let — posamezno: 1. Arma Podbregar (Hidromontaža), 2. Slavko gat (ŽJ), 3. Milana Krmelj (OS Tone far);

Kegljanje na asfaltu (moški ekipi Društvo upokojencev Jesenice (ženske ekipno): 1. Družbeni stand ŽJ;

moški posamezno (neregistrirani): Ivan Bucek, 2. Milan Hrast, 3. Tomaž fer (vsi DU Jesenice)

moški posamezno (registrirani): Marjan Žebre (ZG — ZTP Jesenice), 2. Jenkole (Univerzal Jesenice), 3. D. Gersak (ZG — ZTP Jesenice)

ženske posamezno: 1. Sonja (Družbeni standard ŽJ), 2. Marica nik (CSUI), 3. Zdenka Vogrič (Druž standard ŽJ);

streljanje z zračno puško (ekipi Železarna Jesenice (moški), 1. Želez Jesenice (ženske);

moški posamezno: 1. Vojko Greben (Iskra, Blejska Dobrava), 2. Peter Bas (ŽJ), 3. Franci Rabič (OŠ 16. decem Mojstrana)

ženske posamezno: 1. Majda Kralj Jesenice), 2. Branka Doberšek (KS vorknik-Koroška Bela), 3. Milena Lu (ŽJ).

Občinska strelska zveza je skupi ZTKO podelila tudi priznanja najboljšim strelcem in strelkam na prvenstvu občine Jesenice. Priznanja so dobili:

pionirke: 1. Barbara Obid, 2. Elisničak, 3. Borka Krejčič (vse SD Triglav vorknik-Koroška Bela);

pionirji: 1. Robi Makuc, 2. M. Mrak (oba SD Janez Mrak, Mojstrana, Rudi Šapek (SD Triglav);

mladinci: 1. Uroš Kemperle (SD J Mrak), 2. Elvir Crnkčič, 3. Franci (oba SD Triglav);

mladinke: 1. Elida Seničak (SD glav);

članice: 1. Majda Kralj, 2. Branka beršek, 3. Alenka Zvab (vse SD Triglav);

člani: 1. Franci Rabič (SD Janez M), 2. Peter Basar, 3. Vojko Grebenšek (SD Triglav).

Priznanja so podelili Marjan D predsednik Občinskega sindikalnega ta, Sandi Kotnik, predsednik Komisij šport in rekreacijo pri občinskem s kalnem svetu, Srečo Strajnar, predse ZTKO občine Jesenice in Janko L predsednik Občinske strelske zveze.

Telovadna akademija je bila s tem ključena. Združeno z dnevom JLA, pr zom dejavnosti TVD Partizan Jesenice podelitvijo priznanj najboljšim športnikom na sindikalnih igrah in najboljšim strelcem Občinske strelske zveze, je etno minil večer. Upajmo, da v zadn stvo vseh.

Z željo, da se tudi drugo leto sreč pod streho TVD Partizan Jesenice, športniki amaterji in rekreativci raz upanjem, da bo njihova dejavnost r še več prostora v naši dolini.

Namizni tenis

Liga SRS: Člani Jesenic jesenski prvaki, članice tretje

Članska ekipa Jesenic je v I.B ligi SRS odigrala še zadnji tekmi jesenskega dela. Gostovala je v Vrtojbi in Kobaridu. Obe tekmi je dobila z visokim rezultatom 9:0. Nastopili pa so Zmago Pem, Robert Ferbežar, Armando Podbregar in Željko Smitran.

Novoletni lokostrelski turnir

V Tolminu je bilo v nedeljo, 18. decembra, lokostrelsko prvenstvo Slovenije na 25 m. Naši lokostrelci so se odlično uvrstili. Dobili smo dva republiška prvaka v disciplini FITA INDOOR na 25 m. Med pionirji instinktivno je zmagal Marjan Zupan, med članicami compound pa Cvetka Kramar. Tako sta oba lokostrelca v dobri formi, saj sta samo potrdila svoj rezultat iz prejšnje tekme v Celju.

Samo tekmovalje je bilo dobro organizirano. Pogrešali smo italijanske lokostrelce, ki se tekmovalja niso udeležili zaradi neugodnega termina (imeli so svoja tekmovalja). Tako se nam je izmuznila priložnost, da bi primerjali svoje dosežke z rezultati tujih lokostrelcev na sami tekmi, tekme v tujini pa so za naš žep izredno drage.

Rezultati ostalih članov LK: PROSTI SLOG — člani: 5. Aleš Bedič, 10. Andrej Vister; pionirji: 2. Uroš Rozman, 4. Aljoša Vister; COMPOUND — člani: 4. Stane Kramar.

Sašo

Košarka Slovan : Jesenice 69 : 65

Jesenice: Rozman 9, Zrnič 13, Smitran 4, Sečič, Zorman, Stražišar 29, Krznarič 10, Hadisulejmanović, Ulčar 2, Trojar, Halilagić

Jeseničanke v Ljubljani niso izkoristile lepe priložnosti za zmago. Odsotnost Lahove in Smolejeve se je poznala predvsem pri izbiri taktike, saj mlajše igralke tudi tokrat niso izkoristile ponujene priložnosti za igro.

Peterka mladih igralcev se je v prvih minutah proti osebni obrambi Ljubljank povsem izgubila, kar so domače igralke izkoristile in povedle s 15:2. Kasnejše menjave v jeseniški ekipi so zagotovile enakovrednejšo igro, vendar pa s slabo obrambo Jeseničanke niso mogle zmanjšati razlike.

Povsem drugače pa je peterka Jesenic v sestavi Stražišar, Rozman, Krznarič, Zrnič in Ulčar odigrala drugi polčas. Od 28. do 38. minute so dosegle 25 košev, prejele pa le 6 in povedle s 65:37. Nato pa je v zadnjih dveh minutah sledila serija začetniških napak Jeseničank, kar so Ljubljankanke izkoristile, dosegle 12 točk in si zagotovile nepričakovano, vendar zaslužen zmago.

S porazom v Ljubljani je jeseniška ekipa pričela izgubljati stik s prvouvrstnimi ekipami, še vedno pa je na 4. mestu, kar je za to ekipo nedvomno uspeh.

Tečaj alpskega smučanja za otroke in odrasle

Komisija za športno rekreacijo pri Izvršnem odboru konference osnovnih organizacij sindikata Železarne bo tudi v letu 1989 organizirala tečaj alpskega smučanja za delavce Železarne in njihove otroke od 6. leta dalje.

Tečaj bo organiziran pod strokovnim vodstvom voditeljev in učiteljev smučanja v času zimskih počitnic od 23. do 27. januarja 1989 na smučiščih Zatrnika. Odhod avtobusa bo vsak dan ob 8. uri izpred Čufarja, vračanje pa je predvideno okoli 15.30.

Cena petdnevnega tečaja:
— za otroke do 15. leta starosti 100.000 din
— za odrasle 150.000 din.

V ceno tečaja je vračunano strokovno vodstvo, avtobusni prevoz, dnevna vozovnica za žičnico, čaj, sendvič in enolončnica.

Če se boste odločili za tečaj, potem izpolnite prijavnico in jo skupaj s ustreznim vplačilom oddajte na sindikat Železarne do 18. januarja 1989.

PRIJAVNICA

Priimek in ime _____, obrat, sektor _____
(enega od staršev)
naslov stanovanja _____

PRIJAVLJAM _____, starost _____
sebe, hčerko, sina _____

v: 1. začetni tečaj
2. nadaljevalni tečaj

Vstopna postaja na avtobus: _____

Podpis staršev

(Ustrezno obkroži oz. podčrtaj)